

klīmop

Kwartaaltijdschrift van Natuur.koepel vzw
jaargang 24 nummer 4
oktober - november - december 2014

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen vzw

België - Belgique
P.B.
8500 Kortrijk mail
3/5617

4 OPSTAPJES

5 SCHEEF BEKEKEN

- Een mensvriendelijke tuin?

6 BELEID

- Waar blijven onze spreekuuzen?
- Elektriciteitsbesparing moet toprioriteit zijn!

10 MAAK HET GROENER

- Maak het groener!

14 MILIEU EN BEDRIJVEN

- Kort milieuraapport van de Brugse Zeehaven

16 UIT DE WERELD

- Natuur na een oorlog

21 GROENE APPS

- Tjilp!

22 HET DNA VAN DE BRAMENPLUKKER

- Boekhouders

25 Een wonderlijk staaltje van architectuur

26 VOGELWERKGROEP

- Vogels in onze streek - najaar 2013
- Trektellen in het najaar

30 IN BEELD

- Herfst

32 TRAGE WEGEN

- Dag van de Trage Weg
- De groene Long van Ingelmunster

37 LANDSCHAP IN BEELD

- De scheldevallei in Avelgem

40 PADDENSTOELEN

- Merkwaaardige en goed herkenbare zwammen

42 PLANTEN

- de Meikesbossen

45 UIT DE VERENIGINGEN

- Natuurpunt Krekel Anzegem
- Natuurpunt De Vlasbek
- Natuurpunt Gaverstreke
- Natuurpunt Waregem

52 VELT

- Biodiversiteit op het veld en op het bord: hoe lang nog?
- Goûter-au-jardin te Moeskroen

57 ACTIVITEITENKALENDER

59 COLOFON

✿ Even voorstellen

/JEAN-PIERRE CHRISTIAENS/

Waar men gaat langs Avelgemse wegen dan kom je Jean-Pierre tegen zoekend naar trage wegen bij zon of mist maar niet in de regen want daar kan Jean-Pierre niet zo goed tegen

Jean-Pierre, eens apotheker aan de overkant van de Schelde, nu met pensioen en met volle inzet bij Natuurpunt Avelgem actief.

Onze specialist van de trage wegen in

Avelgem, met monnikengeduld, veel goesting en uren opzoekingswerk en bezoeken te velde, heeft alle wegels, paden en karresporen opgezocht te

voet vergezeld van zijn hond Loebas en ook per fiets. Soms waren de gezochte wegen verdwenen in de nevel der tijden. Zijn vaststellingen heeft hij ingekleurd op kaarten en overgemaakt aan de werkgroep van de trage wegen van Avelgem.

Bij werken in de natuur; met kettingzaag, bosmaaier, spade, hark, hamer of met de blote handen, steeds zo veel mogelijk aanwezig en met zijn humor en geestdrift zorgt hij dat het werk aangenaam en vlot verloopt. Ook van zijn culinaire kennis en kunde hebben we reeds met veel plezier kunnen genieten, voor het organiseren van een barbecue of een paella avond is hij steeds paraat.

Jean-Pierre, je komt bij Natuurpunt Avelgem is een grote aanwinst voor onze vereniging die steunt op vrijwilligers die zich belangeloos en met veel energie inzetten voor de natuur in onze Scheldevallei.

Hartelijk welkom in ons midden.

Tussen het mos van het Kennedybos zocht dit kleine paddenstoeltje zijn weg naar het licht. Hoewel klein en tener een stevig signaal dat de natuur op alle momenten schoonheid voortbrengt. Wie zoekt, die vindt!

© Jan Vanaverbeke

Natuurkoepel/
facebook

Natuurkoepel/
twitter

Beste Klimoplezer

Er zijn momenteel heel wat onheilsberichten: de Ebolaziekte in West-Afrika, de waanzin van de oorlogen in Syrië, Irak en Oekraïne met zijn vele vluchtelingen, de alsmat duidelijke tekenen van de klimaatontregeling...

En dichter bij ons is ook al niet veel opbeurend nieuws met terugkerende wateroverlast, aangekondigde besparingen, energie-onzekerheid,... Niet direct bemoedigend om de herfst en de winter door te komen. Met grote zorgen kijk ik dan naar het jonge leven van kinderen en kleinkinderen rondom mij. Welke wereld zullen zij van ons erven?

Gelukkig kunnen wij ons als natuurliefhebbers nu en dan eens terugtrekken in de natuur om te herbronnen en de batterijen weer op te laden. Wat een voorrecht dat wij geleerd hebben om te genieten met al onze zintuigen – wij zullen weer de herfst ruiken, de vogeltrek waarnemen, ons verwonderen over de schoonheid van de padenstoelen. Dit zijn de momenten die we moeten koesteren en waarbij we telkens weer vanuit de milieubeweging beseffen dat dit immateriële zo belangrijk is voor onze maatschappij. Natuur

is inderdaad heel waardevol. Dit gevoel willen we graag met vele mensen delen. Vandaar ons blijvend pleidooi naar onze politici, overheden en planologen om oog te hebben voor het ontwikkelen van kwaliteitsvolle natuurgebieden, waar natuur voorop staat.

Want we horen meer en meer de stelling dat er moet ingezet worden op zogenaamde “multifunctionele projecten” in plaats van realisatie van pure natuur. Alles moet op die beperkte ruimte kunnen: evengoed intensieve landbouw als alle mogelijke recreatievormen moeten hand in hand gaan met natuur.

Dit betekent geenszins dat wij recreatie in de natuur afwijzen. Maar heel wat kwetsbare natuurwaarden kunnen alleen bestaan in condities waar de natuur voorop staat en alle andere gebruik daaraan ondergeschikt is. Een tekort aan kennis van natuur en ecologische processen leidt dan tot soms jammerlijke beslissingen. Ook over onze houding tegenover de gangbare landbouw mag geen twijfel bestaan, Natuurpunt wil waar mogelijk samenwerken rond natuur en landschap. Maar het gevaar voor de natuur (en

de mens) dat komt vanuit de industriële landbouw mag niet onderschat worden. In deze Klimop kan je o.a. meer lezen over de nieuwe systemische pesticidesoorten - “de neonicotinoïden” - die wereldwijd worden gebruikt, vaak preventief (o.m. door behandeling van zaden). Deze zijn niet alleen een belangrijke oorzaak van het verdwijnen van onze bijen, hommels en vlinders, ze tasten ook het bodemleven aan. Hierdoor bedreigen ze de bodemvruchtbaarheid op langere termijn, en zorgen voor chronische vergiftiging van zowat alle soorten. Er zijn duidelijke aanwijzingen dat dit een rol speelt in het verdwijnen van een aantal vogelsoorten in onze tuin (zie ook www.tfsp.info). De chemische industrie heeft hierbij maar één bedoeling: meer winst creëren. Als consument kunnen we maar één zinvol ding doen: zoveel mogelijk overschakelen op producten uit de biologische landbouw.

Als afsluiter vraag ik graag extra aandacht voor onze najaarscampagne “**maak het groener in Zuid-West-Vlaanderen**”. Het is alweer een kans om de natuur in de streek een steuntje in de rug te geven!

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL VZW

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

Maak het **groener**
in **Zuid-West-Vlaanderen!**

Help de natuur een handje met de aanplant van inheemse bomen en struiken.

Meer info: www.maakhetgroener.be

natuurpunt

MATTHIAS STRUBBE

Deze enthousiaste natuurliefhebber is voorzitter van jnn Kortrijk, dé beestige jeugdbeweging van onze regio. Hij zette dit jaar met succes een punt achter zijn studies als bio-ingenieur in natuur- en bosbeheer en zoekt naar een job in de natuur- of milieusector.

WEDERZIJDSE ZORG

Na het werk, enkele uren in de groentetuin wroeten, is voor mij hét moment van de dag. Het is dat behouden van het evenwicht in de tuin dat mij zo boeit. De tuin geeft voedsel en ontspanning en als wederdienst draag ik zorg voor bodem en plant. In de wormenbak verscheuren tijgerwormen groenten tot compost. Zo breng ik nutriënten die ik wegnam op een goede manier terug in de bodem. Wij doen het deze winter misschien met wat minder stroom, de bodem helemaal zonder. Daarom zorg ik voor een deken tegen de harde omstandigheden van de winter: een bloemenbed van mosterdzaad en klaver. Beschermd tegen weer en wind is de tuin zo helemaal klaar voor een nieuw groeiseizoen.

I LIKE BIRDS!

JAN VERGOTE

Jan Vergote - meester Jan van de Sam in Deertijk, Jantie voor de maten - is één van initiatiefnemers van 'Groen Licht', een enthousiaste actiegroep die concreet werkt aan een groener Deertijk.

Eindelijk rust. Even onthaasten. Een zee van tijd, dacht ik. Jammer dat de tijd snel gaat als je je amuseert. Gelukkig zijn er de herinneringen...

We merkten dat we het niet te ver moeten zoeken, soms zijn ze dichterbij dan je denkt, de mooie plekjes met bijhorende mooie momenten. We vonden er heel wat in de Vlaamse Ardennen en in die andere Ardennen over de taalgrens. Of in de Blankaart in Woumen. Een prachtige avond met de fluisterboot, samen met nog heel wat andere 'bramenplukkers'... Daar mocht ik ook mijn eerste bruine kiekendieven en lepelaars spotten (ik ben een laatbloeiër), tot groot jolijt - ahum - van onze enthousiaste gids, die toch stiekem wenste dat die vogelaars wat minder tuurden en wat meer en sneller stapten. Mijn vader spreekt er nog van!

Rode (of groene?) draad tijdens onze uitstapjes was steeds de groene specht, overal waar men gaat langs Vlaamse wegen... Doet dit prachtig dier het nu zo goed, of let ik er gewoon meer op? Gaat het goed met de groene specht? Of gaat het goed met mij?

Als afsluiter nog een vrolijke noot van Eels. Voor alle vogelaars onder jullie, met het vogelweekend in het (verre) vooruitzicht, een absolute aanrader. Uw dienaar mocht een fantastisch kippenvel-optreden in het Rivierenhof beleven, waarvoor dank! (Prachtige locatie trouwens)

I don't care for walking downtown
crazy auto-car gonna mow me down
look at all the people like cows in a herd
well, I like birds!
If you're small and on a search
I've got a feeder for you to perch on

Een mensvriendelijke tuin?

Alweer zeven jaar geleden had ik een groots project voor ogen: mijn zeer grote tuin zo te beplanten dat de natuur en vooral de vogels, er iets meer aan hadden dan aan het omringende boerenland. Snel kwamen we bij de goedkope pakketten met vogelvriendelijke planten als hazelaar, beuk, wilg, els en vele soorten (doorn)struiken met bessen. Die werden in twee kronkelende rijen rond de halve rand van het vierkante perceel geplant. De bedoeling was om er een paadje tussen te onderhouden, waarlangs opa en (of) kleinkinderen ontdekkingstochten konden houden en de vos zijn nachtwandeling kon maken. De balans op vandaag is zeker positief wat de doelstelling betreft: dit jaar broedgevallen van o.a. merel, hout- en holenduif, winterkoning, ringmus, tjiftjaf, zanglijster, grasmus, fazant en genoeg vossenkeutels als getuigen van de nachtelijke passages van reintje. Toen er een paar winters geleden een Roodborsttapuit een tijd in mijn tuin bleef rondhangen, wist ik het al: operatie “nieuwe wildernis”, was goed op weg. Vele struiken zijn nu echter in een stadium geko-

men waarin de natuurminnaar in de bekoring komt om de (ketting)zaag boven te halen en de tomeloze groei van sommige bazige bomen een halt toe te roepen. Zo slagen de wilgen erin zich vooral rond de poel uit te zaaien en het wateroppervlak aan het zicht te onttrekken. De elzen hebben de hoogstamboomgaard bezaaid met schattige elsjes en één enkele sierstruik buigt haar takken in de grond en wortelt zo elk jaar verder van de moederplant weg. Eerst boden een paar knabbelzieke melkgeiten de oplossing: het snoeihout was prachtig voer voor hen en dus niet zinloos weggegooid. Toen die vanwege (mijn) rugproblemen de stal uit moesten, stelde het takkenprobleem zich opnieuw. Een hakselaar maakt een hels lawaai en een takkenhoop vindt haast iedereen (behalve onze vrienden de dieren) ‘vuilpotterij’.

Het is derhalve meer en meer mijn overtuiging dat ik beter allerlei kleinfruit en laagstamfruitbomen in die rand had geplant. Immers, al wat mensen lusten, eten de dieren waarschijnlijk nog liever. Dan kon ik familie en vrienden aan ‘zelfpluk’ laten doen en wat niet verbruikt werd voor de fauna laten hangen. Die cultuurplanten groeien minder wild (frambozen daar gelaten) en zaaien zich ook zelden uit. Deze ‘kostbare landbouwgrond’ was dan niet helemaal zonder ‘opbrengst’ geweest, een probleem dat me af en toe bezighoudt: mogen wij als mensen in een rijk land, de beste gronden laten verwilderen ten behoeve van sprinkhanen, egels, vlinders, kevers, muizen en mollen of hadden we die niet beter gebruikt ten voordele van medemensen die onvoldoende te eten hebben? Maar dan nog liever mijn alternatief voor de beestjes dan de einde- en zinloze pelouses met malende quads die erover crossen.

LUC CAPELLE

← EEN ROODBORST-TAPUIT DIE EEN TIJDJE BLIJFT RONDHANGEN IN JE WINTERTUIN: OPERATIE “NIEUWE WILDERNIS” GESLAAGD!
© Carlos Van De Ginste

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//BEGINNEND BIOLOGISCH TUINIEREN IN DE PRAKTIJK

Biologisch tuinieren, kan je dat uit een boek leren? Misschien wel, maar het zal veel sneller gaan als een ervaren rot je zijn kneepjes verklapt. Jouv Velt-afdeling toont het je in een tuin, in de praktijk. Je ziet welk resultaat we kunnen bekomen na een zomer van werk en zorg in de tuin. Ook het werk in de herfst komt aan bod.

Afspraak: Op zaterdag 18 oktober vanaf 14u bij Jan thuis, Vlamingenstraat 37, 8530 Harelbeke

Op zaterdag 25 oktober om 14u bij Frans Rogge thuis, Paanderstraat 60, Beveren-Leie

Meer info: Robert Schouttens
(056/71 86 12 of robert.schouttens@telenet.be)

© Bart Roelandt

ANNELORE NYS
LANDBOUWEXPERTE
NATUURPUNT

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL.VZW

SPREEUWEN ROND
EEN HOEVE OP DE
GEITENBERG IN KOOIGEM
© Carlo Hens

■ Waar blijven onze spreeuwenzwermen?

“Het gaat niet goed met de Spreeuw in Vlaanderen. Dat blijkt uit een analyse van de gegevens van Het Grote Vogelweekend, de jaarlijkse tuinvogeltelling van Natuurpunt. Sinds 2009 verliest de soort terrein. Nog maar één tuin op zeven kreeg de glanzend zwarte zangvogel op bezoek. Vroeger werd de Spreeuw in bijna de helft van de tuinen geteld.”

uit het persbericht van Natuurpunt in februari 2014.

Vier maand later, lezen we in een studie van Radbound Universiteit en Sovon (coördinerend orgaan voor vogelonderzoek in Nederland), gepubliceerd in het gezaghebbend tijdschrift *Nature* dat Spreeuwen en Boerenzwaluwen sterker achteruit gaan in gebieden waar hoge concentraties van de superpesticiden neonicotinoïden in het oppervlaktewater worden gemeten.

Voor het eerst vonden wetenschappers een correlatie tussen de achteruitgang van populaties van gewervelde dieren en de concentratie van Imidacloprid (een veelgebruikt neonicotinoïde) in het oppervlaktewater. Bijen blijken daarmee niet het enige slachtoffer te zijn van neonicotinoïden. De negatieve impact van deze superpesticiden op de biodiversiteit weegt zwaar op tegen de mogelijke voordelen voor de landbouw. Die voordelen staan overigens ter discussie, daar de neonicotinoïden preventief worden gebruikt via zaden, vooraleer er sprake is van enige plaag.

Typische landbouwvogels als de Veldleeuwerik en de Spreeuw boeren al geruime tijd slecht. De

Veldleeuwerik spant de kroon met een achteruitgang van 95% op 30 jaar tijd. De oorzaak hiervan werd in het verleden gezocht in een tekort aan nest- en voedselbronnen. Dit nieuw Nederlands onderzoek toont aan dat het plaatje ingewikkelder is. De studie vergeleek monitoringsgegevens van Imidaclopridconcentraties in het oppervlaktewater met data van het Nederlandse Broedvogel Monitoring Project van 15 insectenetende vogels* zoals de Spreeuw en de Boerenzwaluw, aangevuld met een dataset die de veranderingen in landgebruik monitort.

→ SPREEUW

© François Van Bauwel

Ook insecteneters als deze Spreeuw lijken het slachtoffer te worden van super pesticiden.

De achteruitgang van soorten verschilt sterk van gebied tot gebied, maar er bleek een duidelijke trend uit het onderzoek: waar de hoeveelheid Imidacloprid in het oppervlaktewater boven de 20 nanogram per liter komt, daalt de vogelpopulatie. Hoe hoger de concentratie, hoe sterker de afname. In gebieden met een hogere concentratie dan 20 nanogram, was de achteruitgang van de vijftien onderzochte vogelsoorten gemiddeld 3,5 % per jaar. Opmerkelijk is vooral dat de ruimtelijke verschillen in de achteruitgang niet terug te vinden zijn in data van voor 1995, wanneer neonicotinoïden voor het eerst werden gebruikt in Nederland.

Giftig water

Imidacloprid (geproduceerd door Bayer) is wereldwijd het meest gebruikte insecticide. Het zijn systemische pesticiden, die via de sapstromen worden opgenomen en zich verspreiden naar het volledige plantenweefsel. Hierdoor is de plant van binnenuit beschermd tegen vraat. Slechts een kleine fractie van de gebruikte neonicotinoïden wordt opgenomen door de plant, de rest lekt weg in de bodem en het oppervlaktewater. **Neonicotinoïden worden preventief gebruikt om vraatschade aan teelten te vermijden.**

Nederland heeft een uitgebreid netwerk voor pesticidenmonitoring met meer dan 800 meetpunten. Imidacloprid staat met stip op één in de Nederlandse lijst met overschrijdingen van de pesticidennorm in het oppervlaktewater. In de helft van de meetpunten werd de afgelopen acht jaar een overschrijding van de pesticidennorm vastgesteld, in sommige meetpunten wordt de norm tot 25.000 keer overschreden. Het rivierwater is op die plaatsen zo vervuild dat het onmiddellijk op de akkers uitgereden zou kunnen worden als sproeistof. Uit eerder onderzoek bleek al dat bijen en hommels die met dergelijke concentraties in aanraking komen, binnen de dag sterven. Maar ook in rivieren en waterlopen waar de wettelijk toegelaten concentratie van 13 nanogram per liter niet overschreden wordt is er een negatieve impact op de insectensoortenrijkdom.

Insectenetende vogels als de Spreeuw en de Boerenwaluw scharrelen hun maaltijd bijeen langs slootkanten, bloemrijke randen en hagen en houtkanten. Veel van die insecten brengen een deel van hun leven in het water door en worden daarbij blootgesteld aan de neonicotinoïden. In de volgende fase van de voedselcyclus komen dan de vogels indirect in contact met de dodelijke neonicotinoïden.

En in België?

In België werd volgens cijfers van Phytofar in 2011 ongeveer 112.000 ha landbouwpercelen ingezaaid met zaden, behandeld met neonicotinoïden. Daarnaast worden ook teelten behandeld met neonicotinoïden via bladsproeistofbehandeling (fruitbomen en sierteelt) en bodemontsmettingsmiddel (aardappelen, bieten, granen, maïs en fruit). Helaas kunnen voor België geen uitspraken gedaan worden over de invloed van concentraties van neonicotinoïden in het oppervlaktewater en op de vogelpopulatie. Vlaanderen meet pas sinds 1 januari 2014 de concentraties van drie van de negen neonicotinoïden (Imidacloprid, Thiacloprid en Clothiadine). Het is nog even wachten vooraleer we uit deze data trends zullen kunnen afleiden, maar het feit dat de populatietrends van vogels voor de meeste soorten zeer grote gelijkenissen vertonen met die in Nederland, lijkt alvast een teken aan de wand.

Europees verbod

Nadat een uitgebreide studie reeds eerder aantoonde dat de blootstelling aan dit supergif zelfs in kleine concentraties dodelijk is voor regenwormen, bijen en zelfs vogels, levert dit nieuwe onderzoek bijkomend bewijs dat het tijdelijk moratorium dat Europa instelde op het gebruik van deze superpesticiden ontoereikend is en uitgebreid moet worden.

Natuurpunt vraagt dat het tijdelijk moratorium verlengd en uitgebreid wordt zodanig dat er een compleet Europees verbod komt op het gebruik van de 9 types neonicotinoïden, zowel in volle grond als in serres en voor alle teelten. Natuurpunt pleit voor een minimaal gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, in de eerste plaats moet er ingezet worden op maatregelen die de natuurlijke plaagbestrijding bevorderen, door meer natuurlijke elementen in het landbouwgebied te voorzien. **Pesticiden moeten bij wijze van uitzondering curatief ingezet worden in plaats van preventief.**

**Het onderzoek betreft de volgende vogelsoorten: Bosrietzanger; Rietzanger; Kleine karekiet; Veldleeuwerik; Graspieper; Geelgors; Spotvogel; Boerenwaluw; Gele kwikstaart; Ringmus; Fitis; Roodborsttapuit; Spreeuw; Grasmus en Grote lijster.*

Tekstinfo: Annelore Nys, landbouwexperte Natuurpunt – verwerkt door Kristina Naeyaert.

↑ SPREEUWENZWERM
© Shutterstock

SARAH VAN DYCK
ENERGIESPECIALIST
BOND BETER LEEFMILIEU

NOODPLAN ONDER DE LOEP

Elektriciteitsbesparing moet topprioriteit zijn!

© Kristina Naeyaert

Met de winter voor de deur en het uitvallen van de kerncentrales is de energievoorziening van ons land plots een bron van kopzorgen voor onze politici.

Na de eerste paniecreactie volgde improvisatie: het terug inschakelen van de verguisde biomassacentrale Max Green van Electrabel in Gent is daar hét voorbeeld van. In tweede instantie hoopt men op extra stroomimport vanuit het

buitenland, maar dat is absoluut niet zeker. En als het niet lukt zal de stroom dus periodiek worden uitgezet.

Het huidige noodplan om de elektriciteitsbevoorrading te garanderen zwijgt tot hiertoe volledig over het uitvoeren van een **structurele elektriciteitsbesparing**. Toch biedt besparing de beste oplossing op korte én op lange termijn.

Voorbeelden van Japan over Alaska tot Nieuw-Zeeland tonen aan dat (dreigende) elektriciteitstekorten een impuls kunnen geven om op zeer korte tijd drastisch (tot meer dan 20%) energie te besparen.

Drie maatregelen:

Een studie uitgevoerd door studie bureau 3E geeft alvast een interessante voorzet. De studie geeft aan dat er een niet te onderschatten potentieel is

voor besparing van energie uit electriciteit in ons land. Drie maatregelen kunnen de piekvraag in de winter met 8,5% doen dalen. Dat is 1116MW en meer elektriciteit dan Doel-3 kan opwekken (1006 MW). Het gaat om:

- de gedeeltelijke vervanging van elektrische verwarming in huishoudens
- een efficiëntere verlichting in gebouwen in de dienstensector
- efficiëntere en beter afgestelde pompen en motoren in de industrie.

Energiebesparing-programma

Om een succesvol energiebesparingsprogramma op te zetten, moeten onze overheden dringend de handen in elkaar slaan en het potentieel aan energiebesparing voor de verschillende sectoren in kaart brengen. De noodsituatie vraagt om een kordate aanpak: de gewestregeringen moeten versneld investeringssteun voorzien voor elektriciteitsbesparing.

Een efficiëntere verlichting voor de dienstensector (kantoor gebouwen, scholen, ziekenhuizen, banken...), kan een besparing van meer dan 800MW aan piekvraag opleveren. Men schat dat in 75% van de gebouwen 40% elektriciteit op de verlichting bespaard kan worden. Een relightingoperatie kan

KERNCENTRALE VAN
TIHANGE
© Electrabel

binnen de 2 maanden uitgevoerd worden. De investering verdient zich terug tussen de één en vier jaar.

een structureel antwoord aan de bevoorradingszekerheid op lange

een stijgende energiefactuur voor de gezinnen en bedrijven.

termijn, het klimaatprobleem en

Grootschalig noodplan voor energie-efficiëntie

Relighting is slechts een eerste stap, de Vlaamse en federale regering moeten een allesomvattend noodplan voor energie-efficiëntie opmaken. Besparingsmaatregelen kunnen bijdragen aan een oplossing op korte termijn, maar bieden ook

DE BIOMASSACENTRALE
MAX GREEN
© Electrabel

Hoe het niet moet...

De heropstart van een vuile groene centrale is geen duurzame oplossing

Max Green, de biomassacentrale voor elektriciteitsproductie van Electrabel in Gent lag sinds begin dit jaar noodgedwongen stil omdat ze geen groenestroomcertificaten meer kreeg.

HOUTPALLETS ZOALS
GEBRUIKT IN DE BIOMASSA-
CENTRALE MAX GREEN
© Electrabel

Zonder deze steun was de centrale verlieslatend. Ondertussen was echter duidelijk dat veel biomassacentrales absoluut geen duurzame, groene stroom produceren. Naast klachten van de hout- en papierindustrie over oneerlijke concurrentie zijn er ook **zeer veel problemen met de duurzaamheid van de gebruikte houtpellets** want hiervoor gaan in de Verenigde Staten en Canada volledige bomen tegen de grond.

Het tij lijkt nu gekeerd. Ondanks de blijvende vraagtekens bij de duurzaamheid van de gebruikte houtpellets gaven zowel de hout- en papierindustrie als OVAM een positief advies en kan de centrale heropgestart worden. Men kwam nu tot de conclusie dat de pellets worden gemaakt van afvalhout dat geen andere bestemming heeft.

Over de ecologische problemen veroorzaakt door het massaal kappen van bomen geen woord.

Op basis van deze adviezen gaf kersvers minister van energie Annemie Turtelboom nu ook groen licht om Max Green weer steun toe te kennen. Door groenestroomcertificaten te geven aan deze elektriciteitscentrale ondergraft ze meteen de principes van het regeerakkoord. Daarin staat immers dat biomassa bij voorkeur wordt ingezet voor warmte of warmte gecombineerd met elektriciteitsopwekking. En Electrabel ziet alweer de kassa rinkelen... Wanneer hebben we dat nog gehoord in dit landje?

Met dank aan Sara Van Dyck, energiespecialist Bond Beter Leefmilieu, voor de achtergrondinfo.

■ Maak het groener!

STEVEN BANCKAERT

IN DEZE RUBRIEK GEEFT STEVEN BANCKAERT ONS PRAKTISCHE TIPS BIJ DE INRICHTING, ONTWIKKELING EN HET BEHEER VAN EEN PRAKTISCHE TUIN. STEVEN BESCHRIJFT STAP VOOR STAP HOE HIJ DE TUIN VAN Z'N NIEUWE WONING ECOLOGISCH INRICHT EN HOE OOK JIJ VAN JE TUIN EEN PARADIJS VOOR PLANTEN EN DIEREN KUNT MAKEN.

Voor de eerste editie van z'n rubriek maakt Steven je warm voor de actie 'Maak het groener in Zuid-West-Vlaanderen' en legt hij uit hoe je aan die inrichting begint.

Zuid-West-Vlaanderen is een van de bosarmste regio's. Open ruimte wordt schaarser en wordt veelal gedomineerd door monoculturen. Groene landschapselementen zoals hagen en houtkanten werden stillematen vervangen door prikkeldraad, allerlei soorten afsluitingen en muren. Deze historische groenvormen zijn nochtans heel belangrijk. Ze zorgen voor beschutting, voedsel en verbindingswegen voor allerlei dieren. Maar er is ook goed nieuws, een groot deel van de grondoppervlakte in Vlaanderen wordt namelijk ingenomen door tuinen, zoals die van u en ik. Samen zijn ze groter dan alle natuurgebieden bijeen. We hebben dus wel degelijk iets in de pap te brokken en zo bepalen we mee hoe ons landschap eruit ziet!

En in je eigen tuin?

Wie kiest voor inheemse struiken en bomen kiest voor meer en betere natuur. Dit hoeft echter geen synoniem te zijn voor een ondoordringbare wildernis in de tuin, integendeel, struiken en bomen kunnen perfect gebruikt worden om structuur aan te brengen. En dit zowel in nieuw aan te leggen, als in bestaande klassieke tuinen.

Als het bij jou gaat kriebelen om zelf aan de slag te gaan met al dat mooie streekeigen groen, maak dan wel even de tijd om alles zorgvuldig te plannen.

Een plan bedenken?

Neem de tijd om samen met je gezin na te denken over hoe jullie tuin er moet uitzien.

Welk beeld wil je? Een open tuin, gestructureerd, een gesloten bostuin of een bonte verzameltuin?

Zijn er storende elementen die je wil verbergen, een fabrieksmuur, een drukke straat? Wil je inkijk vermijden van burenen? Of juist gaan samenwerken?

Voorzie zeker ook een hoekje voor de kinderen: een speelbosje of een wilgenhut zijn zeker een leuk alternatief voor de glijbaan of trampoline en bovendien ook stukken goedkoper.

Verhardingen aanbrengen is soms nodig om optimaal van de tuin te kunnen genieten, maar kies voor duurzame of tweedehands materialen. Kippen en compost zijn 2 dingen die niet mogen ontbreken in een groene tuin, voorzie zeker voldoende ruimte.

Werk en tijd?

Bedenk ook dat iedere groenvorm in de tuin een voorspelbaar aantal 'werkuren' en 'groenafval' met zich meebrengt. Gazon zal in het seizoen bijna wekelijks moeten afgereden worden. Een stukje hoog gras (hooilandje) of mulchmaaier brengt hier de oplossing. Een bosje of struikengordel (houtkant) vraagt dan weer veel minder tijd om te onderhouden, en het snoeiafval kan gestapeld worden tussen 4 palen. Wie actief wil gaan composteren, kan het fijn hout gaan hakselen, zo blijft het 'groenafval' in de tuin en is de cirkel gesloten. Ook bij een haag is het beheer voorspelbaar, je zal toch 2 à 3 keer per jaar moeten scheren om een strakke haag in model te houden. Een heg daarentegen mag wat vrijer uitgroeien en vraagt daardoor minder werk.

Bodem?

Houdt bij de keuze van je planten rekening met de bodem in je tuin. Sommige soorten plant je beter niet op natte grond, andere soorten juist wel. De bodems-oort en vochtigheid in jouw tuin kan je terugvinden op de site van de bodemkundige dienst van Vlaanderen. www.dov.vlaanderen.be

Budget?

Autochtoon plantgoed is al duizenden jaren in onze streken aanwezig en is dus perfect aangepast aan het klimaat van hier. Waarom dan kiezen voor soorten die hier in strenge winters doodvriezen, of die een aanpassing vragen van de bodem? Kiezen voor streekeigen plantgoed is dus niet alleen goed voor onze eigen fauna en flora, het is ook nog eens goed voor de portemonnee.

Tekenen

Basisplattegrond

Nu je een beeld hebt van hoe je tuin er uit moet gaan zien, kan je beginnen aan je basisplattegrond. Kies een passende schaal (1/50 of 1/100) afhankelijk van de grootte van tuin. Vermeld op de plattegrond alle vaste elementen, zoals tuinhuisen, aanwezige putten en buizen, alle reeds aanwezige beplanting die je wenst te behouden. Vergeet ook niet niveaunderschillen aan te duiden en teken een pijl die het noorden aangeeft.

Zichtassen

Het zicht vanop een bepaalde plaats in je woning kan je aangeven met een lichte stippellijn. Ook een doorkijk naar een mooi achterliggend landschap kan je aangeven, zodat deze zeker behouden blijft.

Foto's: © Bart Roelandt

Teken de volwassen vorm

Bij het tekenen moet je altijd de 'volwassen' toestand van je boom of struik tekenen, rekening houdend met de beheersvorm die men gaat toepassen op de soort. Als dit niet gebeurt kom je al na enkele jaren in de problemen door plaatsgebrek. Een meidoornhaag die ieder jaar netjes geschoren wordt, teken je 0.5 tot 1 m. breed. Diezelfde meidoorn wordt een boompje van 8 m. hoog en 5 m. in diameter als hij vrijuit mag groeien.

Knippen en plakken

Leuk om te experimenteren is het tekenen en uitknippen van bomen en struiken, geschoren hagen, houtkanten, om op je basisplan mee te schuiven. Op die manier voorkom je veel 'verbeterwerk', en kan je sneller een beeld vormen van je tuin.

Van groot naar klein

Begin bij het tekenen altijd met de grootste structuren, de bomen, daarna struiken, geschoren hagen, om te eindigen bij hogere vaste planten en uiteindelijk bodembedekkende soorten (gelaagdheid). Deze manier van werken laat je toe om rekening te houden met de boomspiegels en schaduwen van de hogere soorten. Onder hogere soorten kunnen niet alle planten zich handhaven. De plantenkeuze zal hier dan ook door beïnvloed worden.

Groenvormen

Op de website www.maakhetgroener.be, vindt je alle pakketten en waarvoor ze kunnen gebruikt worden. Je kan op de website doorklikken op de wetenschappelijke naam van de planten om meer informatie te krijgen over de standplaats, volwassen hoogte, bloei en vruchten, enzovoort.

Welk pakketten passen bij jouw tuin – idee?

Geschoren haag

Bij een geschoren haag worden er 4 planten per meter geplant, meestal ondersteund door paaltjes (om de 2 meter) met horizontaal gespannen draden om de 40 cm. De paaltjes maak je niet hoger dan de uiteindelijke hoogte van de haag. Een geschoren haag zal je – afhankelijk van de soort – 1 tot 3 maal per jaar moeten scheren.

Lössé haag of Heg

Een heg is een lijnvormige aanplanting van uitgegroeide struiken die niet of nauwelijks worden gesnoeid, daardoor vormen ze bloemen in zaden en zijn bijgevolg heel interessant voor vogels en insecten. De onderlinge plantafstand bij een heg is 0.5 m. tot 1.5 m., afhankelijk van hoe hoog en dik je de haag laten komen.

Houtkant/wal

Een houtkant is een lijnvormige, gemengde aanplant van bomen en struiken. Het beheer bestaat uit het afzetten of kappen van de bomen en struiken in de

winter op ongeveer 20 cm hoogte (hakhoutbeheer). De frequentie van dit afzetten hangt af van de groeikracht van de geplante soorten. Je kan ook een houtkant aanplanten zonder hakhoutbeheer, je plant dan de soorten iets verder uit elkaar, zo krijgen ze meer plaats om uit te groeien.

Bosje

Er zijn verschillende soorten bosjes; bedenk voor het plannen en planten welk soort bosje je wil. In een speelbosje voor de kinderen kies je beter niet voor soorten met doornen, in een bosje voor vogels en bijen zijn deze soorten dan wel weer heel interessant. Bedenk ook of je een gesloten donker bosje wil of een open bosje met meer licht.

Solitaire bomen

Bomen die vrij mogen uitgroeien tot hun volwassen vorm. De wettelijke plantafstand van de perceelsgrens is hier 2 meter. Het beheer is zeer beperkt.

Knotbomen

Knotbomen zijn bomen met een stam van ongeveer 2 meter hoog, waarvan de kruin regelmatig wordt 'geknot', in onze streek worden als knotboom vooral (schiet)wilg en populier gebruikt. Je kan ze met wortel kopen of als poot verkrijgen bij natuurbeheerswerken in je buurt (informeer bij de plaatselijke Natuurpunt afdeling wanneer deze doorgaan). Een poot is ongeveer 6-10 cm dik en 2.5 à 3 meter lang. Planten doe je in een gat van ongeveer 0.5 meter diep, druk de aarde rond de stam wel goed aan.

Klimplanten

Je kan klimplanten op verschillende plaatsen gaan toepassen, in een bosje, op een haag of tegen een constructie. Ze zijn ook ideaal om een lelijke muur of gebouw weg te stoppen. Ze vragen wel een jaarlijkse snoeibeurt.

Voor wie wil verder lezen rond het thema van 'de ecologische siertuin' is de VELT uitgave 'stappen naar een ecologische tuin' van Geertje Coremans, Evelyn Fiers en Greet Tijssens een echte aanrader!

NIEUW:
CITROENFRIS

Ingrediënten van
plantaardige oorsprong

Met natuurlijke
parfums

Geschikt voor
septische putten

Niet getest
op dieren

WC-REINIGERS MET DRIEVOUDIGE WERKING

De Ecover WC-reinigers met drievoudige werking reinigen, ontkalken en verfrissen uw toilet moeiteloos, dankzij de kracht van ingrediënten van plantaardige oorsprong. De formules bevatten geen chloor of andere petrochemische bleekmiddelen, want die zijn moeilijk biologisch afbreekbaar en helemaal niet nodig voor een smetteloos eindresultaat. Hun natuurlijke parfums werden met zorg samengesteld, zodat ook irriterende chemische geuren achterwege blijven bij het schoonmaken. Het assortiment Ecover toiletreinigers werd uitgebreid met de variant citroenfris, die vanaf nu naast de bestaande varianten dennefris en marinefris beschikbaar is. Schoonmaken met respect voor jezelf én onze planeet was nog nooit zo makkelijk.

KIJK VOOR MEER INFO OP: WWW.ECOVER.COM OF VOLG ONS OP

 ecover

GEZOCHT
SLIMSTE NATUURMENS
VAN VLAANDEREN

2e Natuur.quiz

Zuid-West-Vlaanderen

zaterdag 13.12.2014 / 19u30

Zaal Torenhalm / Kervijnstraat 1b / Bavikhove
4 deelnemers / ploeg deelname / ploeg €16

Deze quiz is ten voordele van natuur in Zuid-West-Vlaanderen
en is bedoeld voor zowel kenners als niet natuurkenners.

Inschrijven door overschrijving vóór 30 november 2014 op
IBAN: BE45 7755 7540 1189 met vermelding van de naam van je ploeg.

Organisatie Natuur.koepel

Contact hans@natuurkoepel.be

Telefoon 056/36 28 04

natuurpunt
natuur voor iedereen

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen zvw

MAARTEN TAVERNIER

■ Kort milieurapport van de Brugse Zeehaven

CONTAINERSCHIP IN DE ZEEBRUGSE HAVEN

© Marc Ryckaert

Dit keer brengt een bezoek ons tot ruim buiten de regio. Maar het havenbedrijf van de Brugse zeehaven (of haven van Zeebrugge, what's in a name) moet zowat het grootste bedrijf zijn in onze provincie. Langs de Noordzeekusten is Zeebrugge een middelgrote speler. Maar wie door het gebied rijdt of dit op een kaart of luchtfoto bekijkt, beseft al snel dat we over een groot grondgebied spreken.

De impact van een haven op natuur en milieu zijn dan ook niet min. In de eerste plaats al op ruimtelijk vlak: de haven vraagt heel wat ruimte en telt de nodige hectares verhardingen. Al zijn er ook inspanningen om de natuurwaarden te versterken: in de voorhaven is een sterneneiland ingericht om nestgelegenheid te bieden, sommige bedrijven maakten hun daken meeuwenvriendelijk (spijtig genoeg wordt dit niet algemeen verplicht, zo was er dit jaar veel

commotie over een juridische procedure tussen Vogelbescherming Vlaanderen en een bedrijf in de haven dat een nieuwe loods wou bouwen in het broedseizoen) en naast de haven ligt een vogelrichtlijngebied, waar de haven ook inrichtingswerken mee bekostigde als compensatie voor andere investeringen.

Hoewel we ecologisch heel wat vragen kunnen stellen over het lange-afstandtransport van allerlei consumptiegoederen, die vooral van het verre Oosten komen, is transport over het water de meest milieuvriendelijke keuze. In Zeebrugge bestaand de activiteiten uit 50% containertransport, 30% roll-on/roll-off (auto's en andere voertuigen), 15% vloeibare bulk (vooral LNG-aardgas) en daarnaast bescheidener percentages aan vaste bulk (vb granen, veevoeders en steenkool), stukgoed (waar vooral fruit belangrijk is en voor veel werkgelegenheid zorgt) en pas-

sagiers. Er is de passagiersdienst naar Hull en er meerden in 2013 dik honderd cruiseschepen aan. Hiervoor wil de haven een nieuw onthaalcomplex bouwen.

De haven heeft niet alleen veel ruimte nodig, maar genereert ook gigantisch veel vrachtverkeer. De ontsluiting van de haven is al jaren een heikel punt. En er is nog veel werk aan de winkel om het aantal vrachtwagens te beperken. 61,3% van de goederen verlaat de haven immers via de weg, daarna komen (met veel lagere percentages) het spoor, estuaire vaart, pijpleiding (voor het aardgas) en binnenvaart (slechts 0,5%).

Wat het wegverkeer betreft, is men recent begonnen met de aanleg van de A11, een nieuw stuk autosnelweg van 12 km tussen de N31 in Brugge en de N47 in Westkapelle. Het moet zowat het enige nieuw stuk autosnelweg zijn dat gerealiseerd

wordt zonder grote protestacties. Daarnaast zijn de laatste jaren heel wat ingrepen gedaan om langs de N31 tussen Brugge en Zeebrugge het doorgaand en lokaal verkeer van elkaar te scheiden, wat erg nodig was langs deze drukste niet-autosnelweg van Vlaanderen.

De investeringen in het spoor, veel milieuvriendelijker dan een rij vrachtwagens, lieten/laten eveneens lang op zich wachten. Pas sinds 2012 zijn de westelijke en oostelijke havenzones met elkaar verbonden, door de bouw van de 'Boog van Ter Doest'. Daarvoor moesten treinen eerst tot in Brugge rijden. Om de capaciteit te vergroten, zit een derde spoorlijn tussen Brugge en Dudzele in de pijplijn. En hoewel het milieu wel vaart bij meer spoorverkeer, bedreigt de geplande bouw van een nieuwe aankomst- en vertrekbundel wel de leefbaarheid van dorpen zoals Zwankendamme.

Een betere ontsluiting via de binnenvaart is al lang een eis vanuit de haven. De realisatie van het Schipdonkkanaal (of Seine-Schelde West) lijkt nu gelukkig helemaal van de baan. Dit zou een heel grote impact hebben om het landschap in Damme en omgeving, een van de mooiste regio's die we in West-Vlaanderen nog hebben. Het bestaande kanaal dat rond Brugge loopt, heeft nog heel wat knelpunten om schepen van een behoorlijke omvang te laten passeren. Maar dat lijkt

technisch en financieel een veel haalbaarder kaart. Ook estuaire vaart (= scheepvaart via zee op korte afstand met aangepaste binnenvaartschepen) zit serieus in de lift. Om via het water van Zeebrugge naar de Schelde te gaan, heb je immers geen nieuw kanaal nodig: je kan ook via de Noordzee en de Westerschelde tot in Antwerpen varen. En dat gebeurt ook steeds meer, een veel beter alternatief dan via vrachtwagens.

Ook het woon-werkverkeer is niet eenvoudig. Door de grote afstanden en het ontbreken van openbaar vervoer tot aan de bedrijven, is de auto meestal noodzakelijk voor het woon-werkverkeer. Niet altijd evident voor de laaggeschoolde arbeidskrachten die in de haven werk kunnen vinden. De bedrijven en enkele partners zorgen gelukkig voor de organisatie van een havenbus die werknemers vanuit verschillende vertrekpunten naar de bedrijven brengt. Maar De Lijn biedt geen antwoord op deze uitdaging.

Ook over energie valt een en ander te vertellen. De scheepsmotoren van grote zeeschepen zijn niet direct een voorbeeld van een propere verbranding. Er wordt zware stookolie gebruikt als brandstof, met veel emissies en lawaai als gevolg. Omdat de installaties op het schip moeten blijven werken, blijven deze motoren draaien, ook bij het aanmeren in de haven. Gelukkig zijn er pogingen om daar

iets aan te doen. Zo worden binnenkort strengere uitstootnormen in de Noordzee van kracht, waardoor de zwaveluitstoot sterk zou moeten verminderen. En er is een trend naar het voorzien van walstroom, zodat schepen elektriciteit kunnen krijgen van op land, zodat ze hun motoren niet meer moeten laten draaien. In Zeebrugge wordt dit op 1 dok al sinds 2000 aangeboden, hoewel dit erg beperkt blijft: vooral kleinere schepen die soms over het weekend blijven liggen, maken er gebruik van. Positiever is het gebruik van de beschikbare ruimte in de haven om windmolens te plaatsen. Vorig jaar werd een contract afgesloten met Eneco voor de bouw van 4 windmolens, en het is de bedoeling om dit uit te breiden tot 20 à 30 stuks. Op de oostelijke strekdam werden in de jaren '80 trouwens de eerste windmolens in ons land gebouwd.

Kortom, er is heel wat te vertellen over de milieuaspecten van de exploitatie van een zeehaven. Interessant genoeg om eens buiten de grenzen van onze regio te kijken!

CONTAINERSCHIP IN DE ZEEBRUGSE HAVEN
©Hans Hillewaert

Enkele cijfers op een rij (2013):

Aantal schepen:	7651
goederenverkeer:	42.831.746 ton
passagiers:	816.755
containers:	1.203.182 stuks
wagens & vrachtwagens:	3.157.623 stuks
aantal bedrijven in de havenzone:	400
directe toegevoegde waarde (2012):	€ 936.000.000
tewerkstelling:	10.000 werknemers

YANN FERYN

WAT IS ER QUA NATUUR
TE BELEVEN BUITEN DE
GRENZEN VAN ZUID-
WEST-VLAANDEREN? ERG
VEEL! MET DEZE RUBRIEK
WILLEN WE ONZE HO-
RIZON WAT VERLEGGEN.
EN HOE KUNNEN WE
DAT BETER DOEN DAN
EVEN MEE TE REIZEN
MET STREEKGENOTEN
DIE ER GEWEEST ZIJN?

Wie ook een mooie natuurreis
maakte of iemand kent die
een aangrijpend buitenlands
natuurverhaal kwijt wil, kan
dit mailen aan
yann@natuurkoepel.be.

Foto's: © Geert Vanloot

■ Natuur na een oorlog

Blagaj (Bosnië-Herzegovina), juni-juli 2014. Geert Vanloot (Natuurpunt afd. Gaverstreke) en zijn (kersverse) echtgenote Hilde Desmet trekken jaarlijks minstens één keer richting Bosnië-Herzegovina. Hun zoon Jelle spoelde er aan kort na de oorlog. Hij woont en werkt er. Niet alleen de zoon, ook de schitterende natuur ginder, blijkt als een magneet te werken op de Harelbenaars.

Klimop: Bosnië is toch niet zo bekend voor haar natuur?

Geert: Dat is inderdaad zo. Heel wat minder alleszins dan pakweg Kroatië, dat ondertussen deel uitmaakt van Europa. In Kroatië zijn er prima wegen en hebben ze een lange kust. Twee troeven toch om een toeristische attractie te worden. Bosnië daarentegen heeft amper zes kilometer kust, er zijn nauwelijks autostrades en de toeristische accommodatie staat nog in de kinderschoenen. Enkel rond

Mostar is er wat meer toerisme. Blagaj, waar we kampeerden, ligt op tien kilometer ten zuiden van Mostar.

Klimop: Geen toeristische accommodatie? In vele landen wil dit net zeggen: meer en betere natuur!

Geert: Zo is het ook hier. We vonden er een waar natuurparadijs. Er zijn een groot aantal Ramsargebieden (nvdr: internationaal beschermde gebieden die belangrijk zijn voor het voortbestaan van bepaalde watervogelsoorten), Hutovo Blato bijvoorbeeld, op 50 km van onze camping, is 5.000 hectare groot. Het is een moerasgebied, gelegen in de vallei van de Neretva-rivier. De kanaaltjes die ernaartoe leiden, doen me denken aan de streek van Clairmarais in Frans-Vlaanderen. Je kunt er je laten rondleiden op een grote open boot, maar – veel leuker en stiller – je kunt er ook een roeibootje huren. In Hutovo Blato vliegen

overal Ralreigers op. Het krioelt er van de Dwergaalscholvers. We vonden er Snor, Cetti's Zanger, Grote karekiet, Kwakken, maar ook Ringslangen. Er leven Bevers en Otters. Het gebied is omsloten door bergen. En daar vind je dan veel roofvogels.

Klimop: Gieren?

Geert: Die zijn er wel geweest, maar zijn er recent verdwenen. Tijdens de burgeroorlog vergiftigde de vijand de waters. Het vergiftigd vee lag overal in het rond. De Vale gieren aten ervan en stierven er natuurlijk zelf aan. Sindsdien leven geen gieren meer in het land. In Blagaj bevindt zich echter een "ecocentrum". Het is een privé-initiatief dat het moet hebben van buitenlandse giften. Ze proberen daar gieren te kweken. Ik zeg wel, proberen. Eén van de vogels van het ene koppel vloog zich onlangs dood tegen zijn eigen volière tijdens een storm. Maar er is beterschap op komst.

“DE VIJAND VERGIFTIGDE ER DE WATERS TIJDENS DE BURGEROORLOG”

Ze mogen weldra zes gieren halen in Bulgarije. Normaal moeten ze dan vertrokken zijn voor de kweek.

Klimop: Maar daar moet toch nog wát zitten in die bergen?

Geert: Wees gerust. Het Prenj-gebergte maakt deel uit van de Dinarische Alpen. Je kunt er Schreeuwarend, Steenarend en Balkansperwer observeren, maar ook Korhoen, Auerhoen, Hazelhoen en zelfs Strandleeuw. De Oeraluil leeft er in de bossen.

waarnemingen voor natuurbehoud

Klimop: Knappe waarnemingen. Geef je die door aan een natuurorganisatie ginder?

Geert: Ik tik alles in op de website observado.org, zowat de internationale waarnemingen.be. Niet alleen vogels, ook andere diergroepen kun je erop noteren. Het valt me dan telkens op hoe weinig mensen hun waarnemingen al doorgeven. Vorig jaar was ik zowat de enige voor Bosnië. Dit jaar zie ik dat er ook nogal wat Nederlanders hier hun waarnemingen beginnen te noteren. Het lijkt me toch belangrijk dat die gegevens niet verloren gaan, gewoon vanuit wetenschappelijk standpunt, maar niet in het minst om ook andere natuurliefhebbers aan te trekken naar die fantastische regio. De inwoners zouden niks liever hebben dan dat het ecotoerisme wat op gang komt. Ongetwijfeld zou dit het natuurbehoud ten goede komen. Als blijkt welke goeie soorten er zitten, zal men rapper geneigd zijn de gebieden te beschermen, toch?

Klimop: Zijn er daar dan geen natuurbeschermingsverenigingen?

Geert: Ik vroeg het me ook af. Via internet vond ik echter een organisatie, Nase Ptice (“Onze vogels”). Ze mailden me dat ik me lid kon maken. En ze meldden dat ik hen mocht contacteren bij een volgend bezoek. Ze willen me dan het één en ander tonen van schone plekskes en soorten. Uit ons mailverkeer bleek dat ze veel steun kregen vanuit Groot-Brittannië.

Klimop: Beheren ze ook gebieden?

Geert: Neen, ik denk dat dit vooral gebeurt door de overheid.

vogelweelde

Klimop: Oké, welke andere boeiende biotopen vind je er nog?

Geert: Er zijn hoogvlakten, laagvlakten met Slangenarenden en Roodpootvalken, de rivieren zelf. Buiten de steden is er nauwelijks bebouwing. Er wordt een kleinschalige landbouw bedreven en daar zijn dan chique soorten te zien, denk maar aan Zwartkopgors, Cirlgors, Roodkopklauwier, diverse soorten leeuweriken, Hoppen, Draaihalzen, Wielewalen, noem maar op. Op het platteland zijn nog veel paarden met karren te zien of aftandse tractortjes. Vaak kunnen we amper geloven dat ze er nog mee vooruit geraken. En o ja, in de buurt van onze camping moet ergens een kolonie Bijeneters zitten. 's Avonds hoor je er overal het Dwergooruiltje roepen.

DVD

Peter
Masschelein

TUINBOUWMATERIALEN KEIBERG 121/A - 8551 ZWEEVEGEM

Zagen zoals de wereldkampioenen

STIHL®

VIKING®

KITE OPTICS

SWAROVSKI
OPTIK

Leica

ZEISS

Bunnex

LYNX HD

8x30
10x30KITE Lynx HD
DOOR NATUURPUNT VERKOZEN TOT
BESTE ALLROUND VERREKIJER
UITZONDERLIJKE LEDENKORTING!

Sights of Nature

Natuurpunt Optiekshop
Sights Of Nature
Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
T 050 31 50 01
F 050 31 68 47
www.sightsofnature.be

In Brugge vindt u de enige speciaalzaak van de Benelux voor verrekijkers, telescopen en microscopen.
Sights Of Nature is reeds 30 jaar een begrip in binnen- en buitenland.
U ontdekt er het volledige gamma van topmerken zoals Swarovski Optik, Kite Optics, ...
In de winkel staat men garant voor deskundig advies en de beste service.
In het eigen atelier kan u terecht voor alle herstellingen van hedendaagse maar ook uw oude optische instrumenten.

Sights Of Nature is officieel partner van Natuurpunt en ook gekend als de Natuurpunt-Optiekshop.
Leden genieten er niet enkel korting...
Via elke aankoop schenken zij ook een grote bijdrage aan de werking van Natuurpunt!

EEN PAAR UUR STOKEN

VOOR 24 UUR WARMTE

Met een Tulikivi ben je geen slaaf van je houtkachel. Deze echte massieve speksteenkachel blijft **24 uur** warm na slechts een paar uur stoken! Door de unieke verbrandingskwaliteit kan je zowel zacht hout, hard hout als pellets branden en je haalt er ook het maximum aan warmte uit. De heerlijke stralingswarmte bespaart echt op de brandstofkosten en ons milieu!

Een Tulikivi past zowel in een oudere woning als in een passiehuys. Kies uit meer dan 60 basismodellen en ontelbare opties, zoals een bakoven. Bij CV-kachels levert onze CV-service een gratis projectanalyse.

Echt waar? Jawel, voor documentatie en uw regionale verdeler surf naar www.speksteenwarmte.be of bezoek de nationale toonzaal: Dutry & Co, Jagershoek 10 - 8570 Vichte - Tel.: 056 77 60 90

Klimop: De rivieren en beken zullen hier ook nog proper, gezond en vol leven zijn?

Geert: Tja, Bosniërs barbecueën graag langs de rivieren. Het probleem echter is dat ze hun afval daar gewoon achterlaten. Het water zelf is echter wel oké. Het is er vaak diepblauw gekleurd. Er leven vlagzalmen, forellen, rivierkreeften, Dobbelsteenslangen, Kleine zilverreigers, Waterspreeuwen en zelfs Do-daarsjes tot in de bergriivertjes. In de buurt van onze camping in Blagaj ligt één van de grootste bronnen van West-Europa. Die bron is een vijftig meter breed hol in de bergen. Het stikt er van de Alpengierzwaluwen, maar je vindt er ook Rotszwaluwen en zelfs een kolonie Kleine torenvalken. Ik wou er eens drie Waterspreeuwen fotograferen, allen samen op paaltjes in het water. Ik was zodanig ontroerd dat ik niet kon afdrukken. Ik slaagde er wel in foto's te maken van een schitterende Scheltopusik, een soort reuzen-hazelworm. Beresterke dieren, naar het schijnt. De bron is het begin van de rivier de Buno. Onze camping ligt er langs. Het is steenkoud om erin te zwemmen.

Klimop: Je kunt je er dus goed verfrissen?

Geert: Dat is nodig ook, want het kan er aardig warm zijn tijdens de zomer. Van het zwemmen in de Buno zou je echter wel onderkoeld geraken. Misschien is het beter om gewoon een pintje te drinken als je wat wil afkoelen. Ze hebben er Sarajevsko, Karlovacko en Mostarski, pilssoorten die – laat ons zeggen – goed drinkbaar zijn, vooral die Karlovacko. En als je wilt, kun je altijd teruggrijpen naar een glaasje Heineken.

Klimop: Help!

↓ RALREIGER
↓ ↓ GEELGORS

↓ ALPENKAUW
↓ ↓ GRAUWE KLAUWIER

TIPS

- Forel en schaaap vormen de basis-ingrediënten voor de nationale gerechten, maar ze eten er ook gerookt koeienvlees (prsut). Voor zes euro per persoon krijg je een volledige maaltijd, drank inbegrepen.
- Bosniërs leven veel buiten. De terrasjes zitten er 's avonds vaak vol. Toch zie je nauwelijks alcoholmisbruik. Het zijn sociale mensen. Ze drinken graag koffie, die op een heel eigen wijze wordt klaargemaakt.
- Er zijn weinig campings. Maar je vindt er ook spotgoedkope hotelletjes: 30 euro voor 2 personen, ontbijt inclusief.
- Je vindt in Bosnië-Herzegovina nog veel ruïnes uit de oorlog. Veelal zijn die nu overwoekerd door de natuur.
- Gronden en gebouwen zijn er nog erg goedkoop. Het momentum schijnt geschikt voor wie iets wil beginnen in de sector van het ecotoerisme.

Internet

- **www.observado.org:** hier kun je je waarnemingen kwijt
 - **www.ptice.ba:** website over de Bosnische vogelbeschermingsvereniging
 - **www.wild-herzegovina.com:** informatie over natuurwandelingen en birdtrips in het land
 - **kraskapolja.ptice.ba:** ondermeer soortenlijsten van natuurgebieden
 - **www.youtube.com/watch?v=9s7P0d4L5TM:** film over het natuurgebied Hutovo Blato
 - **www.balkanvultures.net/Projects/183:** over het gierenproject
- Mailadres van de gids:** geert.vanloot@scarlet.be

beleef de Gavers

Woensdag 1 oktober om 19.30

Klimaatverandering, gezondheid en natuur

Werner D'hondt is klimaatdeskundige. Hij vertrekt van de laatste wetenschappelijke gegevens om de gevolgen van de klimaatverandering voor onze gezondheid en voor de natuur te schetsen. Een echte 'klimaatquiz' maakt deze boeiende avond compleet.

Woensdag 22 oktober om 19.00

Paddenstoelen in spoed!

Na een korte theoretische inleiding over de boeiende wereld van de paddenstoelen, worden de deelnemers in de praktijk ondergedompeld. In het labo worden verschillende exemplaren onder de microscoop gelegd en krijgen ze ook klassikale demonstratie van enkele speciale exemplaren.

Woensdag 29 oktober van 9.30 tot 16.30

Kleine kunstenaars in beeld

Gedurende heel de dag gaan de kinderen met een kunstenaar op stap om de natuur beter te leren ontdekken. Daarna gaan ze zelf aan de slag en creëren ze hun eigen kunststukje. Een aanrader om de natuur op een andere manier te bekijken.

Vrijdag 31 oktober om 18.00

Halloween in de Gavers

Tijdens deze interactieve wandeling ontdekken de deelnemers verschillende natuurverschijnselen die gebruikt worden in de Halloweenmythe. Op het einde van de wandeling worden de neuzen opgewarmd met verschillende pompoenhapjes en is er een verrassingsactiviteit.

Woensdag 12 november om 19.30

Kriebelige infoavond over spinnen

Tijdens deze uiteenzetting, gegeven door Bryan Goethals van Natuurpunt Educatie, maakt de deelnemer kennis met spinnen. Vanwaar komt de angst voor spinnen? Welke vijanden heeft de spin nu eigenlijk? Kloppen de vertelsels over het vervellen van een spin?

Knotter zoekt knotboom, knotboom zoekt knotter

Knotploegen: vraag en aanbod afstemmen

Knotploeg?

De Zuid-West-Vlaamse knotploeg zal bestaan uit vrijwilligers die zich op frequente basis met veel enthousiasme en plezier actief inzetten voor natuur en landschap in Zuid-West-Vlaanderen. Zij doen dit in overleg met het provinciebestuur. Iedereen die zich actief wil inzetten is dus meer dan welkom! Wij brengen knotters in contact met eigenaars van knotbomen die het onderhoud van hun bomen graag willen uitbesteden. Als knotter krijg je in ruil voor je inzet het brandhout. Het takhout wordt op een afgesproken plaats verzameld.

Eigenaars

Heb je waardevolle, oude knotbomen (wilg, eik, es, els, populier, linde...) die dringend onderhouden moeten worden? Maar heb je nog de tijd, het materiaal of de goesting om te knotten? Wij zoeken voor jou geschikte knotters!

Aan welke voorwaarden moeten de knotbomen voldoen?

- De knotbomen groeien in het buitengebied d.w.z. op het platteland, niet in een dorpskern of in een woonwijk
- De te knotten takken dienen 5 à 6 jaar oud te zijn. M.a.w. er dient voldoende brandhout te zijn

Als eigenaar blijf je recht hebben op een (eventuele) gemeentelijke knotpremie. Informeer daarvoor bij jouw milieudienst. Ook wie plaats heeft om knotbomen aan te planten hopen we te overtuigen om hiervoor contact met ons op te nemen.

Veiligheid en kunde: volg de gratis knot-opleiding

Hoewel de Zuid-West-Vlaamse knotploeg zal bestaan uit vrijwilligers, werkt ze heel professioneel. De leden dragen gepaste beschermingskledij en werken volgens de veiligheidsregels.

Wens je lid te worden van de knotploeg? Schrijf je alvast in voor de knot-opleiding in het provinciedomein De Gavers in Harelbeke/Deertijk op 22 november 2014 (hele dag). Stuur daarvoor een mailtje naar john.vandenbergh@west-vlaanderen.be of bel op 056 23 40 17.

inschrijvingen en info

Provinciaal Sport- en Natuurcentrum De Gavers
Eikenstraat 131, 8530 Harelbeke
gavers@west-vlaanderen.be
T 056 23 40 10
www.west-vlaanderen.be/gavers

BlueBurn

powered by pellets

vanaf **€ 5.228,-** ^{15 kW} excl BTW

DE GOEDKOOPSTE BETROUWBARE PELLETKETEL

Inspired by Stroomop
Licensed by ÖkoFEN

www.BlueBurn.be

Tjilp!

Vogelzang uit West-Europa +

KRISTOF WAELEKENS

Kijken en luisteren

Iedereen die af en toe eens vogels gaat spotten, weet dat je de beestjes meestal eerst hoort en dan pas ziet. Zeker in bosrijke gebieden kan je je suf zoeken naar een vogel die lustig verder zit te fluiten.

Het herkennen van vogels op geluid is niet zo eenvoudig en vergt wel wat oefening. Daarom stellen we deze keer een app voor die je al een beetje op weg kan helpen.

De app bevat voor het ogenblik meer dan 200 Europese vogels en geregeld worden nieuwe soorten toegevoegd. Bij verschillende soorten vind je zowel opnames van de 'roep' als van de 'zang' terug. Het grote pluspunt van de app is dat je vogels op verschillende manieren kunt opzoeken. Naast de klassieke opties om alfabetisch en per familie/groep te zoeken kan je ook zoeken op habitat of zangtype. Dit is wel handig als je eens in een biotoop komt waar je niet zo frequent komt, zoals bijvoorbeeld de duinen. Bij elke vogel krijg je een foto te zien, aangevuld met een korte bespreking van de zang. Wil je nog meer informatie, dan word je via de toets 'Wiki' onmiddellijk verbonden met Wikipedia (als je online bent natuurlijk).

Denk je dat je de meeste geluiden onder de knie hebt, dan kan je je kennis eens testen met de ingebouwde quiz. Je kan kiezen tussen verschillende levels, maar

vooral de optie om een quiz op maat te maken, is leuk gevonden. Je kiest uit de alfabetische lijst zelf de vogels waarop je getest wil worden en je bent vertrokken. Zo kan je beginnen met de vogels die in je tuin voorkomen en opbouwen door steeds meer soorten aan de quiz toe te voegen.

Wil je gewoon genieten van de vogelgeluiden, kies dan voor 'Slideshow'. Je maakt een selectie van vogels en een voor een hoor je hun zang en verschijnt hun foto.

Op pad met de app?

De app is zeker bruikbaar als je op pad gaat, zolang je enkele zaken in gedachten houdt. Voor vogels is zingen een vorm van communicatie, het afspelen van vogelzang kan dus voor verwarring zorgen bij onze vleugelgelde vrienden.

- Speel vogelzang nooit af tijdens het broedseizoen.
- Speel vogelzang niet af om de aandacht van vogels te trekken of om ze te lokken.
- Speel vogelzang nooit af in een natuurreservaat.

Je kan gerust even checken als je ergens een vogel hoort zingen en je twijfelt, maar doe dit op een verstandige manier. Volume dempen en beperk de tijd dat je de zang laat spelen. Hou je rekening met deze aanbevelingen, dan kan Tjilp zeker een aanwinst zijn op je smartphone of tablet.

Sturingsprogramma: iOS (Iphone en Ipad)

Gebruiksvriendelijkheid:

Grafisch: (vooral de startpagina kan beter en er zou meer dan een foto per soort mogen opgenomen worden. Bv mannetje, vrouwtje,...)

Prijs: (voor 3,59€ kan je aan de slag)

Downloaden via:

<https://itunes.apple.com/be/app/tjilp!-vogelzang-uit-west/id373561269?l=nl&mt=8>
of scan deze QR-code

YVES DE BOSSCHER

■ 'Boekhouders'

GOUDEN TOR
© Liam De Bosscher

Het is me wat, dat geno(o)tschap van de bramenplukkers. Eens je bent toegetreden is er geen ontkomen meer aan. Je neemt het overal met je mee. En uiteindelijk vergt het toch wat organisatie. Genieten is fantastisch, maar iemand moet toch 'de kas' bijhouden, nakijken of het genietbare goed niet in waarde of in aantal afneemt zodat er voor iedereen genoeg overblijft.

Zo heb ik me tijdens mijn voorbije vakantie de taak van 'boekhouder' van de bramenplukker toegemeten. Ik hoefde dit gelukkig niet alleen te doen. Mijn zonen namen de taak van assistent-boekhouder met een grote 'serieux' waar.

We bevinden ons in hartje Frankrijk. Op een plaats waar het in vergelijking met de Zuid-West-Vlaamse regio nog veel makkelijker is om bramen te plukken. Ook letterlijk. Overdag strippen we de overrijpe bramen boven de één-meter-grens (ook wel gekend als de vossenpisgrens), laten de rest voor alle andere wezens die ze nodig hebben. Met de macrolens inventariseer ik alles wat schittert: goudwespen, gouden torren, weidebeekjuffers, ... het is niet enkel zuiver goud dat blinkt. Ik neem me voor om van alle insecten te gaan houden. We houden alles netjes in lijstjes bij. Als ik dit verslag neerpen staat de teller op 16 libellen en juffers, 15 dagvlinders, 3 reptielen, 2 amfibieën, 84 vogels, enz.

Dan gaat de bramenplukker aan het werk om alles netjes in alternatieve lijsten in te delen. Zoals daar zijn, de *uitblinkers* (waaronder dus de 'schitterende' dieren), de *kleurrijken* (de ijsvogel, bijeneter, blauwe glazenmaker, ...), de gezonden (vies smakende sleedoornbessen boordevol gezonde antioxidantia), de *welriekenden* (watermunt, de bloeiende kamperfoelie in de wegkant, ...), de *onverzettelijken* (de Europese moerasschildpad, de huiszwaluwen – bij een kennis hier in Frankrijk is de garage op de boerderij niet meer bruikbaar omdat er minstens 20 nesten huiszwaluwen hangen, dat is

precies de totale omvang van de kolonie in geheel Harelbeke), de *'tederen'* (de reetjes staan op nummer één) en de *'gespoorden'* (die zich niet laten zien, maar van wie we de aanwezigheid toch ontdekken (de das, het edelhert, het wilde zwijn).

Ten slotte valt er ook een lijst met *'onfortuinlijken'* te betreuren (platgereden rode eekhoorn en twee geelgroene torenslangen).

Ik twijfel over één lijst. Die van de *'prikkelers'*. De distels, de netels, de dazen, ... Ik hou ze nog in beraad, tijd brengt wellicht raad. Na zoveel natuurgeweld ga ik voldaan slapen.

Het is drie uur 's nachts. Ik word uit mijn slaap gehouden door meerdere exemplaren van de soort *'Culex pipiens'* (ook wel 'steekmug' genaamd). Ik doe het licht aan en sla ze één voor één dood. Zonder voorafgaandelijk proces neem ik bij gebrek aan vliegenmepper een dichtbundel van op mijn nachtkastje ter hand. Omdat ik niet alle poëziefhebbers over mijn nek wil werp ik hier ter verdediging nog op dat als men uit zijn nachtrust wordt gehouden alle middelen goed zijn om die nachtrust alsnog terug op te eisen. In de hoek van de kamer hangt, wellicht sinds jaar en dag, een hooiwagen lusteloos te dutten. Ik bedenken dat er dringend een plan nodig is om de *'lustelozen'* te activeren. Wellicht ligt zo'n goed doorbloede mug te zwaar op de lever? Het laatste exemplaar zit netjes prikkensklaar op de naakte schouder van mijn echtgenote. Ik kijk toe en twijfel. Het minuscule beestje loopt al wat rooddoorlopen aan. Even wapperen boven het warme lijf en daar vertrekt ze, een ongewisse dood tegemoet. *Patataaaaa!* Buiten het gezoem van de gedimde staande lamp is het nu weer stil. Ik doe het licht uit en neem mijn tablet ter hand. Uit dankbaarheid voor de dichter die deze bundel schreef werk ik zelf aan een gedichtje.

→ WEIDEBEEKJUFFER
© Yves De Bosscher

op het wit gekalkte plafond
zat zoeven nog een mug
uit te buiken van mijn bloed

waarom wij
van naakte schouders houden
ik die van jou
en zij die van mij

het kostte me wat
evenwicht op een namaak lederen zetel
en een bundel met als titel
'lotgenoten'

de mug is alvast dood

Daarna probeer ik de slaap weer te vatten. Moeilijk. Rusteloos. Wakker? Tussen indutten en waken (is het nu echt stil?) heb ik een vreemde droom. We bevinden ons in een rechtszaal. Twee reuzenmuggen in toga en bijhorende pruiken zitten achter een met bloed gevulde glazen bank. Ik zie mezelf voorgeleid en sta geboeid (in de letterlijke zin dus) voor hen. De griffiermug (zoek ze niet op in je insectengids) leest de aanklacht voor.

"De zaak 1.234.567, zomer van 2014, moord op 3 muggen. Beklaagde is een recidivist die reeds meerdere identieke delicten op zijn strafblad staan heeft." Ik word veroordeeld tot het afstaan van de helft van mijn bloed én wordt bovendien voor *mugocide* doorverwezen naar het Europees hof voor inbreuken op de muggenrechten.

Ik schrik wakker. Het is ondertussen kwart na vier. Buiten roept er een bosuil. Vogelsoort nummer 85, nummer drie van de lijst van 'mysterieuzen'. Vol berouw neem ik me voor om de lijst van 'prikkelars' toch ook maar te openen. De dag kondigt zich alweer druk aan voor de boekhouder van de bramenplukker.

↑ GOUDWESP
© Liam De Bosscher

DE NATUUR

in jouw testament

Neem een goed doel op en bescherm zo meer natuur voor de volgende generaties.

Do 30
oktober
2014

Interesse om Natuurpunt op te nemen in je testament?

Door een testament op te maken, kan je jouw **nalatenschap geven aan een goed doel** zoals Natuurpunt. Met die inkomsten kan Natuurpunt nog meer natuur beschermen. Erfenissen zijn steeds meer van belang om de biodiversiteit te behouden voor de **volgende generaties**.

Er bestaan verschillende formules. Ken je bijvoorbeeld al het duolegaat? Een manier om iets na te laten aan het goede doel zonder je erfgenamen (familie of vrienden) ook maar iets te kort te doen. Zij erven immers **belastingvrij** en moeten **geen torenhoge successierechten** betalen.

2 INFOSESSIES OP DONDERDAG 30 OKTOBER

Spreker is **Joost Verbeke**, contactpersoon voor schenkingen en legaten bij Natuurpunt. Hij biedt een overzicht van de mogelijkheden en de fiscaal voordeligste formule aan de hand van praktische voorbeelden.

LOCATIE Cafetaria van het OC Marke, Hellestraat 6, 8510 Kortrijk

14u Ontvangst vanaf 13u30 bij koffie en een stuk taart. De presentatie gaat door van 14u tot 15u30

20u Ontvangst vanaf 19u30 bij koffie en een stuk taart. De presentatie gaat door van 20u tot 21u30.

Na afloop kan je onder vier ogen je persoonlijke vragen stellen. Inschrijven hoeft niet, maar we horen graag van je komst: Joost Verbeke • 015-29 72 49 • 0477-20 47 27, joost.verbeke@natuurpunt.be

Belfius regio Menen-Wevelgem
Agentschap Wevelgem

Tel: 056/43 89 80 Fax: 056/43 89 99
Email: rik.vervalle@mandat.belfius.be

we hebben het voor u

Wij helpen bedrijven die in orde willen zijn met de milieuwetgeving.

De passie voor natuur vertaalt zich in diverse opdrachten uit de natuursector.

- ▶ natuurinrichtingsplannen
- ▶ natuurvisienota's voor landschapsinrichting
- ▶ passende beoordelingen voor werken met natuurimpact
- ▶ ontwerp streekeigen groenschermen, natuureducatieve borden en teksten
- ▶ erkend MER-deskundige fauna & flora

Desselgemstraat 75 | 8540 Deerlijk
T. 056 724679 | F. 056 726486
jan@ferynjan.be | www.ferynjan.be

N.V. HOUTMAGAZIJN
Verdonckt

Bouwen of verbouwen? **Sterk in hout en meer...**

Ontdek ons ruim aanbod gecertificeerd hout
in constructiehout en tropisch hardhout.

PEFC®: Vuren, Grenen, Western Red Ceder, Douglas

FSC®: Padoek, Massaranduba, Tali, Afroomsia

Het keurmerk voor verantwoord
houtverbruik
CU-COC-809718-R

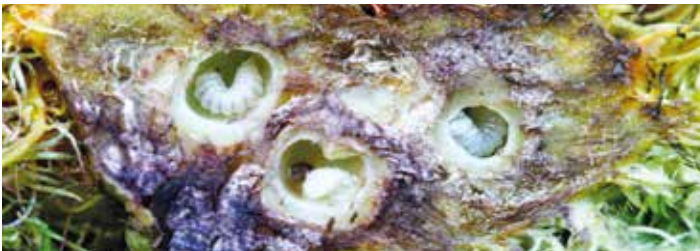
Doorniksesteenweg 202 • 8580 Avelgem • Tel. 056 64 40 42
www.houtmagazijnverdonckt.be • www.outdoorwoodconcepts.be

Een wonderlijk staaltje van architectuur

CLAUDINE DECOCKER

Ik kon er blijven naar kijken, zo mooi vond ik deze warrige kunstige mosbol op mijn rozenstruik. Het had goede kunst kunnen zijn, maar het was puur natuur. Toen had het voor mij nog geen naam. Later bleek ook die als kunst te klinken: de bedeguaargal. Een ongewone opeenvolging van letters en klanken voor een wonderlijk staaltje architectuur - en voorzienigheid!

Een huis met vele kamers

Een gal is het dus, net zoals je bladgallen ziet op bijvoorbeeld eiken of wilgen. In dit geval zet een rozenmosgalwesp haar eitjes af op de takken van een wilde roos. Een week daarna ontwikkelen zich larven die zich te goed doen aan de bladknoppen. Daarop reageert de rozenstruik in de vorm van een eigenaardige en voor de galwesp doeltreffende woekering van plantenweefsel. Slim gezien, want de mosgal biedt niet alleen bescherming, maar zit ook boordevol voedsel. Elk in een apart kamertje in de harde kern van de gal ontwikkelen de larven zich verder. De gal groeit als het ware om de bewoners heen, als huis en voedselbron tegelijk. Tenslotte overwinteren die als pop. Tegen het volgende voorjaar zullen de huisgenoten als volwassen insect de gal verlaten. De rozenmosgalwespjes zijn maar 3 tot 4 millimeter groot.

Zonder mannen

De bedeguaargal is vrij algemeen, maar toch speciaal en raadselachtig. Niet alle mysteries zijn tot nu toe opgelost. Bovendien is er nog meer bijzonders aan de rozenmosgalwesp of '*Diplolepis rosae*'. Mannetjes blijken zeer zeldzaam te zijn. En overbodig bij de voortplanting. Vrouwtjes leggen dan maar onbevuchte eitjes waar weer vrouwtjes uit voortkomen. 'Parthenogenese' heet dat met een moeilijk woord. Waar die zeldzame mannetjes dan wel goed voor zijn, is een zoveelste raadsel.

Ongevraagde gasten

Hoe veilig en frivool een rozenmosgal er ook uitziet, gevaar voor inbrekers is nooit ver weg. Vaak krijgen galwespen ongenood bezoek van andere galwespen die zelf geen gallen vormen, maar profiteren van de bestaande gal, soms met de hongerdood als gevolg. Sluipwespen zijn regelrechte parasieten. Met hun lange legboor leggen de wijfjes hun eitjes recht-

streeks in de larven in de gal en blijken de logees tegen de volgende lente geen galwespen, maar jonge sluipwespen te zijn.

Soms kan zo'n mosgal wel 7 verschillende species herbergen, al dan niet in harmonie met elkaar. Het zou me niet verbazen als slimme vogels ook al leerden dat binnenin deze schitterende bolsters een proteïnerijk hapje verborgen zit.

Onschuldige ragebol

De bedeguaargal bezorgt de roos meestal geen last, hoewel overijverige tuinmannen ze liever wegpitsen. Ze kan de grootte van een golfbal aannemen en varieert in kleur van frisse tinten geelgroen, groen naar blozend rood. In een later stadium wordt ze houterig en roestbruin.

What's in a name

Zoals hierboven opgemerkt, wordt deze gal ook wel '*mosgal*' genoemd. Het exotische '*bedeguaar*' vindt via het Franse '*bédégar*' zijn oorsprong in het Arabisch-Perzische '*bādāward*'. Het Perzische '*bād*' betekent wind, het Arabische '*wārd*' betekent roos.

De Fransen noemen dit vreemde verschijnsel ook nog 'le barbe de Saint-Pierre', terwijl de Engelsen in de volksmond het sprookjesachtige '*Robin's Pin Cushion*' - ofte 'het speldenkussen van het roodborstje' - gebruiken.

'*Slaapappel*' is dan weer een Nederlandse volksnaam die verwijst naar een oud gebruik waarbij men de gal onder het kussen legde om een goede nachtrust te bevorderen. Daar kan ik inkomen. De bedeguaargal is van een pure en fascinerende schoonheid, zo weggeplukt uit de sprookjes van duizend-en-één-nacht.

© Dirk Desmet

↓ *Diplolepis rosae*
© Volker FN-ler

THIJS CALU

BETEKENIS AFKORTINGEN: EX. = EXEMPLAAR; KP = KOPPEL; M. = MAN-
NETJE; W. = WIJFJE; JUV. =
JUVENIEL OF JONG; NO =
TREK NAAR NOORD-
OOST; ZW = TREK NAAR
ZUIDWEST; TP = TER
PLAATSE. DE LIGGING
VAN DE TOPONIEMEN
KAN PRECIES NAGE-
KEKEN WORDEN OP
WWW.VWGWV.WAARNEMINGEN.BE.

STEPPEKIEKENDIEF
2KJ W 28-09-2013
© Emmanuel Desmet

Vogels in onze streek

NAJAAR 2013

De highlights van een seizoen vogels kijken in Zuid-West-Vlaanderen.

Dit artikel is een korte samenvatting van wat tijdens een seizoen werd gezien in onze streek. Het gaat hier enkel om zeldzaamheden of uitzonderlijke aantallen. De tekst heeft niet de ambitie volledig te zijn. Wie de volledige overzichten wil zien, kan terecht op ons eigen regioscherm van waarnemingen.be: **www.vwgv.waarnemingen.be**. Zet gerust ook jouw waarnemingen op die website. Zowel opmerkelijke gegevens als waarnemingen van algemene soorten zijn er welkom, van Aalscholver tot Zwarte Mees.

Op 30/09 zat een 1^e kj **Roodhalsfuut** op de Gaverplas (Harelbeke). Op 9 en 30/11 werden resp. 23 en 4 **Toendra-rietganzen** r. ZW genoteerd (Geitenberg (Kooigem) en Heule). Een overwinterende **Eider** (w.) werd van 17/11 tot 25/01 gezien op de Schelde in Spiere. Op 25/11 pleisterden 2 **Zwarte zee-eenden** en een **Grote zee-eend** in de Gavers. Op 01/12 werden 2 ex. van die laatste opgemerkt.

Tot half september waren verschillende **Kleine zilverreigers** aanwezig in de regio. Op 09/11 werd ook in Moorsele een ex. genoteerd. Gedurende de ganse maand september werden in verschillende gebieden pleisterende of overtrekkende **Ooievaars** gezien (max. 10 ex. ZW in Sint-Denijs). ZW-overtrekkende **Lepelaars** werden genoteerd op 18/09, 24/09 en 12/10 (max. 50 ex. op 18/09 over Gullegem). Vanaf 04/10 overwinterde min. 1 **Roerdomp** in de Gavers.

Een juv. **Havik** werd verschillende keren opgemerkt aan

de Geitenberg (Kooigem) (21-22/09, 26/10 en 30/10). Op 20/10 vloog eveneens een juv.ex. over De Gavers. Ook in Bossuit (01/09, tp) en Vichte (27/09, ZW) werd een ex. genoteerd. Een 8-tal overtrekkende **Visarenden** werden in sept – okt. vanop verschillende plaatsen gemeld. Op 08/09 en 11/09 trok een **Zwarte wouw** resp. over Bellegem en Moorsele. Op 28 (Kooigem, Moen) en 30/09 (Kooigem) werden een drietal overtrekkende **Rode wouwen** genoteerd. Op 14/09 trok een **Grauwe kiekendief** ZW over Sint-Denijs. Op 26/09 zat een ex. tp aan de Geitenberg (Kooigem). Een **Velduil** werd op 19/10 en 30/10 gezien op diezelfde locatie. Dé spetters van de najaarstrek over de Geitenberg kwamen er in de vorm van een ZW overtrekkende 2e kj **Steppekiekendief** op 28/09 en een onvolwassen **Zeearend** r. ZW op 13/11.

Overtrekkende **Bontbekplevieren** werden op 02 en 07/09 genoteerd in de Gavers, op 05/09 in Zwevegem en op 25/09 in Kooigem (Geitenberg). Op 04/09 werd een roepende **Morinelplevier** gehoord vanop de Geitenberg. Een **Rosse grutto** trok op 15/09 over diezelfde plek. Op 19/09, 25/09, 29/09 en 02/10 werden overtrekkende **Zilverplevieren** genoteerd op verschillende plaatsen (max. 4 ex. ZW op 25/0 over Ingoogem). Op 24/09 vloog een **Kluut** r. W over Bellegem. Een **Bokje** kon op 02/10 en 15/10

mooi worden waargenomen vanuit de kijkhut in De Gavers. Op 23/11 zat ook een ex. aan het Bekken Lange Munte (Kortrijk). Op 02/10 vloog een **Bontbekplevier** over de Gaverplas. Op 04/10 werd op diezelfde plek een overvliegende **Kemphaan** gezien. Op 10/11 zaten 6 Kemphanen en een **Zwarte ruiter** tp in Ledegem.

Een juv. **Dwergstern** werd op 10/09 gezien aan de Gaverplas. Van 09 – 13 okt. werd een 3^e kj **Pontische meeuw** gezien aan de Gavers. Op 11/11 zat er een adult. Op 2/11 zat een 2^e kj aan de Schelde thv Kerkhove. Op 25/11 zat een adult aan het sas in Ooigem. Op 11/10 zat een 2^e winter **Zwartkopmeeuw** op de Gaverplas. Op 30/10 trokken maar liefst 41 **Dwergmeuwen** over de Geitenberg. Op 10/11 pleisterde een ex. aan de Gavers. Een **Grote stern** vloog op 08/11 NW over Zwevegem.

Draaihalzen doken op in Desselgem (01/09) en Zwevegem (22/09). Op 04/09 trok een **Duinpieper** r. Z over Zwevegem. In Kerkhove werd op 09/09 een **Matkop** gezien. Op 09 en 13/09 zat een **Bonte vliegenvanger** in resp. Zwevegem en de Venning (Kortrijk). Een **Grauwe gors** trok r. Z over de Geitenberg op 15/09. Een wel erg late **Wielewaal** (w.) landde op 24/09 in een van de boompjes achter de telpost op de Geitenberg, alvorens zijn trektocht ZW verder te zetten. Tussen 01/10 en 24/11 werden

regelmatig **Buidelmezen** gemeld vanuit de Gavers (max. 6 op 24/11). **Beflijsters** werden tussen 02/10 en 09/11 gezien op verschillende plaatsen in de regio. Op 02/10 en 12/10 trok een **Geelgors** r.ZW over de Geitenberg. Zowel in Ooigem (07– 09/10), Moen (17/10) en Harelbeke (19 - 20/10, mogelijk 2) werd een **Bladkoning** gezien. Op 06/10 werd een ex. geringd in Heestert. Op 12/10 (Geitenberg) en 15/10 (Gavers en Zwevegem) trok telkens een **Grote pieper** over. Vanaf 13/10 overwinterden enkele

Baardmannetjes in wisselende aantallen in De Gavers, met een max. van maar liefst 26 ex. op 26/10. **Roodborsttapuiten** werden gezien op 24/10 (Avelgem), 26/10 (Spiere) en 13/11 (Sint-Denijs), het ging telkens om 1 ex.). In Anzegem zat op 24 en 30/10 een **Europese kanarie** tp. Op 30/10 vloog een ex. Z over Ingooigem. Een **Goudvink** liet zich op 02 en 03/11 zien in de Gavers en 4 ex. trokken ZW over Stadsgronden Marionetten (Kortrijk) op 18/11. Op 17 en 18/11 liet een **Sneeuwgorse** zich mooi bekijken aan de Geitenberg.

SNEEUWGORS 18-11-13
GEITENBERG
© Emmanuel Desmet

Van 30/11 tot (minstens) 02/01 verbleven 2 **Fraters** aan het Bekken Lange Munte (Kortrijk).

waarnemers: zie www.vwgzwv.waarnemingen.be

Trektellen in het najaar

Wie herinnert zich de volgende songtekst nog “*Valt het najaar over ’t land, dan moet alles aan de kant, is er niets dat mij nog tegenhoudt...*”, uit het lied “trektelitis” van de inmiddels legendarische vogelende band ‘de loosers’ (ahum)? Even opfrissen voor wie een geheugensteuntje nodig heeft: het lied bezingt de onweerstaanbare drang van elke trekteller, een vogelkijker die de vogeltrek observeert dus, om met de verrekijker het zwerk af te turen zodra de najaarstrek begonnen is. De meeste mensen stellen zich bij ‘najaarstrek’ guur oktoberweer voor waarbij de koude oostenwind de dorre bladeren uit de boomkruinen ranselt en de trekvogels in dichte drommen naar het zuiden stuwt. Oktober is inderdaad de trekmaand bij uitstek voor veel vogelsoorten die voor de winter warmere oorden opzoeken, maar wist je dat sommige trekvogels in juli alweer hun broedgebieden verlaten?

Vroege vogels en late trekkers

Als wij mensen nog liggen te bakken in de zomerzon, slaat de biologische klok van een aantal vogelsoorten alweer om naar trekmodus. Hierbij geldt een eenvoudige regel: wie het verst moet, vertrekt het vroegst weer. Voor soorten die in tropisch Afrika overwinteren of nog zuidelijker is dat al vrij vroeg: Gierzwaluwen en de meeste soorten steltlopers zetten bij hete jultemperaturen alweer hun najaarstrek in. Ook de Zwarte Ooievaars en Zwarte wouwen, geen broedvogels van bij ons weliswaar, maken dan alweer rechtsonkeer. In augustus verdwijnen ook de volwassen Wespeneieren, Ooievaars, Gele kwikstaarten en Huiszwaluwen uit het luchtbeeld van de Lage landen. Op waarnemingen.be worden de eerste doortrekkende Visarenden gemeld. Begin september verlaten de

Boerenzwaluwen hun nestgebieden en met hen één van hun belangrijkste predatoren: de Boomvalken. Dit is ook het beste moment om reigerachtigen te zien doortrekken. Ook zangvogels trekken naar het zuiden, maar die doen dat vooral ’s nachts. De Fitis al in augustus, Zwartkop en Tjiftjaf volgen vanaf september. Eind september is het de beurt aan de Graspiepers die dan met duizenden over onze akkergebieden trekken. Die landbouwgebieden zijn tevens de uitgelezen plaatsen om doortrekkende en pleisterende kiekendieven te zien. Bruine kiekendieven zitten dan aan hun piek. En dan wordt het oktober: de dagen worden korter en de temperaturen kouder. Wie dan nog niet vertrokken is, moet meestal niet meer naar Afrika, maar zet er toch best wat vaart achter. Dit doen de lijsterachtigen vanuit Scandinavië massaal. Op bepaalde nachten gaan ze met honderdduizenden hoog de lucht in en verspreiden zich dan over West- en Zuid-Europa. Eerst de Zanglijsters, daarna de Koperwieken en Kramsvogels. Wie half oktober de lucht aftuurt, kan mooie V’tjes aalscholvers zien doortrekken en omvangrijke groepen Veldleeuweriken, Kauwen, Houtduiven en vooral Vinken. Eind oktober warmen de roofvogelspecialisten zich op, want

EMMANUEL DESMET

RODE WOUW MET KIEV-
TEN GEITENBERG
© Emmanuel Desmet

VERCRUYSE
YOUR RELIABLE WOOD CONNECTION

Houthandel, platen, fineer, isolatie
Boomzagerij
Akoestische materialen

CU-COC-803341-AP

Zevenkaven 29, 8560 Gullegem
T 056 41 20 64 F 056 40 42 21
dan.vercruysse@houtvercruysse.be
www.houtvercruysse.be

Tuinsappen Lombarts Calville
De geperste zaligheid

- Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijke vruchtensap (gepasteuriseerd)
- Verkoop van sappen op basis van appel
- Bedrijfsbezoeken

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (Ieper)
lombartscalville@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

**DE WORKSHOPKARAVAN KOMT
LANGS IN JOUW KRINGLOOPWINKEL**

Details en foto's op **www.dekringloopwinkel.be**

**WORKSHOPS MET TWEEDEHANDSMATERIAAL
IN DE KRINGLOOPWINKEL:**

ZWEVEGEM 11 oktober 2014
Bijzettafel uit boeken

AVELGEM 25 oktober 2014
Lampen en magazinerekje
uit cassettes en vinylplaten

WEVELGEM 8 november 2014
Accessoires uit leder

MENEN 15 november 2014
Designlamp uit tassen en potten

BOMEN

**Gids voor de herkenning
van de belangrijkste
boomsoorten van België**

Bomenwaaier in een nieuw jasje.

Dankzij de bomenwaaier herken je makkelijk 40 van de meest voorkomende bomen en struiken in België.

Zomereik of wintereik, Noorse esdoorn of Spaanse aak, lijsterbes of robinia ... met de bomenwaaier wordt de determinatie een fluitje van een cent. Ook voor naaldbomen is deze wijzer bijzonder handig; sparren, dennen en lork leer je er in een oogopslag mee herkennen.

De bomenwaaier is een handig zakboekje met voor iedere boom de belangrijkste kenmerken van het blad of de naalden, inclusief een foto.

Bestellen doe je via www.inverde.be/bomenwaaier.

Ben je ook geïnteresseerd in de winterkenmerken van bomen en struiken, zoals knoppen en schors? Schaf je dan meteen ook de handige knoppenwaaier aan via www.inverde.be/knoppenwaaier.

surf naar www.inverde.be voor ons volledig cursusaanbod in jouw buurt of vraag onze opleidingskrant.

inverde
forum voor groenexpertise

als de wind dan uit het oosten komt, is er ook bij ons fraaie Buijzerdtrek te zien. Met wat geluk zit er een Blauwe kiekendief of een Rode wouw bij. Als het écht koud wordt, dan komen de ganzen. Vooral Grauwe ganzen die gaan overwinteren in Zuid-Frankrijk en Spanje. En met hen grote groepen Kraanvogels. Die zijn helaas voor het oosten van het land en krijgen wij alleen maar te zien bij strakke oostenwind. Half november zit de trek erop en kan de trekteller de huiselijke taken die hij maandenlang heeft laten liggen inhalen en de aandacht voor vrouw en kroost die hij verwaarloosd heeft, weer goedmaken.

Trektelitis

Terwijl sommigen in het najaar last krijgen van de herfstblues, bloeit het hart van de trekteller open naarmate de dagen korter worden. Het eindeloos turen door telescoop en verrekijker (al dan niet met hulpstukken die de technologie ons in deze moderne tijd aanreikt), het klikken van de tellertjes bij fenomenale stuwtrek van de één of andere soort, het zien opkomen van de zon en de opluchting dat de grootste vijand van elke trekteller – mist - die dag geen roet in het eten zal strooien, het kweken van geduldig zitvlees, wachtend op die ene vette spetter... Wie ook maar iets van deze beschrijving herkent, zit nu ongetwijfeld te watertanden. Voor anderen lijkt de drang die elke trektel-

ler voelt om in het najaar naar zijn trektelpost te hollen ('t kan niet rap genoeg gaan) allicht absurd en totaal zinloos. Maar is dat niet zo bij elke passie, zoals daar pakweg ook zijn 'vissen', 'voetbal' en zelfs 'shoppen'? Wie het allemaal eens van dichtbij wil meemaken – met ernstig risico op besmetting van trektelitis weliswaar – die is welkom op één van de trektelposten uit onze regio. Dit zijn de Koutermolen op de Gavers in Harelbeke, de trektelpost aan de Waterstraat in Hulste en de Geitenberg in Kooigem. Een gedetailleerde beschrijving naar elk van deze telposten is te vinden via de site van de vogelwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen <http://vwg.natuurkoepel.be>

Trektelpost Geitenberg

Vooral de trektelpost, kortweg ttp, op de Geitenberg is vaak bemand van augustus tot eind november. In het najaar van 2013 werd hier maar liefst op 49 dagen getrekteld. En niet altijd in evidente omstandigheden. De telpost ligt namelijk middenin landbouwgebied. De combinatie van een aantal dagen regenweer en activiteit met zware landbouwmachines rond de Geitenberg, herschiepen de site echter steevast in een enkel-diepe modderpoel. Vogelwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen vroeg daarom om iets aan deze situatie te veranderen en kon daarbij rekenen op de logistieke en financiële steun van de natuur. koepel, stad Kortrijk en de provincie. Een eenvoudige ingreep waarbij de weg verhard werd met concassé en het plaatsen van een reeks lage betonelementen vrijwaren dit uitzonderlijke uitzichtpunt van het blubberbad. De trektellers zitten vanaf nu met de voeten op het droge en wandelaars kunnen hier even genieten van het schitterende uitzicht tussen de Kortrijkse heuvelkam en de Scheldevallei. Natuur.koepel plaatste een paneel met info over het landschap, het wandelnetwerk, de akkervogels en het trektellen.

TREKTELLEN OP DE
GEITENBERG
© Emmanuel Desmet

HERFST

De ene zijn dood...

[Mycena spec. - Groene Long Kuurne - Dirk Desmet]

Wie najaar zegt, zegt zwammen. Omdat de meeste paddenstoelen leven van afstervende organismen is de herfst het seizoen bij uitstek om ze te vinden. De meesten zijn op hun mooist een kort leven beschoren en lang blijven ze niet intact. Toen Dirk in de Groene Long in Kuurne op een houtblok voor het Slot deze onaangetaste paddenstoelenfamilie uit de Mycenafamilie vond, wist hij ze enig mooi in beeld te brengen.

Mee-eter

[Bosmuis - Natuurtuin Desloovere - Bernard Dekimpe]

Als de herfst over het land valt en het voedsel schaarser wordt, dan voelen we met zijn allen een diepmenselijke drang om de vogeltjes in en rond onze tuin te gaan bijvoederen. Ook andere dieren pikken graag een graantje mee van onze strooizucht. Dit Bosmuisje bv. smult mee van de zaden die Bernard in de herfst heeft uitgestrooid in natuurtuin Desloovere in Kortrijk. Sommige beestjes hebben het er zo goed rond de voederplank dat ze zelfs aan de voet permanent hun intrek gaan nemen.

Zen

[Trektpost de Geitenberg - Emmanuel Desmet]

Zin in een zenmoment? Niets zo ontstressend als de zon zien opkomen boven de horizon in een landschap waarvan elke nevel rust uitademt. Valt het najaar over 't land, dan moet alles aan de kant voor deze trektellers aan de Geitenberg in Kooigem. Nog voor de eerste zonnestralen over de akkers rollen, speuren zij al hoopvol het zwerk af. Vroege vogels 'vangen' vroege vogels, zoals kiekendieven bv. die nog voor het ochtendgloren hun slaapplek alweer verlaten.

Dag van de Trage Weg

zaterdag 18 oktober en zondag 19 oktober

Ben je geïnteresseerd in Trage Wegen?

Meer info op werkgroeptragewegen.natuurkoepel.be
of www.tragewegen.be

Ingelmunster

Een ontdekkingstocht met Fiets

Ga op zoek naar de opengemaakte Trage Wegen in de gemeente. Voor groot en klein die een ontspannen fietstocht (10 km) wil maken langs rustige, autoluwe wegen in Ingelmunster. Alle deelnemers ontvangen een kaart met de Trage Wegen van Ingelmunster. Zorg zelf voor een fiets.

AFspraak: Zaterdag 18 oktober om 14u aan infopunt gemeenteplein.

Organisatie: Trage Wegen Ingelmunster

Meer info: Dani Nolf (051/30 84 21)

Anzegem (Vichte)

Verscholen natuurschoon

Verken met ons de Kasserijbeek-wandelroute die ons brengt langs een mooi maar onbekend natuurgebiedje aan de Kasserijbeek. Dit stiltegebied zou kunnen ontsloten worden door het weer in gebruik nemen van verdwenen voetwegen 28, 29 en 18. We ontvouwen opnieuw onze spandoek "Doorgang voor iedereen" en herinneren het gemeentebestuur aan haar belofte om deze trage wegen opnieuw toegankelijk te maken. Zorg voor laarzen.

AFspraak: Zaterdag 18 oktober om 10 u aan Snoekstraat. Einde voorzien om 12u.

Organisatie: Natuurpunt Krekel Anzegem & werkgroep Trage Wegen

Menen (Rekkem)

Smokkelen langs de Franse grens

Via smokkelpaden en trage wegen kan je verschillende wandelroutes volgen langs en over de Franse grens. Bij aanvang van de tocht is er de mogelijkheid om eten en drinken te kopen voor onderweg. Zorg voor wandelschoenen en een lunchpakket.

AFspraak: Zaterdag 18 oktober, vanaf 8 uur kan je de bewegwijzerde wandelingen volgen, die starten aan de Wijschool Paradijs. Einde voorzien om 15 uur.

Organisatie: Wandelclub De 12 uren van Lauwe

Meer info: Rudy Hamers (rudyhamers@telenet.be of 0496/18 41 78)

Zwevegem

Openstelling van de Heynholwegel en de Lage Gaaiweg

Natuurpunt Zwevegem besteedt traditioneel veel aandacht aan de trage wegen die het landelijk gebied van de gemeente doorkruisen en ijvert voor een optimale aanleg en gebruik. Dit jaar zetten we 2 trage wegen in Sint-Denijs in de kijker.

We stappen de Lage Gaaiweg opnieuw in, een stuk van een voetweg dat in het traject van het Land van Mortagne is voorzien maar ontoegankelijk was gemaakt. Maar we beginnen met de officiële opening van de Heynholwegel. Met deze opening komt een einde aan een procedureslag van 17 jaar. De gemeente Zwevegem heeft de heraanleg (deels met oude materialen) gerealiseerd. Deze wandeling is een eerbetoon aan Frans Dejonghe. Frans heeft steeds geijverd voor de heropening van deze voetweg. Het is jammer dat Frans de heropening niet meer kan meemaken, maar met zijn allen maken we er toch een passend eerbetoon van. Eerst zal de gemeente de voetweg officieel heropenen. Na de wandeling wordt er door de MINA-raad en de Wereldwinkel een glas aangeboden. Zorg voor goed schoeisel.

AFspraak: Zondag 19 oktober op het landbouwbedrijf van Luc Verrue, Heynholwegel 8 in Sint-Denijs.

Organisatie: Natuurpunt Zwevegem

Meer info: Eddy Loosveldt (eddy.loosveldt@gmail.com)

Kortrijk

Week van het bos wandeling

Met natuurgids Frieda ontdekken we de pracht van het Bellegembos, dat samen met Argendaalbos in Bellegem op de kam tussen Schelde- en Leievallei ligt. Het water van de bronnen vloeit langzaam door modderige bosgrond naar het laagste punt en zo het bos uit.

AFspraak: Zondag 19 oktober om 9u30 aan Bellegembos, Doornikserijksweg 220, Bellegem.

Organisatie: Natuurpunt Kortrijk

Meer info: natuurpuntkortrijk@telenet.be

Avelgem

Avelgem binnenstebuiten bekeken

We stappen door het Avelgense landschap en (her)ontdekken enkele van de oude kerkwegels die onze (over)grootouder zo vaak gebruikten en waar wandelaars en fietsers zich thuis voelen. Zorg voor goed schoeisel.

AFspraak: Zondag 19 oktober om 14u aan Schooltje/kerkje Rugge. Einde voorzien om 17 uur.

Organisatie: Natuurpunt-milieuraad gemeente Avelgem

Meer info: Bart De Clercq (0495/18 29 30)

Lendelede-Sente-Kuurne

Fietstocht langs Trage Wegen

Onder leiding van onze gids gaan we de trage wegen verkennen met de fiets op het grondgebied van Lendelede-Sente en Kuurne.

AFspraak: Zondag 19 oktober om 14u aan de Kerk te Sente.

Organisatie: Natuurpunt De Vlasbek

Meer info: Dirk Desmet (056 70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

De Groene Long van Ingelmunster

Afstand: 10 km. De wandeling bestaat uit een lus van 7 km (start tot 5 en terug) en een lus van 3 km (5 tot 7 en terug).

Trefpunt: Plein voor het gemeentehuis. Je wagen kan je kwijt op de centumparking achter het gemeentehuis.

GPS: Oostrozebekestraat 30, 8770 Ingelmunster.

Openbaar vervoer: Trein: het dorpsplein ligt op 700 m van het station.

De Lijn bus 52 Kortrijk-Tielt, halte Ingelmunster markt.

De Lijn bus 81 Roeselare-Anzegem, halte Ingelmunster markt.

Er nog nooit aan gedacht om in Ingelmunster te komen uitwaaien? En toch...dank zij een imposant kasteel met bijhorende toegangsdraven, pachtgronden en een bos dat in eer werd gehouden, is hier heel wat natuur om van te genieten. Samen met de zompige moerasgronden van de Mandelvallei waar een groot gedeelte als natuurreservaat voorlopig beschermd wordt, vormt dit de groene long van Ingelmunster, gelegen in het meest bos-arme centrum van West-Vlaanderen.

Trek alvast stevig - bij nat weer waterdicht - schoeisel aan om de 60% onverharde en voor 70% autovrije wegen te trotseren. Wegbeschrijving

(Nb: aanduidingen zijn terug te vinden op het plannetje)

WEGBESCHRIJVING

Start

Neem de Schoolstraat in noordelijke richting (naast het Kruidvat). Eerste straat links inslaan: de Guido Gezellestraat. Aan de Brugstraat rechtuit, eerste kerkwegel: de St-Amandsstraat die uitkomt op een pleintje. Voorbij fabrieksgebouw rechtsaf in weg en aan de Nieuwstraat linksaf tot aan de Doelstraat.

1. 0.8 km

Schuinrechts dwarsen en pad nemen in dezelfde richting (naast HS-cabine).

Aan T-splitsing rechtsaf. Je laveert nu in de groenzone van de Westwijk. Weg schuinlinks dwarsen en in dezelfde richting pad nemen naar de bloemenwijk. Aan T-splitsing rechtsaf, oostelijke richting. Opnieuw aan T-splitsing rechtsaf en links meebuigen tot de verharde weg die je links opdraait. De Bremstraat buigt rechts tot de singel en de Bruggestraat.

2. 1.7 km

De weg dwarsen en rechts op het voetpad (100 m). Voorbij nr. 136 linksaf. Opnieuw links in de Rodenbachstraat (doodlopende straat) die op een grintweg: de 'Aerdeweg' uitloopt (zie ook

weetje A). Aan de kapel kan je rechts de ringweg voorzichtig dwarsen en links op het fietspad je weg verder zetten tot aan de eerste veldweg rechts. Dit is het vervolg van de 'Aerdeweg'. Links meebuigen naast bosje. Deze veldweg, meestal onverhard, dwarst een asfaltweg en loopt na 800m uit op een asfaltwegje. 100 m verder kan je links naar de Bruggestraat.

3. 3.6 km

Links opdraaien en 175 m verder rechts 'De Hoogte' nemen. 200m verder in het zicht van een mooie treurwilg kan je links een klein wegje nemen, tussen afsluiting en akkerland, dat uitloopt op de toegangsweg van een woning. Lukt dit niet, neem dan wat verder de Steenovenstraat kort links. In de Steenovenstraat de veldweg nemen achter de haag van de woning nr. 27 in westelijke richting. Even naar links en achter de haag naar rechts. Aan T-splitsing de Doelstraat links opdraaien tot de veldweg rechts (150 m).

4. 4.5 km

Rechts en meteen links de toegang nemen naar de Beukendreef (zie weetje B). Het pad buigt rechts tot aan de dreef. Volg de Beukendreef, ook langs de Singel en voorbij de Weststraat. Aan de 'Hermitage' gaat deze oostwaarts tot aan de ingang van het kasteel (zie weetje C).

5. 6.9 km

(Kies je voor 7 km dan kan je hier links het dorpsplein en de parking bereiken) Ga rechts in de Stationsstraat over de hoge vaartbrug (zie weetje D). Beneden de hoge brug kruis je de weg en je neemt de toegang naar het jaagpad naast de hondenclub.

6. 7.3 km

20 m verder kies je rechts een pad door het bos. Je stapt nu ongeveer op het tracé waar vorige eeuw de vaart liep (brugje naar Goed ter Couteren). Pad buigt naar de vaart. Rechts, op VTT-pad kan je onverhard verder in dezelfde richting.

8.1 km

Je neemt de Lysbrug over de vaart (weetje E) en je keert aan de andere kant van de vaart terug. Net voorbij de zwaaikom (picknickbanken) kan je rechts afdalen in het bos of je kan ook de vaart verder volgen. Je deelt dit pad met de VTT-liefhebbers, zigzaggend langs de Mandel met doorkijk naar het kasteel (twee oude bruggenhoofden). Aan het talud gaat het links tot aan de dorpsbrug. Draai eronderdoor en aan 'de Fagot' (weetje F) kies je de onverharde weg schuin links onder de bomen tot aan de oude voedertoren.

7. 9.2 km

Links (150 m) kan je naar de ingang van het natuurreservaat Mandelhoek (weetje G). Keer nadien op je stappen terug. Rechts kom je aan de Stationsstraat waar je de weg kruist en je links langs het kasteelpark het dorpsplein bereikt (weetje H).

DANI NOLF

A. De 'Aerdeweg' zijn restjes onverharde Heirweg Noord samen met Heirweg Zuid de overblijfselen van de oude, kronkelende Heirweg tussen Brugge en Kortrijk die in 1752 door een steenweg vervangen werd. Ook de ringweg naam in de jaren 80 een stevig stuk 'Heirweg' in. Aan de 'Zandberghoeve', op de gelijknamige wijk kom je langs de kapel van O-L-V van de Vrede.

C. Het kasteel, ooit een burcht werd in de 11de eeuw op de vestingen van een klooster uit de 7de eeuw gebouwd. Filips de Schone, koning van Frankrijk verbleef er in 1297. In 1580 viel het in handen van de Spaanse bezetter. Ondertussen werd de burcht meermaals herbouwd tot een prachtig kasteel. De brouwersfamilie Van Honsbrouck kocht het van de familie de Montblanc. In 2001 woedde een hevige brand en werd het kasteel bijna volledig verwoest maar vooral de mooie inboedeling volledig in de vlammen op. Spijtig dat het kasteel en het park dat met overheidsgeld behoorlijk gesubsidieerd werd, nu niet meer toegankelijk is.

D. Vanop de 'Hoge brug' kijk je rechts uit op het Natuurgebied 'Spoorwegdomein' (2.2 hectare) dat samen met de 'Mandelhoek' door Natuurpunt de Buizerd beheerd wordt. Het is een schraal gebied, biologisch zeer waardevol, een uniek stukje natuur

met heel wat orchideeën: gevlekte orchis, de bijenorchis en de breedbladige wespenorchis. Naast de levendbarende hagedis toeven er de water- en de Alpenwatersalamander en de bruine en de groene kikker. Verder werden bosrietzanger, karekiet, rietzanger, rietgors, draaihal, gekraagde roodstaart, kleine vuurvlied, luzernevlinder, icarusblauwtje en koningin-nenpage waargenomen. Benieuwd wat hiervan nog zal resten na de aanleg van een nieuwe dorpsbrug.

B. Hier was ooit het 'Ingelmunsterbos'. Rechte bomendreven in het landschap, meestal beuken, verraden nu nog de aanwezigheid van een kasteel in de buurt. Jammer dat deze mooie dreef onderbroken en voor een stuk ingenomen werd. Eerst als toegang naar een woonwijk en nadien 'omgevormd' tot de drukke 'Ringweg'. De beuken die in het begin van de vorige eeuw plaats moesten maken voor populieren komen stilaan terug maar voorbij de Weststraat zijn het linden geworden. De villa op de hoek, waar de beukendreef naar het westen buigt heet 'Ermitage' en was eertijds een kluizenaarsoord. Meer naar het kasteel toe heten de serviceflats nu 'Hermitage'. Je kan er een vijver met mooie waterplanten bewonderen en via een brugje en een pad ter hoogte van het rusthuis opnieuw aansluiten. Aan de uitgang loop je nu op het oude spoorwegtracé van de lijn naar Tielt (1944) (verhoogd pad). De resterende weiden maken deel uit van het natuurlijk overstroomingsgebied van de Mandel.

E. Deze metalen voetgangersbrug moest de houten brug vervangen die ook al in de plaats kwam van een ophaalbrugje. Toen was de Vaart (het kanaal) Roeselare-Leie maar 13.5 m breed (1862). Nog voor de tweede wereldoorlog werd de Vaart verbreed tot 24 m en rond de jaren 70 tot 50 m met een vaartdiepte van 3.5 m. Goed voor schepen tot 1350 ton.

tussen E en F

foto's: © Dani Nolf

F. Hier liggen de roots van het folkfestival 'Labadoux': synoniem voor 'muziek met wortels'. Labadoux komt van labadou: lavier of een plaats waar linnen gewassen werd. Hier stond vroeger een tapijtenweverij. Nu reeds 25 jaar schuiven artiesten aan om er op te treden voor een beperkt publiek. Ondertussen al 9 km in de voeten. Er rest je nog 1 km. Een verfrissing op het terras van deze unieke kunst kroeg kan je misschien bekoren.

H. Dit plein kreeg al de vorige eeuw vorm met de afbraak van de huizenblokken voor de kerk en naast de kerk en met de bouw van een nieuw gemeentehuis op de plaats van de kasteelhoeve. Een recente dorpskernvernieuwing zorgde voor een opvallend mooi plein waarbij de kerk uit zijn 'fundamenten' rijst en de dankkapelletjes ter ere van O-L-V van Zeven Weeën naast de kerk, netjes op een rij neergepoot werden. Spijtig dat inheemse beuken moesten wijken voor moerascypressen en dat de koningslinde sneuvelde door wortelkap. Ook de té grote betaalparking had nog dieper kunnen verzonken worden waardoor hij aan het zicht ontspringt. De waterpartijen en het meubilair zorgen voor een moderne look.

Je kan er niet naast kijken. De opgeknapte Sint-Amandskerk toren werd in 1739 heropgebouwd. Het schip werd op aandringen van de baronie afgebroken en in 1780 groter rond de toren gebouwd.

G. Dit 7.5 ha grote domein ontstond bij de verbreding van de Vaart (1960) en werd begin 1980 als natuurreservaat opgetekend in de gewestplannen. Het is een moerasgebied dat regelmatig blank staat en een unieke flora herbergt die elders op vele plaatsen verdween door drooglegging. Vanop de hoger gelegen kanaaloevers heb je inkijk. Het is een gesloten gebied dat elke tweede zondag van de maand (van maart tot oktober, om 9.30 u) onder begeleiding van natuurgidsen kan bezocht worden.

Fragment uit de topografische kaart nr. 215Z met toelating A3100 van het Nationaal Geografisch Instituut - www.ngi.be

ATLAS DER BUURTWEGEN PROBLEMEN MET GISWEST OPGELOST

In de vorige editie van Klimop verscheen een artikel over hoe je zelf op zoek kunt gaan naar voet- en buurtwegen in je buurt. Ondertussen kregen we verschillende meldingen van mensen die niet op de website geraakten. Na contact met Giswest blijkt dat er nog een probleem was met de website maar dit werd begin september opgelost.

Mochten er toch nog problemen zijn; dit is de juiste (verkorte) link: <http://bit.ly/Yhnm85>

Eurowall® 21, dé nieuwe spouwisolatie van Recticel Insulation

Zo dun, en toch zo goed isolerend: dat was al het motto van Eurowall®. De nieuwe spouwisolatie gaat nog een stap verder, met een isolatiewaarde die nog 10% beter is (λ_D : 0,021 W/mK). Zo bespaart u stevig op uw energiefactuur en bent u klaar voor de toekomst.

Ontdek onze nieuwe isolatieoplossingen op www.recticelinsulation.be

EUROWALL® 21
spouwisolatie, nu nóg beter

De Scheldevallei in Avelgem

De laatste twee artikelen “Landschap in Beeld” behandelden respectievelijk de Leie- en Scheldevallei, maar telkens van op zekere afstand. Vanuit Tiegemberg bestreken we een breed, zuidelijk gericht beeld over de Scheldevallei, richting Kluisberg en Avelgem.

Nu nemen we je mee op een korte landschappelijke verkenning door het Scheldemeersengebied te Avelgem-centrum. De foto's staan genummerd op bijgevoegd topokaartje.

Van bergrivier naar meanders

De diverse toegangen tot de Scheldevallei te Avelgem (Scheldelaan, Kareclovernstraat, Ruggestraat,..) vertonen stevast een relatief steil verval van 4-5 m. Deze steilrand vertoont

een messcherpe scheiding tussen de bewoning en het groene meersenlandschap. Van het ene moment op het andere zit je vanuit de bewoning in de groene, waterrijke graslanden van de meest recente vorm van de Scheldevallei. Deze is ontstaan net na de laatste ijstijd, pakweg vanaf 12.000 jaar geleden. Met het warmer worden van het klimaat en het ontdooien van de permanent bevroren ondergrond, sneed de Schelde nog eens extra diep doorheen zijn vorige valleiafzettingen. Die bestaan voornamelijk uit een dik pakket zand en leem en strekken zich uit van de voet van Tiegemberg tot de Kluisberg. De Schelde had tijdens de ijstijd nog een sterk wisselend debiet – zomerdooi! – en voerde ook nog silexkeitjes en ander grof materiaal mee uit Noord-Frankrijk.

Na deze barre ijsstijden ging de Schelde ook

DIRK LIBBRECHT

meanderen, géén verwarde bergrivierallures meer. Nee, in één stroomlijn rustig en statig traag kronkelen doorheen een steeds vlakker wordend landschap. De talrijke Scheldebochten te Avelgem zijn al meer dan een eeuw afgesneden van een rechtgetrokken Scheldebedding en vormen mooie “coupures” met stilstaand, open water, rietkragen, zwarte elzen, wilgenopslag,.. De Schelde was door de stijgende zeespiegel, een flink stuk van zijn energie kwijt. Maar is de meersenvlakte eigenlijk wel zo vlak zoals de panoramafoto weergeeft?

Water als landschapsvormer

Ook de Scheldemeersen kennen hun reliëf, buiten de eerder besproken steilrand. Hoewel niet overduidelijk zichtbaar moet je maar even letten op het bodemgebruik. Waar liggen de hogere en dus drogere akkers? Waar ligt de verspreide bebouwing? Bijna zonder uitzondering liggen die op de buitenbochten van de coupures. Akkers vind je daarnaast ook langs de trekweg, langs de huidige Schelde dus. In het laatste geval zijn die hogere gronden vooral ontstaan door ophoging met grondspecie uit het Scheldekanaal zelf! Op

de buitenbochten gebeurde dat met overstromingsmateriaal dat zich afzette eens de Schelde buiten haar oevers trad vroeger. Kijk eens goed op het topo-kaartje naar de buitenbochten van de meanders. Je vindt onmiddellijk de nabijgelegen blokjes die bewoning voorstelt, dit op hogere grond bestaande uit leem en een weinig fijn zand (Industriezone Pattyn-Duprez, De Mortiervilla aan de Oude Scheldearm, de vroegere resto Prairie..). Zo’n gronden heten “oeverwallen”. Het overstromingswater – nu ontdaan van zijn lading slib – vindt uiteindelijk zijn weg naar de laagst gelegen delen van de vallei en blijft daar een tijd staan. Dit zijn de ondergelopen meersen die elke Avelgemnaar kent als de Rijtgracht overstroomt. Maar toen was het de Schelde, met ieder jaar weerkerende, langdurige winteroverstromingen. Nu overstroomt de Schelde niet langer, wegens volledig recht getrokken en gekalibreerd door middel van verhoogde oevers en peilvakken, gescheiden door sluizen. De kleideeltjes die uit dit stilstaand water wegzakken, bedekten het zomergras, elk jaar opnieuw. Door inklinking van die slappe kleilagen wordt een lagergelegen kom gevormd, opvangbekkentje voor overtollig overstromingswater.

180° Panoramafoto centrale gedeelte van de Avelgemse Scheldemeersen – Links: bewoning ter hoogte van Oudenaarsesteenweg te noorden van valleirand – Centraal: laagste komgronden Scheldemeersen met populierenranden – Rechts: silhouet Kluisberg – Uiterst rechts: aanzet naar hogere oeverwal van Oude Schelde-arm

Foto's: © Dirk Libbrecht - 07/09/14

Het ligt voor de hand dat het bodemgebruik in die "komgronden" hoogstens nat grasland is. De eenzame bewoner op de oeverwallen kijkt door zijn raam naar het oprukkende water. Zou hij beseffen dat hij in een micro-berglandschap leeft?

bevloeden, dit om de grasproductie te verhogen. Die korte afwisselingen tussen grasland en waterrijke perceelsgrachten maken de natuurlijke rijkdom uit van de Scheldemeersen te Avelgem, met een voor de streek ongekennde plantenrijkdom en bijna jaarrond pleisterende watervogels.

Water dat gedraineerd wordt // Wat ligt daar aan de horizon?

Kijken we nog eens goed naar het topo-kaartje, meer bepaald naar de naam "Scheldeburcht". Daar zien we een gekromde waterloop in een supergrote bocht van de steilrand liggen. Deze waterloop heet Oude of Eerste Rijt en is hoogstwaarschijnlijk een overblijfsel van een oude loop van de Schelde. Om te verhinderen dat de vallei een volledig moeras bleef en het enigszins toegankelijk te maken voor de lokale meersgebruikers, werd die bocht kortgesloten – kijk maar! Dit waterstukje van goed 1 km lang en heet dan zeer verrassend: de Nieuwe of Tweede Rijt. Hierop aangesloten zijn er tal van grachtjes die overtollig regen en overstromingswater afvoeren, de zg. perceelgrachtjes, ook wel "laantjes" genoemd. Deze werden vroeger ook gebruikt om de weilanden tijdens het voorjaar kort te

Wie vanuit Avelgem over de Schelde heen kijkt kan niet langs de Kluisberg heen kijken. Het silhouet van deze getuigenheuvel domineert er een goed stuk van de skyline. De Kluisberg is een puzzelstukje uit een oude kustlijn die onze streek beïnvloedde nog lang vóór de ijstijden. In het kort: de Kluisberg is een restant van wat errond afgespoeld is...een flink deel tot in de Scheldevallei.

En als je op de toppen van je tenen staat nabij de Oude Schelde in de Kareelovenstraat - bij mooi weer zonder nevel - zie je boven de lijn van de Oudenaardsesteenweg nog nét een uitloper van de waterscheiding tussen Leie en Schelde opduiken. Dit is de heuveltop met het Bouvelobos, het kleinere broertje van de Kluisberg.

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//SCHOTSE HIGHLANDS DEEL 2

NATUURPUNT WAREGEM

Na hun eerste Schotlandreis in 2007 vonden Patrick Vandenbusche en Geert Taelman dat hun honger naar deze desolate uithoek van Groot-Brittannië nog niet gestild was.

Gepakt en gezakt trokken ze in 2013 opnieuw naar de Highlands.

Waar de meeste Schotlandreizen stoppen (Ullapool), startte voor hen een nieuwe 14-daagse fietstocht. Hoofddoel deze keer waren

de Highlands en de Outer Hebriden, ook wel eens het einde van Europa genoemd.

De Outer Hebriden worden omringd door de machtige Atlantische Oceaan. De schoonheid van de kust is legendarisch, met gouden zandstranden. Het binnenland is net zo gevarieerd als rustgevend. Water is alom tegenwoordig. Noordelijker dan Ullapool worden de Highlands nog ruwer en desolater. De beelden van bizarre landschappen en kristalheldere waterwegen zijn soms erg spectaculair. Naast aandacht voor de landschappen en de natuur, komt ook het fietsavontuur aan bod.

Met schitterende beelden en onder begeleiding van een streepje muziek verhalen ze in hun ludieke vertelstijl over hun belevenissen. Kom dus zeker meegenieten!

Afspraak: zaterdag 27 december 2014 om 20 uur - Stedelijk Ontmoetingscentrum 't Gaverke Zeswegenstraat 120, Waregem

Inkom: €2 per persoon of €4 per gezin.

CHRISTINE HANSSENS

■ Merkwaardige en goed herkenbare zwammen

Nu de maïs op onze velden volop vruchten draagt moet je beslist eens op zoek gaan naar **Maïsbrand (Ustilago maydis)**. Dit is een aantasting waarbij de maïskorrels op een vreemde manier ontwikkelen. Ze zijn eerst groter en wit (fig.1) maar al vlug worden ze zwart (fig.2) en poederig. Aan het werk is een zwam afkomstig uit Mexico, de streek waar de maïs trouwens ook vandaan komt. Men zegt zelfs dat de gezwollen witte korrels er gebruikt werden voor de bereiding van kinderpapjes. Uiteindelijk evolueert deze aangetaste maïs verder naar totaal ongeschikt voor consumptie. De zwam werd eertijds grondig bestreden zodat je ferm moet zoeken om Maïsbrand hier of daar te vinden. Maar wie zoekt die vindt!

De voorbije natte zomer heeft ook in het gazon zijn sporen nagelaten. In het gras kan je af en toe de rozige schimmelvlokjes zien van de **Warrige graskorstzwam (Laetisaria fuciformis)** (fig.3). In Nederland kreeg deze soort de naam 'Rooddraad'. Een aandachtige waarnemer kan vaststellen dat aangetaste grashalmen reeds na 2 dagen beginnen te verwelken. Gedroogde stukjes zwamdraad kunnen 2 jaar lang kiemkrachtig blijven. Deze grasziekte is goed te verhelpen door voldoende stikstofbemesting.

Op zoek naar zwammen is het belangrijk om ook de onderzijde van

stammetjes en takken te bekijken die je op vochtige plaatsen vindt. Belangrijk hierbij is dat je ze - als Natuurvriend - telkens op dezelfde manier teruglegt. Fig. 4 toont zo een stukje hout dat begroeid is met een prachtige gele zwam. Zijn oppervlak is stekelig. Hij heet dan ook **Gele stekelkorstzwam (Mycoacia uda)**. Typisch bij deze soort is het verschijnen van een donkerrode kleur als reactie op kaliumhydroxide.

Af en toe vinden we Herderstasjes met een gekromde, gezwollen bloeistengel die bedekt is met een wit glimmend laagje. Dit wordt veroorzaakt door een '**witte roest**' (**Albugo candida**) (fig.5). Ooit vond ik in mijn tuin een groepje Herderstasjes die bezet waren met deze 'witte roest'. Merkwaardig was wel dat de Tuinkers (nauw verwant met het Herderstasje), die in hun nabijheid groeide, eveneens van die wit glimmende vlekken vertoonde.

Bij allerhande naaldbomen kunnen we prachtige gele tot oranje koraalvormige zwammetjes aantreffen. Ze voelen bij het aanraken licht kleverig aan. Het zijn **Kleverig koraalzwammetjes (Calocera viscosa)** (fig.6). Ze zijn in bijna elk naaldbos te vinden.

Muizenstaartzwammetjes (Baeospora myosura) (fig.7) zijn kleine plaatjeszwammen die soms op dennenkegels groeien. Als

je ze aandachtig bekijkt is goed te zien dat onderaan hun steeltje lange witte zwamvlokdraadjes te zien zijn, net het staartje van een piepklein muisje.

Minder gekend en heel verrassend is dat zwammen kunnen voorkomen als parasiet op andere zwammen. Best gekend in dit verband is de **Kostgangerboleet (Boletus parasiticus)**. Fig. 8 toont een paar Kostgangerboleten op een Gele aardappelbovist.

Fig. 9 stelt de **Spechtinktzwam** voor. Hij lijkt qua vorm en grootte zeer goed op de Geschubde inktzwam. Maar op zijn steel is geen ringetje te bespeuren. Onderaan is hij net als de Geschubde inktzwam knolvormig verdikt. Bij zeer jonge Spechtinktzwammen is de hoed bedekt met een wit velum dat tijdens de groei in typische vlokken uiteenvalt.

Fig.10 toont een groepje **Gekraagde aardsterren (Geastrum triplex)**. Deze eigenaardige zwammen vinden we hier af en toe. Jonge aardsterren lijken op een tulpenbol met dubbele wand. De buitenwand scheurt stervormig open zodat het bolvormig sporendoozje met centrale opening te voorschijn komt. In België kan je een 15-tal verschillende soorten aardsterren vinden. Let op het kraagje tussen het sporendoozje en de armen dat bij deze soort te zien is.

foto's: © Christine Hanssens

De Zwartwordende wasplaat (*Hygrocybe conica*)

(fig 11) is een opvallende soort die vooral te vinden is in mager grasland. Ze bezit een spitse, kegelvormige, oranje tot intens rode hoed, een gele steel en witte plaatjes. Hoed, plaatjes en steel worden bij beschadiging en met verouderen helemaal pikzwart.

Parelstui-fzwammen (*Lycoperdon perlatum*)

(fig 12) lijken best op witte gesteelde bollen. In het jonge stadium zijn ze volledig bedekt met kegelvormige

wratten die je er gemakkelijk kunt afwrijven. Met verouderen worden deze zwammetjes geel-bruin, ze verliezen dan hun wratten die dan een netvormige tekening op het oppervlak achterlaten. Wat later ontstaat er bovenaan een opening waarlangs bij de minste druk massa's sporen naar buiten stuiten. We vinden deze zwammen meestal in groepjes.

Op recent verstoorte voedselrijke bodems verschijnen regelmatig prachtige en tegelijk opvallend gekleurde oranje bekervormige

zwammen (diameter 2 tot 6 cm). Ze zijn gemakkelijk te herkennen en heten

Grote oranje bekerzwam

(*Aleuria aurantiaca*). Soms groeien de zwammetjes los (fig 13) maar ze kunnen ook dicht opeengepakt (fig 14) voorkomen.

Om deze goed herkenbare soorten waar te nemen moet je wel heel alert zijn. En... 'wie zoekt die vindt!' Vind je zelf zo'n zwam, neem er dan een foto van en plaats hem op waarnemingen.be of vraag raad aan de werkgroep mycologia.

DOE MEE MET DEZE WERKGROEP

WOENSDAG 15 OKTOBER // PADDENSTOELENRIJKDOM IN BELLEGEMBOS

Op stap in Bellegembos met gids Wim Veraghtert
Afspraak: 13.30u aan de Doornikseijsweg begin Beerbosstraat Bellegem (tov. nr. 215)

WOENSDAG 29 OKTOBER // PADDENSTOELNWANDELING IN 'T VELD TE ARDOOIE

Op stap in 't Veld met gids Jimmy Desmet
Afspraak: om 13.30u op de parking van 't Veld, Ardoeie

WOENSDAG 5 NOVEMBER // HERFSTPADDENSTOELEN IN HET GODTSCHALKBOS TE GELUVELD

Op stap in het Godtschalkbos met gidsen Luc Pinoy en Joseph Iserbyt
Afspraak: om 13.30u aan de Menenstraat, Geluvelde (tov. nr. 81)

WOENSDAG 19 NOVEMBER // MICROSCOPIEVAN PADDENSTOELEN

We werken met de microscoop en ontdekken wat niet meer zichtbaar is met het blote oog, maar wel onontbeerlijk is voor determinatie. Algemene leiding: Christine Hanssens. Ook paddenstoelen uit eigen tuin of omgeving mogen meegebracht worden voor determinatie.

Afspraak: om 13.30 u aan het NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

WOENSDAG 3 DECEMBER // PADDENSTOEL-LENTOCHT IN HET DOMEIN BERGELEN TE GULLEGEM

Op stap in het Bergelendomein met gids Joseph Iserbyt
Afspraak: om 13.30u aan de parking van het domein, Rijksweg, Gullegem

WOENSDAG 17 DECEMBER // MICROSCOPIEVAN PADDENSTOELEN

We werken met de microscoop en ontdekken wat niet meer zichtbaar is met het blote oog, maar

wel onontbeerlijk is voor determinatie. Algemene leiding: Christine Hanssens. Ook paddenstoelen uit eigen tuin of omgeving mogen meegebracht worden voor determinatie.

Afspraak: om 13.30u aan het NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

WOENSDAG 7 JANUARI // WINTERPADDENSTOELEN IN DE KLEIPUTTEN MET NIEUWJAARSDRINK

We doen een korte wandeling in het natuurgebied en komen daarna samen in het NEC voor een overzicht van de activiteiten van 2014 en de programmavoorstelling voor het jaar 2015. Natuurlijk gaat dit gezellig samenzijn gepaard met een drankje en een hapje....

Afspraak: om 13.30u aan het NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

Info over deze activiteiten bij Christine Hanssens (056121 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

PLANTEN ZOEKEN IN

de Meikesbossen VAN DENTERGEM

GEERT RANSON

De Meikesbossen strekken zich uit rond de Poelberg in Tielt en bevinden zich op grondgebied Dentergem. Sinds 2000 werd 46 hectaren natuurgebied aangekocht door het ANB, Agentschap Natuur en Bos. Op het domein werd sinds 2005 een zaadboomgaard aangelegd waar een aantal streekeigen boom- en struiksoorten worden gekweekt en het zaad wordt gebruikt voor nieuwe aanplanten elders in Vlaanderen. De Meikesbossen worden aanzien als het nieuwe stadsrandbos van Tielt. Samen met de Baliekouter kunnen de inwoners van Dentergem genieten van twee schitterende natuurdomeinen.

Het was de eerste keer dat de planteninventarisatie voor de Meikesbossen plaatsvond.

Op vraag van Geert Ranson werd zaterdag 21 juni de plantenwerkgroep Zuid-West Vlaanderen uitgenodigd. Bedoeling was de FLORON-streeplijst zo volledig mogelijk in te vullen. Dit doen de plantenkenners door zo veel mogelijk verschillende wilde planten éénduidig te herkennen en te benoemen. Vervolgens worden deze namen door Geert op de lijst opgetekend. Soms is hierbij de hulp van de loop of van diverse flora noodzakelijk. Als men twijfelt aan de naam van de plant, dan wordt ze niet genoteerd.

Het resultaat mocht er zijn: niet minder dan 173 verschillende wilde planten, struiken en bomen werden in één namiddag op naam gebracht. Een mooie eindscore voor dit nog jonge natuurdomein.

Mogelijke reden voor dit hoge aantal is de variatie in het gebied. Het is een combinatie van zowel jonge als oude aanplantingen en zowel lager gelegen natte stuwgronden als hoger gelegen akkers. Hierbij enkele van de opmerkelijkste waarnemingen:

In en rond het oude "vijverbos" vonden we enkele typische oude bosplanten zoals Salomonszegel, Valse salie, Kamperfoelie, Grote muur en Adelaarsvaren.

Adelaarsvaren (*pteridium aquilinum*) is een kosmopoliet waarvan de kenmerkende bladsteel onderaan zwart is en naar boven toe groen. Als je deze steel schuin doorsnijdt, dan komt er een figuur van twee adelaars tevoorschijn, dit komt door de specifieke ligging van de vaatbundels. Onder deze varens is het donker en kunnen geen andere planten meer groeien. De woelmuis en bosmuis hebben de neiging hun eikels onder adelaarsvaren in te graven. Doordat ze deze dan nadien vergeten, vinden we dikwijls zaailingen van jonge eiken onder deze varens.

Valse salie (*teucrium scorodonia*) is een lipbloemige met bleek geelgroene, langs één kant gekeerde lange trossen bloemen. Het is een indicator van

kalkarme grond en wordt bestoven door bijen en wespen. De bladeren missen de geur van salie, maar ze hebben wel een andere ook aangename geur. De smaak benadert deze van hop, waardoor sommige brouwers valse salie gebruiken voor het maken van bier. In de 19e eeuw werd het gebruikt in de behandeling van tuberculose.

Rondom de verschillende poelen

noteerden we Egelboterbloem, Blaartrekkende boterbloem, Watertorkruid, Moeraswalstro en Moeras-vergeet-me-nietje.

Egelboterbloem (*ranunculus flammula*) is een ranonkel en heeft dus zeer veel meeldraden. Opvallend zijn vijf kleine lichtgele en glanzende kroonblaadjes. Deze

boterbloem is giftig en wordt door het vee vermeden. De naam "flammula" betekent immers vlam en duidt op de erg scherpe en stekende smaak die de slijmvliezen aantast.

Blaartrekkende boterbloem

(*Ranunculus sceleratus*) wordt ook wel kikkerbloem of jeukbloem genoemd. Vooral de groene vruchthoofdjes zijn zeer opvallend. Het is de meest giftige onder alle boterbloemen en wanneer je de bladeren bescha-

digd dan brengt het sap zweren en blaren voort op de menselijke huid. In de middeleeuwen schijnt deze plant gebruikt te zijn door bedelaars om meelijwekkende zweren mee te maken. Het is een pioniersoort van open natte plaatsen.

Watertorkruid

(*Oenanthe aquatica*) is een schermbloemige met een holle gegroefde stengel met twee tot drievoudig geveerde bladeren. Deze plant bloeit van juni tot september in 5 tot 15 schermstralen. Bij het geslacht 'torkruid' valt het op dat heel veel torren in de bloemen naar

stuiifmeel zoeken. Wordt ook wel watervinkel genoemd, omdat het zo goed op vinkel lijkt.

Op de drogere akkergronden waren dan weer het vermelden waard: Geelhartje, Gewone spurrie en Vierzadige wikke.

Gewone spurrie

(*Spergula arvensis*): is een klein en eerder onopvallend plantje met witte vijftallige bloemen uit de anjerfamilie. Het bezit een opmerkelijke kiemkracht, de zaden behouden tot meer dan 1000 jaar hun kiemkracht. Het is een pionier, houdt verstuiwing tegen en na enkele maaibeurt is het weer weg.

Geelhartje (*Linum catharticum*) is een eerder zeldzaam plantje en dus voor de plantenkenners een verrassende verschijning. Dit schitterend wit bloempje met een geel hartje binnenin behoort tot de

vlasfamilie. Met de loep kun je heel mooi het gele hartje en de knopklierharen bekijken.

Vierzadige wikke

(*Vicia tetrasperma*) is zeer herkenbaar aan de vierzadige peul. Uit dezelfde familie van de wikkes vonden we ook ringel-

wikke, voederwikke en vogelwikke. De blauwachtige tot lichtlilla, meestal 2-of 3-tallige tros bloemen zijn kenmerkend voor vierzadige wikke. Zoals bij alle wikkes werkt de vierkantige stengel zich omhoog met de klimranken. Wikkes behoren tot de vlinderbloemigen.

Wilde orchideeën

Tenslotte deed het ons plezier dat we in de Meikesbossen heel wat **brede wespenorchis** (*Epipactis helleborine*) vonden. Het is de meest algemeen voorkomende wilde orchidee die voorkomt op onbemeste gronden en bestoven wordt door wespen. Wilde orchideeën zijn beschermde planten.

De naam orchis betekent 'teelbal' en verwijst naar de wortels van vele orchideeën die twee wortelknolletjes hebben. Ze hebben een specifieke schimmel of zogenaamde micorhiza nodig om de stofzaden te laten kiemen.

Wie geïnteresseerd is in de volledige lijst van de wilde planten die werden gedetermineerd in de Meikesbossen te Dentergem kan deze bekomen via geert.ranson@telenet.be.

■ Sultanmotje duikt op in Kortrijk

In het natuurreservaat 'De Kleiputten 't Hoge' in Kortrijk werd op 19 juli een nieuwe Belgische vlinder-soort ontdekt. De nachtvlinder met wetenschappelijke naam ***Pylalis regalis***, waarvoor de waarnemers de Nederlandse naam Sultanmotje voorstellen, werd er gefotografeerd door nachtvlindervangers van de Insectenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen. De vraag rijst echter of het vlindertje wel op natuurlijke wijze onze streek heeft bereikt.

PYRALIS REGALIS
© Thijs Calu

België telt momenteel meer dan 2500 soorten vlinders, waarvan het overgrote deel 'motten' betreft. Het is dan ook niet zo uitzonderlijk dat er af en toe eens een nieuwe soort opduikt, ook in onze streek. Zo werd in juli vorig jaar een andere nieuwe Belgische soort ontdekt in Kuurne, *Enolmis acanthella*. Deze soort heeft ondertussen haar verovering van België verder gezet.

In de warme zomernacht van 19 juli vingen Thijs Calu en Free Claerbout van de Insectenwerkgroep nachtvlinders in de Kleiputten 't Hoge. Er werd gevangen met twee kwikdamlampen en op verschillende boomstammen werd 'smeer' aangebracht, een mengsel van rode wijn en suiker. Op de besmeerde boomstammen kwamen al snel twee Zwarte weeskinders af, een zeldzame nachtvlinder die nauwelijks op licht afkomt, maar wel graag van het smeermengsel drinkt. Omwille van een naderend onweer moest een van de nachtvlindervallen al vroegtijdig leeggemaakt worden. In deze val vloog een microvlinder die door de waarnemers niet onmiddellijk kon worden gedetermineerd, ondanks de toch wel opvallende vleugeltekening. De soort werd niet vermeld in de beschikbare literatuur, wat deed vermoeden dat het hier misschien wel om iets bijzonders zou kunnen gaan.

De dag nadien kon de vlinder wél op naam worden gebracht, met behulp van een gespecialiseerde website over Duitse nachtvlinders. Het bleek om *Pylalis regalis* te gaan, een nachtvlinder die behoort tot de familie van de lichtmotten en die niet groter wordt dan 2 cm. Door zijn felgekleurde tekening is hij een fraaie

verschijning en over de juiste determinatie werd dan ook niet lang getwijfeld. Het betrof hier de eerste vangst van deze soort in de Benelux!

Toch deed de waarneming van *Pylalis regalis* bij enkele specialisten de wenkbrauwen fronsen. Het is een soort die vooral gevonden wordt in Zuid- en Oost-Europa. De dichtste vindplaats bevindt zich wellicht ergens in centraal Frankrijk, op enkele honderden kilometers van Kortrijk. Het is dan ook onduidelijk hoe deze soort in Zuid-West-Vlaanderen verzeild is geraakt. De kans bestaat dat dit een exemplaar is dat (onbewust) via menselijk toedoen werd getransporteerd. De vlinder uit Kortrijk had in elk geval intacte, 'verse' vleugels, en dus geen versleten of beschadigde vleugels zoals bij trekvlinders of geïmporteerde exemplaren dikwijls het geval is.

Als de vlinder getransporteerd werd gebeurde dat dus wellicht niet als imago, maar eerder als rups of pop via plantmateriaal dat uit het zuiden naar onze streek werd vervoerd. Dit fenomeen werd eerder al bij ons vastgesteld, onder andere in 2005, toen plots een Resedawitje, een zeldzame dagvlinder, rond vloog in een tuin in Gullegem. De bewoners waren enkele weken voordien op vakantie geweest in Extremadura, centraal Spanje, en de rups van deze vlinder had zich op een van de meegereide fietsen verpopt.

Toch lijkt een wilde (oostelijke) afkomst niet helemaal uitgesloten. In 2014 werden al heel wat zeldzame (trek)vlinders waargenomen in Vlaanderen: zo was er de ontdekking van een Prachtpurperuiltje (*Eublemma purpurina*), een andere nieuwe vlindersoort voor België. Daarnaast waren er ook de extreem hoge aantallen Koolmotjes en verschillende waarnemingen van Oostelijke vossen, ook al een nieuwe Belgische (dag)vlindersoort. Ook in het buitenland viel de trend op: In de UK en Nederland werd in dezelfde week *Eucarta virgo* gevangen, een Oost-Europese nachtvlinder, respectievelijk de tweede en eerste waarneming voor deze landen. Het valt dus af te wachten of er in de toekomst nog waarnemingen opduiken van *Pylalis regalis* in België.

De 'Kleiputten 't Hoge' is een natuurgebied in hartje stad van zo'n 6 hectare groot, beheerd door stad Kortrijk in samenwerking met Natuurpunt. Het gebied bestaat voornamelijk uit graslanden en verspreide bosjes. De Insectenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen voert er sedert 2005 regelmatig nachtvlinderinventarisaties uit. Met de ontdekking van *Pylalis regalis* werden in totaal al 336 nachtvlindersoorten in dit kleine gebiedje gedetermineerd.

FREE CLAERBOUT

■ Vlindertuin in Vichte

Vijf jaar geleden al, in 2009, werd “de vlindertuin” aangelegd. Deze voormalige akker ligt aan de zuidrand van het Beukenhofpark in Vichte. Het is het resultaat van een fijne samenwerking tussen de gemeente en Natuurpunt Krekkel Anzegem. Dat was voor ons een goede reden om op zondag 17 augustus een wandeling in het gebiedje te organiseren en na afloop te trakteren met koffie en cake. De ruim dertig opgetogen bezoekers lieten zich onze zoektochten – want zelf gebakken door onze bestuursleden. – welgevallen. Het nieuwe stukje “natuur voor iedereen” is dan ook een ware verademing in deze verstedelijkte deelgemeente van Anzegem. Vichtenaren, buurtbewoners en joggers hebben al goed de weg gevonden om er te komen genieten. Klimoplezers van buiten Anzegem moeten dat zeker ook eens doen. In het verlengde van de vlindertuin ligt het “geboortebos”. Daar worden jaarlijks twee mythologische bomen geplant, een eik en een linde, die symbool staan voor de geboorte van nieuw leven in onze gemeente. Daar werden ook fruitbomen en struiken aangeplant waar nogal wat vlindersoorten (zeker ook nachtvinders) op afkomen. De hoge grassen krijgen stilaan de bovenhand op de bloemenmengsels, maar dienen toch

maar lekker als waardplant voor de zandoogjes. Ook de directe nabijheid van het Beukenhofpark, met zijn grote zomereiken, is niet te onderschatten. De rupsen van de grote wintervlinder op deze bomen zijn trouwens een belangrijke schakel in de voedselketen: mezen voeden er massaal hun jongen mee in het voorjaar. Want niet alleen vlinders doen hun profijt met dit biotoop: vogels en een hele resem insecten: bijen, hommels, (sluip)wespen, zweefvliegen, ... De vlindertuin zelf is strak aangelegd: kort gemaaid graspaden met geometrische perkjes van (vooral) nectarplanten: prachtige vegetaties vlinderstruiken, herfstasters, verbena bonariensis, koninginnenkruid, venkel, ... Verder tref je er ook nog twee opmerkelijke, kunstige werkjes aan: een insectenhotel en een zonnewijzer. Naar de toekomst toe zullen wij ons vanuit Natuurpunt inzetten om het open karakter van de vlindertuin te behouden, want vlinders zijn zoals bekend echte zonneklopers. En, nog een ander aandachtspunt toch: we willen het aanbod aan waardplanten vergroten, vooral voor die dagvlinders die het van brandnetels moeten hebben: atalanta, dagpauwoog, kleine vos, landkaartje, ... Daar zal zeker een woordje uitleg bij moeten voor de bezoekers, omdat deze

plant nu eenmaal veel minder “aaibaar” is. Goede communicatie hierover is hopelijk geen netelige kwestie.

Bereikbaarheid:

In de Beukenhofstraat is er voldoende parkeergelegenheid. Het spoorwegstation van Vichte (lijn Kortrijk-Oudenaarde) is op een paar honderd meter. Je vindt de vlindertuin via de ingang van het Beukenhofpark, langs de Beukenhofstraat (volg de wegwijzer via de paden in zuidelijke richting). Vlindertuin en park zijn vrij toegankelijk.

NATUURPUNT
KREKEL
ANZEGEM

ERIK COOMAN

De vleugels van vlinders dienen niet alleen om te vliegen; ze stoten ook water af. Dat is zo straf dat ingenieurs ermee bezig zijn om dat fenomeen te bestuderen om er inspiratie uit te halen voor het ontwerpen van toekomstige vliegtuigen. Vocht maakt een vlucht minder efficiënt. Ijs is nog erger! Vleugels van vlinders hebben vouwen en een vetlaagje en die stoten waterdruppels 40% sneller af dan het fameuze lotusblad (bekend als extreem hydrofoob). Elke milliseconde is van belang in de luchtvaart. Het is belangrijk de contacttijd met water te verkorten, dan blijft het oppervlak langer droog. Dat betekent snellere vluchten en minder vaak antivries sprayen, waardoor elk jaar talloze vluchten vertraging oplopen. Het zou niet de eerste keer zijn dat mensen gebruik maken van de wonderen der natuur. (bron National Geographic)

foto's: ©Nik Dooms

JOHAN STAELENS
CONSERVATOR

Opendeurdag in de Oude Leie in Kuurne

Op de laatste zondag van juni had in de namiddag een eerste Opendeurdag plaats in het natuurgebied van de Oude Leie in Kuurne. Eric Vandorpe nam de fietsers mee op sleeptouw langs de Leieboorden richting natuurre-servaat. Al jaren speelt hij een sleutelrol voor het vrijwaren van de open ruimte in de Leie-vallei. Ilse Vanreusel hield een interessante info-stand open, aan de hand van folders en vlinderzoekkaarten gaf

zij deskundige uitleg over de natuurhistorische waarde van de Oude Leie. Haar bijzonder interessante biotoopstudie geeft een volledig overzicht van alle aanwezige fauna en flora. Tijdens de verwelkoming heb ik als conservator heel kort de historiek geschetst van het ontstaan van dit natuur-reservaat. Ook werden alle partners (W&Z, Tuinbouwschool Kortrijk en Natuur-punt

De Vlasbek VZW) even in de kijker geplaatst. Om half drie was het dan eindelijk zover: in het bijzijn van de Schepen van milieu Frans Ramon, werd het infobord officieel onthuld! Hierna was er een geleide natuurwandeling doorheen het reservaat dat anders volledig afgesloten is voor het brede publiek. Het afsluiten van het waardevolle natuurgebied dient in de eerste plaats om de rust te vrijwaren voor de aanwezige fauna. Onlangs kon Free Clae-rbout er foto's maken van een familie Bunzingen. Een soort die bij ons steeds zeldzamer wordt. In het "Sneppebos" gaf Patrick Vlaeminck concrete uitleg over het bosbeheer. Het uitdunnen van bepaalde soorten zoals de Noordse Esdoorn is noodzakelijk en essentieel om meer licht en ruimte te creëren. In die vrijgekomen

foto's: © Johan Staelens

ruimte worden biologisch waardevolle bomen en struiken aangeplant zoals Zomereiken, Berken, Sleedoorn, Meidoorn en Gelders Roos.

In de vlinderweide gaf ik uitleg over het “gefaseerd maaibeheer” dat hier wordt toegepast. Dit aangepaste vlinderbeheer heeft tot doel om een aantal kritische soorten dagvlinders zoals het Hooibeestje en het Groot Dikkopje nieuwe leefkansen te bieden.

Als hoofdactiviteit en slotmoment gaf Rik Claerbout uitvoerige uitleg over het aanwezige visbestand: de dag voordien

werden fuiken uitgezet en jawel we konden gerust de dag zelf over een wonderbaarlijke visvangst spreken: Snoek, Paling, Snoekbaars en Rietvoorn werden tentoongesteld in de verschillende aquaria.

Laten we allen in de toekomst waakzaam blijven over dit weliswaar in oppervlakte bescheiden maar qua biodiversiteit veelzijdig reservaat!

Met dank aan allen die samenwerken om dit waardevol stukje natuur te koesteren, te beheren en te beschermen voor de volgende generaties.

Speciaal woordje van dank aan de voltallige beheersploeg van Natuurpunt o.l.v. Miguel Demeulemeester, Lena Vandeguchte voor het ontwerp van het infobord en fotografen Free Claerbout, Jan Vanaverbeke en Francis Pattyn.

Contact: janusfoto.wordpress.com en oudeleiekuurne.blogspot.be

DE OUDE LEIARM, EEN WAARDEVOL STUKJE NATUUR

Dit 7,4 hectare grote natuurgebied ontstond door het rechtekken van de Leie. Hier krijgt de natuur volop kansen om zich te ontwikkelen. Natuurpunt De Vlasbek VZW beheert deze verborgen parel langs de Leie sinds 1985. Het bestaat uit bos, hooiland, rietvelden en een oude rivierarm met natuurlijke oevers. De bomen en het struikgewas bieden dekking, voedsel en nestgelegenheid aan vogels en zoogdieren. De Fuut, de ijsvogel en de Torenvalk broeden er. Bijen, hommels en dagvlinders bezoeken de bloemen. Ook de Pad, de Bruine kikker en de Alpenwatersalamander voelen zich hier prima thuis.]

PATRICK DE CLERCQ
CONSERVATOR
WIJMELBROEK

WIJMELBROEK
© Patrick De Clercq

■ Wijmelbroek

EEN OASE IN DE DORPSKERN VAN DEERLIJK

Een lapje natuur, van een viertal hectaren, ligt verscholen onder de kerktoeren van Deerlijk. Het is eigendom van de gemeente. Natuurpunt staat mee aan het stuur en helpt bij de realisatie van een stuk kwaliteitsvolle natuur. Op nauwelijks 200 meter in vogelvlucht van de dorpskern waan je je op het platteland uit je kindertijd. Je ontdekt er een typisch Zuid-West-Vlaams biotoop van natte weilanden omzoomd door houtstruwelen – geen huis te bespeuren in de ‘weide omgeving’.

Historie

Ondanks het natte karakter ontsnapte dit stukje grond ternauwernood aan de verkavelingsijver. Een 20-tal jaren geleden sloegen het gemeentebestuur en Natuurpunt Gaverstreke (NPG) de handen in elkaar. NPG, bij monde van Yann Feryn bracht het gebied in kaart en stelde een beheersplan op. Er werd een hoger waterniveau gerealiseerd. Oude grachten werden in ere hersteld. De randen werden aangeplant met streekeigen bomen en struiken. Een van de weiden werd afgezet voor kleine en middelgrote grazers. Een hoogstamboomgaard werd aangeplant. Het gebied werd opengesteld voor iedereen nadat het wandelpad werd afgewerkt.

Doelstellingen

Door een uitgekiend beheersplan – dat op regelmatige basis wordt geëvalueerd en bijgesteld – streven we ernaar om het grasland te verschrallen en de structuur ervan te verbeteren, wat na verloop van jaren de fauna en vooral de flora duidelijk ten goede komt.

De nodige knowhow komt van NPG. Voor de praktische uitvoering kunnen we rekenen op de logistieke steun van ons ‘dreamteam’ de gemeente Deerlijk en vzw Constructief.

Beheerswerken

Jaarlijks zijn er 2 maaibeurten waarbij het maaisel afgevoerd wordt. Op deze manier verschralt de weidegrond en wordt de wilde plantengroei duidelijk rijker. De pinksterbloem bloeit er uitbundig in het voorjaar, wat op zijn beurt zorgt voor een ware invasie van een van onze mooiste vlinders, het Oranjetipje.

De houtstruwelen worden volgens een meerjarenplan in hakhout gezet. Het gewonnen hout wordt gestapeld in verschillende houtmijten verspreid over het gebied. Ze vormen een toevluchtsoord voor kleine zoogdieren en vogels. De Winterkoning en Heggenmus foerageren en broeden er. Egels en zelfs de Hermelijn worden er gespot.

FREDERIC PIESCHAERT

■ Herinrichting van Park Baron Casier in Waregem

Pal in het centrum van Waregem ligt Park Baron Casier, een kasteelpark van ongeveer 7 ha, dat door het stadsbestuur terecht wordt gepromoot als groene long van de stad. In 2008 keurde de gemeenteraad een beheerplan goed waarbij het park een herinrichting en beheer zou krijgen conform de principes van het Harmonisch Park- en Groenbeheer. In het Charter voor de biodiversiteit, in 2010 afgesloten tussen de stad en Natuurpunt Waregem-Zulte, werd de herinrichting van het kasteelpark als actie bevestigd. Nu de werken ongeveer halverwege zijn, kunnen we een eerste evaluatie maken.

Het park en de vijvers werden aangelegd rond 1840, ongeveer tien jaar vóór de bouw van het in neoclassicistische stijl opgetrokken kasteel. De opdrachtgevers en eerste eigenaars waren Felix De Ruyck en Nathalie Storme. In 1897 kwam baron Casier er wonen, hij liet de zuidelijke vleugel aanbouwen. Sindsdien werd het kasteel steeds door de erfgenamen Casier bewoond. In 1977 kocht de gemeente Waregem het park met kasteel aan. Vanaf 1982 werd het domein ook

opengesteld voor het publiek. Het kasteelpark werd in 2003 beschermd als stadsgezicht. Tegelijkertijd werden het kasteel, het koetshuis met orangerie, de hondenkennel, het erehek aan de Stationsstraat, de waterpartijen met eilanden en bruggen, de ijskelder en de O.-L.-V.-kapel met aanleunende muur aan de Keukeldam beschermde monumenten.

Het 19de-eeuwse park werd aangelegd in Engelse landschapsstijl. In de loop der jaren werden echter heel wat elementen toegevoegd die niet in die oorspronkelijke stijl pasten. De sterk toegenomen recreatiedruk, een aantal ongelukkige ingrepen en het dreigende verval van de gebouwen maakten ingrijpen noodzakelijk. De stad liet in 2008 een parkbeheerplan opmaken voor de komende 20 jaar. Deze visie gaat uit van een evenwichtige samenhang tussen mensgerichte, natuurgerichte en milieugerichte beleids- en beheermaatregelen, de principes achter het zogenaamde Harmonisch Park- en Groenbeheer.

Hier focussen we op de natuurgerichte maatregelen van het beheerplan. Er werden een hele resem knelpunten in kaart gebracht. Bij de beplantingen werden bijvoorbeeld veel exoten gebruikt waaronder monotone Sneeuwbes-bestanden en Laurierkers als ondergroei in het natuurlijk bosgedeelte. Het beheer van de graslanden is beperkt tot gazonbeheer alhoewel nog heel wat hooilandrelict de potenties van vooral de nattere stukken aantonen. In het park komen een aantal oude bosgedeeltes voor met een mooie voorjaarsflora (bosanemoon, paarse schubwortel, wilde hyacinth) die echter sterk te lijden hebben onder betreding en gebrekkig bosbeheer. De kasteelvijvers zijn voorzien van kunstmatige oeververstevingen. Een dikke sliblaag en een te groot vis- en watervogelbestand zijn nefast voor de waterkwaliteit. De potenties zijn nochtans aanwezig want de slibruimingen die sporadisch gebeuren leiden stevast tot een explosieve groei van fonteinkruiden en kranswieren.

Gezien de omvang van de noodzakelijke werken en de noodzaak om het park altijd toegankelijk te houden werd de inrichting over 4 fases gespreid. De werken gingen van start in het voorjaar van 2012 en momenteel zijn 2 van de 4 fases afgerond. Daarin zijn een hele reeks van de aanbevelingen voor het bevorderen van de biodiversiteit ook effectief gerealiseerd. Op verschillende plaatsen

foto's: © Frederic Pieschaert

zijn de exoten-struwelen vervangen door inheems bosplantsoen met soorten als vuilboom, veldesdoorn, haagbeuk, hazelaar en hulst. Deze struwelen worden ook gebruikt als overgang tussen boszone en grasland (in het park kwamen tot nog toe alleen abrupte overgangen voor). Her en der werden takkenwallen aangelegd om het snoeihout te bergen. Dode staande bomen werden behouden bij de heraanleg van de paden. Ter hoogte van het unieke en geklasseerde pompmolentje dat vroeger werd gebruikt om water van de Gaverbeek naar de kasteelvijvers te pompen, werd lokaal het maaiveld verlaagd. Deze zone moet zich kunnen ontwikkelen als nat hooiland. De tussenbalans van de herinrichting is vanuit ecologisch standpunt dus zeker positief. De randvoorwaarden van de vele andere gebruiksfuncties indachtig, werd met de natuurpotenties zoveel mogelijk rekening gehouden. Het is dan ook uitkijken naar de twee volgende inrichtingsfases, waarin de ecologisch meest interessante zones (parkvijvers met de oeverzones en de boszone) worden aangepakt. In mei 2015 moet alles afgerond zijn.

Zijn er dan helemaal geen kanttekeningen te maken? Uiteraard wel. Waregem profileert zich graag als stad aan de Gaverbeek. De Gaverbeek is het uithangbord van de jaarlijkse Grote Steeple Chase van Vlaanderen. Geen enkele ploeg uit de Jupiler Pro League zakt graag af 'naar de Gaverbeek' want duur puntenverlies loert er steeds om de hoek. Het is dan ook een gemiste kans dat de Gaverbeek niet beter (of eerder - helemaal niet) werd uitgespeeld als structurelement in het nieuwe ontwerp van het Kasteelpark. Een toeval-lige bezoeker weet niet dat het park in het noord-oosten begrensd wordt door de Gaverbeek en zich grotendeels in het historisch overstromingsgebied ervan bevindt. Tot 10 jaar geleden was de Gaverbeek een open riool waar je de aandacht misschien liever niet op vestigde. Maar de waterkwaliteit is de laatste jaren sterk verbeterd en nu is het, zeker ter hoogte van het park, een aangename laaglandbeek waar veel meer aandacht aan besteed had kunnen worden.

De eindbalans zal ook in belangrijke mate afhangen van het beheer dat volgt op de inrichting. Dat is natuurlijk de fase waarin veel goede intenties wel eens willen stranden. **Naast de inrichtingsmaatregelen beklemtoont het beheerplan de noodzaak van een meer natuurgericht beheer: een aangepast en gediversifieerd maaibeheer in functie van bloemrijke hooilanden, een bosbeheer dat gericht is op het verhogen van de structuurdiversiteit en een groter aandeel staand en liggend dood hout**

en het slibbeheer van de vijvers. Pas als dit beheer gerealiseerd en op langere termijn volgehouden kan worden kunnen we echt zeggen dat de natuur in hartje Waregem erop vooruit gegaan is. De verwachtingen zijn in elk geval hoopvol.

Ter info: het volledige beheerplan kan geraadpleegd worden op <http://www.waregem.be/leefomgeving/milieu/natuur/park-casier>

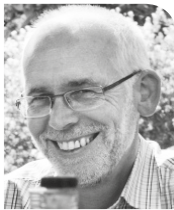

Natuurpunt Waregem-Zulte wordt vanaf 1 januari 2015 Natuurpunt Waregem

Binnenkort gaat Natuurpunt vzw voor hun ledenadministratie met een ander softwareprogramma werken. Dit heeft als gevolg dat de leden die vallen onder een bepaalde postcode, ofwel integraal aan de ene ofwel aan de andere afdeling toegewezen worden. Natuurpunt Waregem-Zulte is samen met de burens Natuurpunt Deinze Plus een van de enige Natuurpunt afdelingen waar dit voor wijzigingen zal zorgen. Om dit probleem op te lossen beslisten beide afdelingsbesturen dat Zulte naar afdeling Deinze Plus gaat.

Het reservaat Spoorwegberm dat grotendeels op grondgebied Zulte ligt, zal verder beheerd worden door de mensen die dat nu al jaren doen, vanuit de Waregemse afdeling. Activiteiten rond de spoorwegberm worden ook opgenomen in de kalender van Deinze, en zij vermelden op hun website dit natuurgebied, met de melding dat het beheerd wordt door hun Waregemse collega's.

De Natuurpuntleden van Zulte krijgen binnenkort een brief waarin alles nog eens duidelijk uitgelegd wordt. Beide afdelingsvoorzitters communiceren dit samen aan de politici van Zulte en het belangrijkste is én blijft dat beide afdelingen goed blijven draaien! Vanaf 1 januari 2015 spreken we dus over Natuurpunt Waregem in plaats van Natuurpunt Waregem-Zulte.

MARTIN RAEPSAET

Biodiversiteit op het veld en op het bord: hoe lang nog?

DE VRIJHEID VAN PRODUCTIE EN HANDEL IN ZADEN DREIGT HELEMAAL AAN BANDEN TE WORDEN GELEGD.

Zijn zaden niet het begin van alle leven en dus ook het begin van onze voedselketen en zelfs onze beschaving? Daarmee zijn zaden dus toch gemeen goed, gemeenschappelijk bezit van heel de mensheid?! Niet zo echter, als het van de grote landbouwmultinationals afhangt. De zaden zijn de inzet geworden van een commerciële machtsstrijd, waarbij niet geschuwd wordt om ook van het hoogste beleidsniveau de nodige wettelijke basis af te dwingen voor het doordrukken van hun belangen.

ZADENDIVERSITEIT
© Martin Raepsaet

Al duizenden jaren lang wordt de landbouw voortgedreven door boeren die verschillende zaadrassen selecteren, herplanten en veredelen. De genetische basis van de zaden is gedurende duizenden jaren gegroeid uit een geduldig samenspel van natuur en boeren. Vandaag echter zijn het de multinationals met Monsanto op kop, de grootste zadenhandelaar ter wereld, die voedselproductie in handen krijgen en de landbouw domineren. Het gaat trouwens nog veel verder; zij controleren ook de voedselverwerking, het goedkope veevoer voor de vleesindustrie en de groei-

ende junkfood-cultuur. De kleine zadenveredelaars zijn de laatste 15 jaren bijna allemaal opgekocht door de agrochemie-reuzen. De 10 grootste multinationals bezitten vandaag zowat 75% van de zadenmarkt. Bedrijven zoals Monsanto en Syngenta bezitten de eigendomsrechten van ruim 70% van de koolsoorten in Europa, en 60% van de conventionele tomatenrassen. Hierbij kan geen sprake meer zijn van de vrije markt.

De laatste decennia hebben agrochemische bedrijven veel regeringen overgehaald om een commercieel systeem van industriële monocultuur te promoten. Bedrijven beloven boeren grotere oogsten en een hoger inkomen, en verlokken ze vaak tot het sluiten van meerjarige contracten voor GGO (genetisch gemodificeerde) zaden en pesticiden. Vervolgens misbruiken ze hun machtspositie met patenten en gebruiksvoorwaarden om boeren te dwingen om hun traditionele methoden voor opslag en innovatie van zaden op te geven. Veel landbouwers zijn intussen failliet gegaan, nooit eerder was het zelfmoordcijfer van landbouwers zo hoog in o.a. Amerika en India.

Hoe gaan we de groeiende wereldbevolking verder voeden?

De grote concerns hebben als stelling dat de industriële landbouwmethodes, inclusief de nodige chemie en genetische gemanipuleerde zaden, noodzakelijk zijn om voldoende voedsel te voorzien voor iedereen. Dit is pertinent onjuist.

Zonder twijfel kunnen agro-ecologische landbouwproductiesystemen in de toekomst veel meer mensen voeden dan de industriële landbouw.

Verschillende studies tonen aan dat een meer diverse en kleinschalige landbouw, met weinig of geen chemische input (kunstmeststoffen, pesticiden, ...) minstens evenveel voedsel kan produceren, en dat op duurzame wijze, zonder de aarde uit te putten.

Door gebruik te maken van lokale variëteiten kan deze kleinschalige landbouw de voedselproductie nog doen toenemen. Daarnaast is het zo dat er momenteel zeker 50% meer voedsel dan de huidige nood beschikbaar is, maar het geraakt niet bij de armste mensen die het nodig hebben; dit is een politiek en economisch probleem dat echter zonder schroom wordt misbruikt door de agrochemische lobby.

De wereld verliest op alarmerende wijze de eeuwenlang opgebouwde voedselbiodiversiteit

De Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties spreekt over een verlies van 75% aan genetische diversiteit van onze gewassen als gevolg van de industriële praktijken en de homogenisatie van de zadenmarkt, en deze verschroming gaat in angstwekkend tempo verder. Waar ooit 10.000den soorten gewassen de mensen voedden, bestaat 90% van ons voedsel nog slechts uit 120 gecultiveerde soorten. Het hoofdvoedsel bestaat nu uit aardappelen, maïs, tarwe en rijst;

en er worden hiervan steeds minder variëteiten gekweekt waardoor onze voedselproductie zeer kwetsbaar wordt als er plots ziekten opduiken. In Mexico bestaat er op vandaag nog maar een vijfde van de maïssoorten van 80 jaar geleden.

Als we uitgestrekte stroken land volplanten met maar één gewas – en we ze niet afwisselen, of verschillende soorten bij elkaar planten – maakt dat onze boerderijen vatbaarder voor ziekten. Het vermogen van de boeren en de gewassen om zich aan te passen aan veranderingen (klimaatverandering, ziektes en plagen) is direct afhankelijk van de genetische diversiteit van de nog beschikbare soorten. Men beweert dat met genetische modificatie (GGO) de opbrengst van sommige gewassen kan verhoogd worden, maar het is duidelijk dat zonder zaaddiversiteit, en zonder duurzame methodes afgestemd op de lokale situatie om het hoofd te bieden aan veranderende milieumomstandigheden, onze wereldwijde voedselzekerheid gevaar loopt.

De nieuwe Europese zadenrichtlijn

Sinds mei 2013 ligt een voorstel ter tafel voor een nieuwe Europese wet over de productie en handel in zaden voor gewassen, en is er heel wat opschudding over de gevolgen ervan voor de land- en tuinbouw. Gelukkig heeft het Europees Parlement de voorgestelde wetgeving over de productie en handel in zaden op 11 maart 2014 verworpen. Maar de Europese commissie heeft de richtlijn nog niet helemaal ingetrokken, en nu is het aan de Europese Raad om over de verdere handelswijze te beslissen. Wanneer de Raad de zadenrichtlijn

samen met de Commissie uitbreidt, begint de discussie helemaal opnieuw en zal er weer zwaar gelobbied worden om alsnog de wens van de agroindustrie door te drukken.

Wat houdt dit wetvoorstel nu juist in? Het wetvoorstel stelt dat zaaigoed geregistreerd moet worden om in de handel gebracht te kunnen worden. En dit zaaigoed moet voldoen aan een aantal vereisten (uniformiteit, onderscheidbaarheid en homogeniteit) om geregistreerd te kunnen worden.

Tegen deze zadenrichtlijn zijn er volgende fundamentele bezwaren: deze wetgeving draagt verder bij tot het verminderen van de agrobiodiversiteit én veroorzaakt een toename aan marktconcentratie bij enkele multinationale agrochemische bedrijven die ook de landbouwzaden verkopen; kleine zaadtelers moeten volledig vrijgesteld worden van deze dure certificatie- en registratierechten (kunnen oplopen tot 10.000 euro per gewas), en alleen die zaden waarop intellectuele eigendomsrechten gelden zouden moeten gecertificeerd en geregistreerd worden, de rest niet. Boeren die zaden kweken moeten die vrij kunnen ruilen en uitwisselen zonder zich daarvoor te registreren. Trouwens een octrooi op zaden is fundamenteel fout, (om het even of het nu om oude variëteiten, hybride zaden of ggo zaden gaat), omdat zaden geen uitvinding zijn. Het eigendom over het leven claimen door te beweren dat het een uitvinding is van een onderneming is zowel moreel als wettelijk verkeerd.

Een duurzame landbouw heeft baat bij genetisch divers zaad om op optimale wijze te kunnen inspelen op de specificiteit van elke landbouwgrond en weerstand te bieden aan ziektes die gewassen bedreigen. De vrije uitwisseling van zaden tussen boeren kan de genetische diversiteit op velden verder doen groeien. Als deze praktijk verboden wordt, zullen er alleen nog maar zaadsoorten ontwikkeld worden die commercieel interessant zijn voor zaadmultiplicatie.

Ook activiste en wetenschapster Vandana Shiva sprak zich uit tegen

de richtlijn. Volgens haar criminaliseert het voorstel initiatieven op het gebied van biologische landbouw en stadslandbouw, in een tijd waarin mensen kleinschalige alternatieven aan het ontwikkelen zijn voor industriële voeding die over de hele wereld wordt verscheept.

↑ ZADENBEURS
© Reclaimtheseeds.nl

✓ VANDANA SHIVA
© Elke Wetzig

Zaadsoevereiniteit is een basisrecht

De autonomie van de boeren, de voedselzekerheid en de biodiversiteit liggen nu dus in de weegschaal. Hoe minder variëteit op de zadenmarkt en vooral op de akkers, hoe kwetsbaarder de landbouw en voedselproductie wordt voor plagen, ziekten en klimaatverandering.

Het recht hebben over welke zaden je als landbouwer wil gebruiken is de basis van voedselsoevereiniteit, de vrijheid over zaden is dus de basis van het recht op voedsel. “De grote zadenroof door multinationale bedrijven bedreigt beiden” zegt Vandana Shiva, “en daarom moet dit gestopt worden”. Daarom moet het beheer van zaden een collectief belang dienen, niet dat van enkele bedrijven.

Vandana Shiva (°1952), doctor in de kernfysica, is een icoon in India en ver erbuiten voor wie begaan is met organische landbouw, sociale strijd en ecofeminisme. Ze is de grondlegster van Navdanya, een beweging van Indische boeren die hun traditionele kennis inzetten voor een landbouw gebaseerd op zaadbiodiversiteit. De voorbije jaren trekt ze internationaal de kar in de strijd voor seedfreedom, het recht van boeren om zaden te delen en te vermenigvuldigen. Enkele jaren geleden richtte ze hiervoor een Europees steunpunt op in Toscane, Italië.

MARTIN RAEPSAET

VELT ZWEVEGEM/KORTRIJK OP DE FIETS NAAR

Goûter-au-Jardin in Moeskroen

Met een flinke groep traptten we, zoveel mogelijk via verkeersluwe en trage wegen, naar het centrum van Moeskroen. Het jaarlijks terugkerend evenement bij onze Waalse buurstad biedt het publiek de kans om kennis te maken met diverse vormen van samentuinen. Dit jaar openden niet minder dan 14 tuinen hun deuren, en overal wordt er op een ecologische manier gewerkt, dus zonder pesticiden of chemische meststoffen. Af en toe tegen wind, en niet te geloven steeds weer bergop, maar we kwamen er. Moeskroen ligt duidelijk heel wat hoger dan Kortrijk. Op

deze vierde zondag van augustus schoven de wolken even voor een dagje open, en het werd een perfecte fietsdag met een warm zonnetje.

Mooie herinneringen hebben we bij de tuin L'Gardin du val (l'gardin is het lokale patois voor jardin of tuin). Op dit terrein van de socialistische mutualiteit tuinieren een 10-tal vrijwilligers op individuele perceeltjes en onderhouden samen de kippenren, de fruittuin, de compost en een beperkte samentuin. Ook volgden twee tuinders een imkercursus en staan er nu al meerdere bijenkasten. Maandelijks houden de gebruikers een formele groepsvergadering rond afspraken en uitwerken van nieuwe plannen. Ook de samentuin van de compostmeesters in het Parc Lenoir was een verademing, een lust voor het oog, evenals de moestuin van de kinderboerderij La Prairie. Maar het zou zonde zijn de andere tuinen te vergeten, elke tuin had wel iets eigens of specifiek; in elke tuin waren hapjes of drankjes voorzien, bereid door de mensen ter plekke met ingrediënten uit de tuin. We konden ook meerdere composttoiletten uitproberen, een interessante vinding voor plaatsen waar geen wateraanvoer of rioolafvoer is, en meteen ook zeer ecologisch.

Een gezellige 'veltfamilie-uitstap', sportief en ook nog leerrijk. En onze oudste fietsers zijn de kaap van 80 al voorbij, een prachtige prestatie, en dat zonder batterij!

© Martin Raepsaet

VERVAEKE FIBRE NV
flax for the industry since 1892

Kortrijksestraat 68
B-8520 Kuurne
Tel. 056 71 20 55
E-mail: flax@pandora.be

1892-2012

120 Years of Continuity through Quality

Mannavita

MANNAVITA biedt een totaalpakket aan van producten, zowel FOOD als NON FOOD voor de kritische en gezondheidsbewuste consument.

gecontroleerd biologische kwaliteit
suiker-en of glutenvrij dieet
moedertincturen
essentiële oliën
bloesemremedies
fyto-aromatische complexen

tonica
cosmetica
voedingssupplementen
lichaamsverzorging
gezondheidskledij
boeken

NATUURVOEDING & VOEDINGSSUPPLEMENTEN

Zuidstraat 10, 8560 Wevegem | tel.: 056 439 851 | e-mail: info@mannavita.be | www.mannavita.be

MANNAVITA, opgericht in 1972, is tot op vandaag een familiebedrijf, hoofdzakelijk actief in de import en distributie van merkproducten voor de gespecialiseerde detailhandel in de natuurvoedingssector.

Dag van de natuur

Zaterdag 15 november

Natuurpunt De Vlasbek

Oude Leiereservaat Kuurne - 9u tot 15u

Iedereen is welkom op de beheerwerken in het Oude Leiereservaat. Werkmateriaal en catering wordt voorzien.

AFspraak: om 9u aan de ingang van het Oude Leiereservaat
Info: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

Natuurpunt Gaverstreke

Wijmelbroek - 9u tot 12u

Beheerwerken in het lokale natuurreservaat, in samenwerking met de gemeente Deerlijk.

AFspraak: om 9u aan het Wijmelbroek, ingang Pontstraat, Deerlijk
Info: Patrick de Clercq (info@fotografiepatrick.be)

Natuurpunt Kortrijk

Leiekant 't Schrijverke - 9u tot 16u

Leiekant 't Schrijverke in Marke is ontstaan eind jaren tachtig bij het beschermen van een oude Leie-arm. Vandaag is het een gevarieerd natuurgebied van meer dan 60 ha. Mensen van de leerwerkplaats van de VDAB hebben de beheerwerken voorbereid en gaven de reuzenhaag vóór de oude Leiearm een snoeibeurt.

AFspraak: aan het nieuw rust- en onthaalpunt op het einde van de Leieweg, Marke. Zorg voor stevig schoeisel en werkhandschoenen.

Wat te doen? hakhout verzamelen en afvoeren, boomstronkjes schikken, houtmijt bouwen... Helpers krijgen broodjes en drank. Rondleiding in het gebied om 10u en om 15u.

Info: Frieda Flo (056 21 62 86 - 0475 29 50 60 - frieda.flo@hotmail.com)

Natuurpunt Zwevegem

Vaarttaluds - Vanaf 9u

Natuurpunt Zwevegem organiseert opnieuw een werkdag in de natuur en gaat aan de slag op de Vaarttaluds.

AFspraak: loods van Natuurpunt, Kraaibosstraat, Moen
Info: Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.loosveldt@gmail.com)

Natuurpunt De Buizerd

Spoorwegdomein - 9u tot 12u

Hakken struweel, knotten, maaien en hooien staan op het programma. Een drankje en een hapje is voorzien. Meebrengen: Stevig schoeisel, werkhandschoenen

AFspraak: vanaf 9u aan 't Spoorwegdomein, Kleine Izegemstraat (Centrumbrug), Ingelmunster
Info: hendrik.debeuf@debuizerd.be

Natuurpunt Wevelgem-Menen

Bankbeekvallei - 8u30 tot 17u

Natuurwerkdag aan de bankbeekvallei Gullegem. Een broodjes-maaltijd wordt voorzien.

AFspraak: Bankbeekvallei, Daalstraat, Gullegem
Info en inschrijven: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Natuurpunt Waregem

De Weymeersch - 9u tot 16u

Het knotten en/of opsnoeien van wilgen in het natuurreservaatje "De Weymeersch", gelegen in de Gaverbeekse meersen, Meersstraat te Zulte. Zorg voor werkhandschoenen en aangepaste kledij, eventueel picknick. Drank en versnapering wordt voorzien!

AFspraak: aan de achterkant van de rioolwaterzuiveringsinstallatie Slekkeput, Waregem of aan de treinwagon op de oude spoorwegberm. Volg daarna de wegwijzers.

Info: Peter Depodt (0472/333.124) of depodt@scarlet.be

Zondag 16 november

Natuurpunt De Buizerd

't Spoorwegdomein - 9u tot 16u

Hakken struweel, knotten, maaien en hooien staan op het programma. Een drankje en een hapje is voorzien. Meebrengen: Stevig schoeisel, werkhandschoenen. Er is een worstenbbq voorzien voor wie over de middag blijft. Graag een seintje van wie blijft over de middag.

AFspraak: vanaf 9u aan 't Spoorwegdomein, Kleine Izegemstraat (Centrumbrug), Ingelmunster
Info: hendrik.debeuf@debuizerd.be

drukta.

partner in print

Oxfam
Wereldwinkels

**EERLIJK
ONTBIJT**

ZONDAG 19 oktober 2014
8-11u. – Sint Jozef

Veldstraat 168 - KORTRIJK
Volwassenen: € 7
Kinderen (3 – 12jaar): € 3
Athalen: € 5

Schrijf je in voor 14 oktober via
Kortrijk@oww.be of 056/22.32.44

OXFAM
Wereldwinkel
Kortrijk

**OXFAM
CADEAUDAGEN**

dsb • are • korian

DO.4 21-23u
VR.5 10-20u
DECEMBER 2014

ZA.6 10-20u
ZO.7 10-18u

VOORMALIGE SINT PAULUSKERK
KORTRIJK - GRATIS INKOM

OXFAM
Wereldwinkels

Oxfam Wereldwinkel Kortrijk
Groeningelaan 12
8500 Kortrijk
056/22.32.44
www.oxfamwereldwinkels.be

Ringlaan 18 • 8520 Kuurne
T 056-36 43 10 • F 056-35 24 09

Ovenstraat 25 • 8500 Roeselare
T 051-25 25 15 • F 051 24 43 87

www.callewaert.be

CORTEWYLE
kamer & ontbijt

Claudine Vandendriessche & Wim Parmentier
Steenvoordestraat 3, 8978 Watou - Tel: 057 38.88.40 - cortewyle.watou@skynet.be

Fietsen, poëzie, uitblazen
't Buikje gevuld, de Frontieren
En eens zoveel bieren:
Dit heet Watou.

In Watou staat een huis.
En in dat huis zijn kamers.
En in die kamers staan bedden.

Bedden voor Bed & Breakfasters.

www.cortewylewatou.be

Activiteitenkalender

**ACTIVITEIT
IN DE KIJKER**

Legende

NK Natuurkoepel zvw
NPA Natuurpunt Avelgem
NPDB Natuurpunt De Buizerd zvw
NPDV Natuurpunt De Vlasbek zvw
NPGS Natuurpunt Gaverstreke
NPK Natuurpunt Kortrijk
NPKA Natuurpunt Krekel Anzegem
NPWZ Natuurpunt Waregem
NPWM Natuurpunt Wevelgem-Menen
NPZ Natuurpunt Zwevegem

VELTH VELT Harelbeke-Kuurne-Waregem
VELTK VELT Team Eetbaar Kortrijk
VELTW VELT Wevelgem-Menen
VELTZ VELT Zwevegem-Kortrijk

HYLA Amfibieën- en reptielenwerkgroep
IWG Insectenwerkgroep
GEO Werkgroep Geologie en Landschap
MYC Werkgroep Mycologia
PWG Plantenwerkgroep
VWG Vogelwerkgroep
ZWG Zoogdierenwerkgroep
WGTW Werkgroep Trage Wegen
BWG Bijenwerkgroep
SOL Sol Suffit

//NAAR DE OORSPRONG VAN DE WILDE BIJENVOLKEN

Het gaat niet goed met de bijen. Onze belangrijkste bondgenoten in de voedselproductie sterven letterlijk uit. Bij honingbijen komt de laatste jaren meer en meer wintersterfte voor en ook de wilde bijen doen het helemaal niet goed. In Nederland staat meer dan de helft van de voorkomende soorten wilde bijen op de Rode Lijst. Oorzaken hiervan zijn ondermeer het gebruik van pesticiden en het verdwijnen van wilde bloemen op het platteland en in onze steden. Daardoor vinden bijen vinden steeds minder nectar, stuifmeel en nestgelegenheid. Hierdoor worden ze ook vatbaarder voor ziektes en parasieten.

Bijen vervullen een echte sleutelrol in de natuur. Ze zijn in grote delen van de wereld de belangrijkste bestuivers van wilde planten en heel wat land- en tuinbouwgewassen.

Op donderdag 6 november organiseert Natuurkoepel een infoavond over de honingbij als inheems superorganisme. Anton Van Derbeken is ecologisch imker en neemt ons tijdens deze avond mee naar de oorsprong van wilde bijenvolken in onze natuur. Aan de hand van onderzoek in Duitsland en Polen bekijken we samen hun natuurlijke omgeving en kunnen we hierbij heel wat van leren.

Afspraak en locatie Donderdag 6 november om 19u in Hof te Coucx, Marionetten 12, Kortrijk

Inschrijven Toegang is gratis maar graag inschrijven door een mailtje te sturen naar hans@natuurkoepel.be

Woensdag 15 oktober

//PADDENSTOELENRIJKDOM IN BELLEGEMBOS - MYC

INFO Meer info op blz. 41

Zaterdag 18 oktober

//BEHEERWERKEN: MAAIBEHEER DAALBEEKBOSJE EN SCHEREN MEIDOOORNHAAG - NPZ

WANNEER 8:00 - 12:00

WAAR Loods Natuurpunt Zwevegem, St.-Pietersbrugse, Kraaibosstraat, Moen

WAT Maaibeheer Daalbeekbosje en scheren meidoornhaag.

INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

Vrijdag 17 oktober

//BEHEERWERKEN IN DE BRAMIER - NPWM

WANNEER 14:00 - 17:00

WAAR Bramier, Menen

WAT Beheerwerken in de Bramier

INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zaterdag 18 oktober

//BEGINNEND BIOLOGISCH TUINIEREN IN DE PRAKTIJK - VELTH

INFO Meer info op blz. 5

Zondag 19 oktober

//WEEK-VAN-HET-BOS WANDELING IN BELLEGEMBOS - NPK

WANNEER 9:30 - 11:00

WAAR Bellegembos, infobord Argendaalwandelings, Doorniksewieg, Bellegem

WAT Met natuurgids Frieda ontdekken we de pracht van het Bellegembos. Bellegembos ligt in de kopgroep van de mooiste Zuid-West-Vlaamse bossen. Het bos ligt samen met Argendaalbos in Bellegem op de kam tussen Schelde- en Leievallei. Het is ca. 17 ha groot en heeft 14 bronnen. Het water vloeit langzaam door modderige bosgrond naar het laagste punt en vloeit het bos uit.

INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpunt-kortrijk@telenet.be)

//DAG VAN DE TRAGE WEG - REGIO

INFO Meer info op blz. 32

//PADDENSTOELENWANDELING MANDELHOEK - NPDB

WANNEER Vanaf 14:00

WAAR Mandelhoek, Waterstraat, Ingelmunster

WAT Een thematische wandeling over paddenstoelen.
INFO Jacqui Stragier (051/30 47 31 of jacqui.stragier@debuizerd.be)

Zaterdag 25 oktober

//BEGINNEND BIOLOGISCH TUINIEREN IN DE PRAKTIJK - VELTH

INFO Meer info op blz. 5

Zondag 26 oktober

//DE VILLAPLASJES IN RUST - NPGS

WANNEER 9:30 - 12:00

WAAR Parking Oost van de Gavers, Meersstraat, Deerlijk

WAT In dit prachtige natuurreervaat maakt de natuur zich stilaan klaar om in winterrust te gaan. Jean-Pierre De Roo leidt je door dit gebied vol verrassingen. Nadien wordt een aperitief aangeboden.

INFO Jean-Pierre De Roo (056/22 63 16 of jp.deroo@telenet.be)

//SIMULTAANTREKTELLING - VWG

WANNEER Hele dag

WAAR Trekpostten Geitenberg-Kooigem, Gavers-Harelbeke, Bavikhove

WAT 2e landelijke simultaantrekelling van het najaar 2014

INFO Christoph Wintin (0498/74 46 60 of christoph@skynet.be)

Woensdag 29 oktober

//PADDENSTOELENWANDELING IN 'T VELD TE ARDOOIE - MYC

INFO Meer info op blz. 41

Donderdag 30 oktober

//INFOESSIE LEGATEN - NK

INFO Meer info op blz. 23

Zondag 2 november

//WANDELING DE KLEUREN VAN DE HERFST - NPWM

WANNEER 9:30 - 11:30

WAAR NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem

WAT Wandeling 'De kleuren van de herfst' met gids Jozef Bousse

INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Woensdag 5 november

//HERFSTPADDENSTOELEN IN HET GODTSCHALKBOS TE GELUVELD - MYC

INFO Meer info op blz. 41

Donderdag 6 november

//VOORDRACHTAVOND: 'DE HONINGBIJ, EEN INHEEMS SUPERORGANISME' - NK & BWG

INFO Meer info op blz. 57

Zondag 9 november

//PADDENSTOELENWANDELING - NPK

WANNEER 9:30 - 11:30

WAAR Ingang Kennedybos, hoek Kennedylaan en Bruyninpad (parkeren in Munckendoornstraat of parking Leiedal)

WAT Paddenstoelen zijn mysterieuze creaturen. Plots verschijnen ze in het bos, in vele vormen en kleuren. Met een zwammengids gaan we op stap in het Kennedybos.

INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpunt-kortrijk@telenet.be)

//HERFSTTOCHT IN RONSE - NPKA

WANNEER 10:00 - 17:00

WAAR Veemarkt, Ronse

WAT Deze dag wandelen we door het "schoonste keteldal van Vlaanderen". Versneden, grillige lapjes natuur, rijk textielverleden, ravissante art deco, onnavolgbaar dialect. Picknick: Visvijvers Nukerke, Ter Beke 25, 9680 Maarkedal

INFO Eric Cooman (069/66 15 60)

Donderdag 13 november

//KOOKLES MET 'VERGETEN GROENTEN' - VELTH

WANNEER 19:00 - 21:00

WAAR Guldensporencollege, campus Heilig Hart, Marktstraat 73, Harelbeke

WAT Tea Verschaeve maakt samen met ons lekkere bereidingen met vergeten groenten met onder meer pastinaak, krulkool, warmoes, koolraap. Je kijkt niet passief toe, maar helpt mee. We werken in kleine groepjes. We maken een uitgebreide maaltijd klaar die bestaat uit aperitiefhapjes, hoofdgerecht en dessert. Inschrijven vooraf noodzakelijk. Kostprijs leden VELT: 12 euro, niet leden betalen 15 euro.

INFO Robert Schouttens (056/71 86 12 of rschouttens@telenet.be)

Zaterdag 15 november

//DAG VAN DE NATUUR - REGIO

INFO Meer info op blz. 55

Zondag 16 november

//DAG VAN DE NATUUR - REGIO

INFO Meer info op blz. 55

Woensdag 19 november

//MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

INFO Meer info op blz. 41

Vrijdag 21 november

//VERGETEN GROENTEN - NPKA

WANNEER 20:00 - 22:00

WAAR Keine Kluis, Gijzelbrechtegem

WAT Tijdens de week van de smaak organiseert Natuurpunt Krekel i.s.m. de cultuurraad en de miniraad een info-avond rond vergeten groenten. Boer Karel van Oubourous (<http://www.ourbours.be>), komt vertellen over "vergeten" groenten, zoals pastinaak, rammenas, en nog andere... Er worden ook proevertjes van de besproken groenten aangeboden.

INFO Eric Cooman (069/66 15 60)

//DJONI-AWARD

ZATERDAG 22 NOVEMBER

Naar jaarlijkse traditie houden we met onze vogelwerkgroep een ledenfeest waarbij we ook de Djoni-award uitreiken voor de mooiste of zeldzaamste waarneming van het voorbije jaar.

Afspraak Start vanaf 19u in Zaal Provinciegebouw, De Gavers, Harelbeke

Een organisatie van Vogelwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen. Meer info bij Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@skynet.be)

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

//BEHEERWERKEN IN DE BRAMIER - NPWM

WANNEER 14:00 - 17:00

WAAR Bramier, Menen

WAT Beheerwerken in de Bramier

INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zaterdag 22 november

//VELT LEDENFEEST - VELTZ

WANNEER 14:00 - 19:00

WAAR Goed ten Akker, Stedestraat 71, Zwevegem

WAT Volgens traditie trekken we er weer samen op uit, een bezoekje, een landschapswandeling, waarna we gezellig tafelen (paëlla)

INFO Inschrijven noodzakelijk via 056/757756 of martin.raepsaet@skynet.be met storting van 15€ op rekening BE93 7380 2391 5067

//DJONI-AWARD-FEEST - VVWG

INFO Meer info op blz. 58

Zondag 23 november

//PADDENSTOELENWANDELING IN HET HELLEKE- TELBOOS TE POPERINGE - NPDV

WANNEER 13:30 - 19:00

WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne

WAT Geleide paddenstoelenwandeling in het Helleketelbos te Poperinge.

INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of desmet@skynet.be)

Dinsdag 25 november

//FILM 'DE NIEUWE WILDERNIS' - NPK

WANNEER 20:00 - 21:30

WAAR OC Marke Hellestraat 6, Marke

WAT De natuurdocumentaire 'De nieuwe wildernis' is een prachtige film. De natuurfilm werd in de Nederlandse Oostvaardersplassen opgenomen en toont het verhaal van konikpaarden, edelherten en zeearenden. i.s.m. Tuinhier Marke. Ingang 2 euro voor Velt en Natuurpunt leden, 3 euro voor niet-leden.

INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpunt-kortrijk@telenet.be)

Zaterdag 29 november

//OPHAALMOMENT VERKOOPACTIE 'MAAK HET GROENER' - NK

INFO Meer info op blz. 60

Woensdag 3 december

//PADDENSTOELENTOCHT IN HET DOMEIN BERGELEN TE GULLEGEM - MYC

INFO Meer info op blz. 41

Zondag 7 december

//GELEIDE WINTERWANDELING IN DE GROENE LONG TE KUURNE - NPDV

WANNEER 14:00 - 17:00

WAAR NEC Het Slot, Groene Long Oudstrijderslaan 1, Kuurne

WAT Onder leiding van onze gids gaan we determineren en wandelen in de Groene Long. Activiteit in samenwerking met Karmina. Thema: Winter in de Groene Long.

INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of desmet@skynet.be)

//WANDELING WINTER IN DE BERGELEN - NPWM

WANNEER 9:30 - 11:30

WAAR NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem

WAT Wandeling Winter in de Bergelen met gids

Jozef Bousse

INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

Zaterdag 13 december

//START TWEEDAAGS VOGELWEEKEND ZEELAND - NPW

WANNEER Hele dag

WAAR Zeeland

WAT Tweedaags vogelweekend in Zeeland boeiende waarnemingen van wintergasten, overwinterende vogels maar ook zeehond en bruinvins. Inschrijven noodzakelijk.

INFO EN INSCHRIJVEN Peter Depodt (056/61 04 55 of depodt@scarlet.be)

//NATUURQUIZ - NK

INFO Meer info op blz. 13

Zondag 14 december

//GELEIDE WANDELING IN DE BLANKAARTBROE- KEN TE WOUVEN - NPDV

WANNEER 10:00 - 19:00

WAAR Parking Vlaskouter, Vlaskouter 1, Kuurne

WAT We gaan onder leiding van onze gids de Blankaartbroeken verkennen. Gelieve in uw eigen lunchpakket te willen voorzien voor 's middags.

INFO Dirk Desmet (056/70 14 07 of desmet@skynet.be)

//LANDSCHAPS- EN NATUUREXCURSION: PALING- BEEK - 100 JAAR OORLOG - NPZ

WANNEER 13:00 - 18:00

WAAR Afspraak aan kerk van Zwevegem

WAT Landschaps- en natuurexcursie in de Palingbeek naar aanleiding van de 100 jarige herdenking van de Grote Oorlog.

INFO Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.loosveldt@gmail.com)

//KNOPPEN EN KNOPEN - NPK

WANNEER 09:30 - 11:30

WAAR Hof te Coux, Kortrijk (met de fiets te bereiken via de straat Marionetten, achter AZ Groeninge - met de auto enkel via Cannastraat, inrit tegenover nr. 33)

Lidverenigingen & werkgroepen

//NATUURVERENIGINGEN

JNM AFDELING KORTRIJK

Matthias Strubbe, Goethalslaan 13,
8501 Heule, Tel: 056/37 24 47
matthiasstrubbe@hotmail.com
Rek: 001-0959176-19

NATUURPUNT DE BUIZERD VZW

Hendrik Debeuf, Bruggestraat 195,
8770 Ingelmunster, Tel: 051/31 21 62
hendrik.debeuf@telenet.be
Rek: 751-2037233-79

NATUURPUNT DE VLASBEK VZW

Jan Vanoverbeke, Kouterstraat 38,
8520 Kuurne, Tel: 056/71 34 07
Jan.Vanoverbeke@UGent.be
Rek: 979-9404896-72

NATUURPUNT WERVIK

Mark Kina, Sint-Maartensplein 7,
8940 Wervik, Tel: 0473/51 46 39

NATUURPUNT CAVERSTREKE

Vantomme Jozef, Kouterstraat 50, 8530
Harelbeke, 0495 541 603
Rek: 001-3554678-92

NATUURPUNT KORTRIJK

Trees De Prest, Maandagveld 5,
8500 Kortrijk, Tel: 056/20 05 10
cats@telenet.be
Rek: 385-0522418-39

NATUURPUNT KREKEL ANZEGEM

Adelheid Seynaeve, Olenbosstraat 170,
8540 Deerlijk, Tel: 056/77 25 70
adelheid.seynaeve@skynet.be
Rek: 462-1105061-35

NATUURPUNT WAREGEM

Peter Depodt, Aststraat 35,
8790 Waregem, Tel: 056/61 04 55
depodt@scarlet.be
Rek: BE04 5230 8062 2031

NATUURPUNT AVELGEM

Dirk Libbrecht, Achterdriessstraat 25,
8580 Avelgem, Tel: 056/64 79 26
dirk.libbrecht@scarlet.be
Rek: BE31 7775 9651 8855

NATUURPUNT WEVELGEM-MENEN

Jozef Bousse, Generaal Lemanstraat 68,
8930 Menen, Tel: 056/51 43 69
jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be
Rek: BE27 7380 3844 6273

NATUURPUNT ZWEVEGEM

Eddy Loosveldt, Lindelos 2,
8551 Heestert, Tel: 056/64 50 07
eddyloosveldt@gmail.com
Rek: BE72 9731 1343 0016

VELT HARELBEKE-KUURNE-WAREGEM

Robert Schouttens, Wijdhagestraat 128,
8530 Harelbeke, Tel: 056/71 86 12
robert.schouttens@telenet.be

VELT WEVELGEM-MENEN

Wilfried Samaey, Neuvillestraat 34,
8930 Rekem, 056/41 23 55
wsamaey@edpnet.be

VELT ZWEVEGEM-KORTRIJK

Martin Raepsaet, Oude Bellegemstraat 89,
8550 Zwevegem, Tel: 056/75 77 56
martin.raepsaet@skynet.be

//THEMATISCHE WERKGROEPEN

AMFIBIEËNWERKGROEP 'HYLA'

Mario Manhaeve, Wijdhagestraat 125,
8530 Harelbeke, Tel: 056/71 55 67
mario.manhaeve@skynet.be
Rek: 733-0563762-28

WERKGROEP GEOLOGIE EN LANDSCHAP

Ervin Decoene, G. Gezellestraat 15,
8560 Wevelgem, Tel: 056/41 68 22
erwin.d@telenet.be

INSECTENWERKGROEP

Roeland Libeer, Kleine Bissegemstraat 6,
8560 Wevelgem, Tel: 056/42 69 60
roelandlibeer@pandora.be
Rek: 778-5966094-67

BIJENWERKGROEP

Secretariaat Natuurkoepel vzw,
Waternolstraat 69B, 8500 Kortrijk,
Tel: 056/36 28 04
bijenwerkgroep@natuurkoepel.be

SOLSUFFIT VZW

Kristina Naeyaert, Normandiëstraat 178,
8560 Wevelgem, Tel: 056/40 19 79
info@solsuffit.be
Rek: BE32 0688 9963 3702

PADDENSTOELENWERKGROEP 'MYCOLOGIA'

Christine Hanssens, Jan Breydellaan 94,
8500 Kortrijk, Tel: 056/21 23 13
christine.hanssens@gmail.com
Rek: 738-0106620-39

PLANTENWERKGROEP

Piet Missaen, Wielewaallaan 23,
8500 Kortrijk, Tel: 056/20 51 77
piet.missaen@pandora.be
Rek: 979-0793485-30

VOGELWERKGROEP

Luc Vandeghinste, Wolvenstraat 4,
8500 Kortrijk, Tel: 0498/90 92 90
Rek: 738-0031133-18

ZOOGDIERENWERKGROEP ZWVL

Mario Manhaeve Wijdhagestraat 125,
8530 Harelbeke, Tel: 056/71 55 67
mario.manhaeve@skynet.be
Rek: 738-0027269-34

WERKGROEP TRAGE WEGEN

Secretariaat Natuurkoepel vzw,
Waternolstraat 69B, 8500 Kortrijk,
Tel: 056/36 28 04
tragewegen@natuurkoepel.be

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen vzw

natuurkijkers.be
oog in oog
met de natuur

Optiek Van Ommeslaeghe
Nederstraat 20
9700 Oudenaarde
T +32 (0)55 31 18 01
info@natuurkijkers.be
www.natuurkijkers.be

Dé speciaalzaak voor al uw optische instrumenten:
Verrekijkers, telescopen, sterrenkijkers, microscopen, loupes, ...
Demonstraties op aanvraag

natuurkijkers.be is een merknaam van Optiek Van Ommeslaeghe

WAT Sommige bomen herken je aan hun bokenpootjes, andere aan hun hoorntjes en nog andere aan de gestelde knoppen met een zweem van paars en geknepen punt, vertelt je Piet Missiaen.
INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurlpunt-kortrijk@telenet.be)

Woensdag 17 december

//MICROSCOPIE VAN PADDENSTOLEN - MYC
INFO Meer info op blz. 41

Vrijdag 19 december

//BEHEERWERKEN IN DE BRAMIER - NPWM
WANNEER 14:00 - 17:00

WAAR Bramier, Mennen

WAT Beheerwerken in de Bramier

INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozefbousse@natuurlpuntwevelgem-menen.be)

Zaterdag 20 december

//BEHEERWERKEN: HAKHOUTBEHEER EN BRAMENBESTRIJDING - NPZ

WANNEER 8:00 - 12:00

WAAR Loods Natuurlpunt Zwevegem, St.-Pieters-brugske, Kraaibosstraat, Moen

WAT Hakhoutbeheer en bramenbestrijding Kooigembos.

INFO Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

Zondag 21 december

//DAGEXCURSIE SCHOUWEN-DUYVELAND - VVW

WANNEER 07:00 - 19:00

WAAR Afspraak aan parking Kasteelpark 't Hoge, Doorniksesteenweg, Kortrijk

WAT Het weekend voor Kerstmis trekken we er nog eens een ganse dag op uit naar Zeeland om te genieten van de vele duizenden overwinterende watervogels, steltlopers en roofvogels.

INFO Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@skynet.be)

//WERKDAG MANDELHOEK - NPDB

WANNEER 9:00 - 12:00

WAAR Mandelhoek, Waterstraat, Ingelmunster

WAT Werkdag in Mandelhoek.

INFO Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

Zondag 4 januari

//NIEUWJAARSWANDELING AAN DE BERGELN - NPWM

WANNEER 15:00 - 17:00

WAAR NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem

WAT Nieuwjaarswandeling aan de Bergelen en aansluitend een receptie aangeboden door Natuurlpunt Wevelgem-Menen

INFO Jozef Bousse (056/51 43 69 of jozefbousse@natuurlpuntwevelgem-menen.be)

Woensdag 7 januari

//WINTERPADDENSTOLEN IN DE KLEIPUTTEN MET NIEUWJAARSDRINK - MYC

INFO Meer info op blz. 41

colofon

KLIMOP:

Kwartal tijdschrift van Natuurkoepel vzw
24ste jaargang nr 4, oktober - december 2014

NATUUR.KOEPEL VZW:

is een samenwerkingsverband tussen natuurverenigingen in Zuid-West-Vlaanderen.

e-mail hans@natuurkoepel.be

website www.natuurkoepel.be

rekeningnr. BE45 7755 7540 1189

BTW 0451156502

SECRETARIAAT:

Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk

contact Hans Vermeersch

Beleids- en verenigingsmedewerker

e-mail hans@natuurkoepel.be

tel 056/36 28 04

gsm 0487/64 45 85

open Van maandag t.e.m. donderdag van 9u-12u en van 13u-16u.

Vrijdag bereikbaar via gsm.

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL:

Normandiëstraat 178, 8560 Wevelgem

contact Kristina Naeyaert, voorzitter

tel 056/40 19 79

e-mail kristina@natuurkoepel.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Emmanuel Desmet, Watermolenstraat 69B, 8500

Kortrijk, gsm 0499/19 89 49

emmanuel@natuurkoepel.be

LEDENADMINISTRATIE:

Freddy Deckers, Jan Breydellaan 94,

8500 Kortrijk, tel 056/21 23 13

leden@natuurkoepel.be

PUBLICITEITSVERANTWOORDELIJKE:

Hans Vermeersch

OPLAG:

4350 exemplaren

DRUK:

Drukta NV, Walle 109, 8500 Kortrijk,
056/234567, info@drukta.be

EINDREDACTIE EN VORMGEVING:

Emmanuel Desmet, Goethalslaan 16

8501 Heule, 0499/19 89 49

Mira Feryn, mferyn@gmail.com

FOTO'S:

Jan Vanaverbeke, Carlo Hens, Carlos Van De Ginste, François Van Bauwel, Shutterstock, Kristina Naeyaert, Max Green, Electrabel, Bart Roelandt, Marc Ryckaert, Hans Hillewaert, Geert Vanloot Gouden, Liam De Bosscher, Yves De Bosscher, Volker FN'ler, Dirk Desmet, Emmanuel Desmet, Bernard Dekimpe, Dani Nolf, Dirk Libbrecht, Christine Hanssens, <http://www.kuleuven-kulak.be/bioweb/>, Thijs Calu, Nik Dooms, Johan Staels, Patrick De Clercq, Frederic Pieschaert, Danny Deceukelier, Martin Raepsaet, Elke Wetzig, Reclaimtheseeds.nl

REDACTIE:

klimop@natuurkoepel.be

Claudine Decocker, Virginie De Coene, Els

Deprez, Emmanuel Desmet, Mat-

thias Depoorter, Yann Feryn, Dirk Libbrecht,

Kristina Naeyaert, Maarten Tavernier, Hans

Vermeersch, Mira Feryn, Thijs Calu, Piet Mis-

sioen, Luc Capelle, Herman Nachtergaele

DEADLINE:

Artikels voor de volgende klimop moeten uiterlijk op de redactie zijn op 1 december 2014. Het volgende nummer verschijnt begin januari 2015.

ARTIKEL:

De auteurs dragen de volle verantwoordelijkheid voor de inhoud van hun teksten. De redactie heeft het recht de artikelen in te korten. Overname van teksten en illustraties mag mits toelating van de redactie en bronvermelding. Artikels, foto's, tekeningen en ideeën zijn steeds welkom op het redactieadres. Teksten liefst aanleveren op elektronische wijze. Foto's, tekeningen en grafieken zet je niet tussen de tekst maar lever je er als apart bestand bij. Ingescande foto's hebben bij voorkeur een resolutie van 300 dpi.

LID WORDEN:

Lid worden van Natuurkoepel vzw en Klimop ontvangen, kan door zich aan te sluiten bij één onze lidverenigingen. Bij Natuurlpunt krijg je automatische Klimop, andere verenigingen voorzien een combiformule.

NATUURLPUNT:

Is de vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen. Als lid van een afdeling van Natuurlpunt die aangesloten is bij Natuurkoepel vzw, krijg je Klimop vier keer per jaar gratis in je bus.

Lid worden van Natuurlpunt vzw kost 24€ per jaar, te starten op rekeningnummer BE17 2300 0442 3321. Of je kunt je de rompslomp besparen én meteen ook de administratieve kosten voor Natuurlpunt beperken door een domiciliëringsoverdracht in te vullen via www.natuurlpunt.be > lid worden. Alle nieuws, activiteiten en aankondigingen van Natuurkoepel heet van de naald? Volg Natuurkoepel op Facebook en Twitter en kom alles als eerste te weten! Voor Facebook ga je naar <http://www.facebook.com/Natuurkoepel> en klik je op 'vind ik leuk'. Voor Twitter ga je naar <http://www.twitter.com/Natuurkoepel> en klik je op 'volgen'.

DRUKPROCES:

Het drukken van Klimop verloopt 100% isopropylalcoholvrij, met biologische inkt en chemievrije drukvormvervaardiging op 100% gerecycled papier.

klimop
Met de steun van:

BOSS
paints
PAINT YOUR DREAM!

enjoy plant power
alpro

natuurpunt

Maak het **groener** in **Zuid-West-Vlaanderen!**

Bestel je
**planten-
pakket**
online

Help de natuur een handje met de aanplant
van inheemse bomen en struiken.

Meer info: www.maakhetgroener.be

